

ДОКТРИНИ І ПРАКТИКИ ЦЕРКВИ

Доктор Стівен Гібсон

Діяльність Shepherds Global Classroom спрямована на оснащення тіла Христового по всьому світу, забезпечуючи навчальними планами для зрощення християнських лідерів. Ми прагнемо примножити місні тренінгові програми в кожній країні, передавши в руки духовних служителів навчальний інструмент, який складається з 20 курсів.

Цей курс доступний для безкоштовного завантаження з сайту <https://www.shepherdsglobal.org/courses>

Провідний автор: доктор Стівен К. Гібсон

Copyright © 2016 Shepherds Global Classroom

Перший видання.

Всі права захищені.

Авторські права на матеріали третіх сторін належать відповідним власникам і надаються за різними ліцензіями.

Дозвіл для друку:

Цей курс можна роздрукувати та вільно розповсюджувати у друкованому та цифровому форматах згідно з такими правилами: (1) Зміст курсу не можна змінювати жодним чином; (2) Копії не можна продавати з метою отримання прибутку; (3) Навчальні заклади можуть вільно використовувати/копіювати цей курс, навіть якщо вони стягують плату за навчання; і (4) Курс не можна перекладати без дозволу та нагляду Shepherds Global Classroom.

Зміст курсу

Огляд курсу	5
(1) Один Бог і одна церква	7
(2) Християнська єдність	15
(3) Помісна церква.....	23
(4) Церковні асоціації.....	29
(5) Членство в церкві	35
(6) Спільне життя громади.....	45
(7) Церква в світі.....	53
(8) Фінансова підтримка помісної церкви	59
(9) Десятина	65
(10) Хрещення.....	71
(11) Причастя.....	79
(12) Церковна дисципліна	87
(13) Характер християнського лідера	95
(14) Духовні дари	103
(15) Питання для визначення духовної зрілості	113
Звіт про завдання	119

Огляд курсу

Опис курсу

Цей курс розкриває біблійне поняття церкви як основної роботи Бога на землі. Студент набуде розуміння в таких питаннях як церковна єдність, членство в громаді, спілкування, фінансова підтримка общини, десятина, хрещення, хліболамання, церковна дисципліна та ознаки зрілої громади. Курс пояснює принципи життя та функціонування церкви, а також їх практичне застосування.

Цілі курсу

1. Роз'яснити сутність церкви та її біблійні характеристики.
2. Допомогти студентам побачити Божий план для церкви і труд Всевишнього в ній.
3. Описати обов'язки членів церкви та її лідерів.
4. Навчити застосовувати принципи фінансової підтримки, адміністрування та розвитку помісної громади.
5. Забезпечити студентів матеріалами і знаннями для подальшого викладання на вивчену тематику.

Інструкція для викладача

Вказівки для кожного уроку виділено курсивом (*курсивом*) в тексті заняття.

Символ ► зустрічається перед **питанням для обговорення**. Викладачеві необхідно поставити запитання студентам і приділити час для дискусії. Якщо першим завжди відповідає один і той самий студент, а решта відмовчується або не залучена до обговорення, викладач може звернутися до когось особисто: «Олександр, як би ти відповів на це питання?»

В курсі використовується багато місць з **Писання**. Коли з біблійним уривком потрібно ознайомитися всій групі, на це буде вказано. Наприклад: «*Доручіть комусь зі студентів прочитати До Римлян 6 всьому класу*». В інших випадках місця з Біблії наводяться в дужках, наприклад, (1 до Коринтян 12:15) на підтвердження висловлювання в тексті; в такому випадку не обов'язково читати всі ці уривки.

В курсі також представлені **тести, які потрібно проводити на початку кожного уроку**. Студентам необхідно написати твердження, які вони засвоїли на попередньому занятті. Викладачеві слід переконатися, що учні не користуються конспектами і не допомагають один одному під час тестування. Якщо студент не може відповісти на питання, надайте йому можливість здачі тесту в інший час.

Наприкінці кожного уроку є завдання, які потрібно виконати і відзвітувати про їх реалізацію на наступному занятті. Якщо завдання не виконане, можна зробити це

пізніше, але викладачеві слід спонукати студентів дотримуватися розкладу, щоб даний курс був максимально ефективним.

Одна з цілей курсу — **підготувати учнів до самостійного викладання**, тому керівнику групи необхідно надавати студентам можливість для розвитку їх викладацьких навичок, наприклад, дозволяючи час від часу викладати класу будь-який розділ уроку.

Нагадування: студент повинен запланувати проведення трьох занять для слухачів поза групою з вивчення цього курсу за опрацьованими матеріалами. Не обов'язково викладати весь урок. Цього завдання немає в розкладі; студент повинен самостійно знаходити можливості для його виконання.

У кожному занятті представлено, як мінімум, два блоки з цитатами відомих богословів. Викладач може доручити комусь зі студентів прочитати і пояснити висловлювання.

Якщо студент хоче **отримати сертифікат Школи Шеппердс Глобал**, він повинен відвідувати заняття і виконати більшість завдань. Щоб визначити, чи можна надавати студенту сертифікат, викладач може використати наступну систему: під час навчання студенти повинні написати роботи по семи підсумкових твердженнях до 14 уроків, виконати 13 інших завдань та тестів, 15 разів відвідати заняття і виконати 3 позакласні завдання — всього 45 завдань; щоб отримати сертифікат, студент повинен виконати щонайменше 37 з них.

Урок 1

Один Бог і одна церква

Передмова

► Чому ви ходите до церкви?

Коли люди говорять про «ходіння до церкви», часто вони мають на думці відвідування запланованих служінь в церковній будівлі.

Багато хто стверджує, що відвідує зібрання громади, щоб дізнатися про Бога; інші, хто знаходиться далеко від Всевишнього, свої візити пов'язують з надією на переживання Божої присутності; люди ж, котрі знають Бога, приходять на служіння, сподіваючись відчутти Божу присутність в поклонінні. Все в церкві пов'язано із Всевишнім.

Безумовно, потрібно переживати Божу присутність на служіннях поклоніння, але церква — це не будівля; вона існує не тільки для зустрічей або поклоніння. Група посвячених віруючих — це і є церква, тому, коли ми говоримо про людей, які відвідують церкву, ми маємо на увазі групу віруючих. Коли ми зазначаємо, що в церкві все пов'язано з Богом, ми маємо на увазі, що не тільки будівля і служіння для Нього, але і суть життя цієї групи посвячених віруючих також полягає в Бозі.

Походження слова «церква»

У першому столітті н.е. часто використовувався грецький термін *ekklesia*. Коли в місті звучало оголошення, яке закликала людей зібратися на раду, ця групова зустріч називалася *ekklesia*.

Ekklesia — слово, яке використовується в Новому Заповіті для позначення слова «церква». Ми зустрічаємо його там 117 разів, але не завжди мова йде про церкви: в деяких випадках йдеться про інші зібрання (Дії Апостолів 19:32, 39 і 41).

Євангеліє адресоване людям незалежно від їх місця проживання, раси, соціального статусу чи професії. Так само, як оголошення про зустріч було доступне всім жителям міста, жодна категорія людей не була обділена можливістю почути Євангеліє.

Церква — це група людей, які зробили свій вибір на користь Євангелія. Вона складається з різних категорій людей, що сформували особливу групу посвячених Христу і Його церкві віруючих.

Бог-Отець в церкві

Особистості Трійці — Отець, Син і Дух Святий — перебувають в особливих взаєминах з віруючими в церкві.

Бог буде прославлений навечно справами, які Він вершить в церкві.

«Тому слава в Церкві та в Христі Ісусі на всі покоління на вічні віки. Амінь»
(До Ефесян 3:21).

Церква існує для Божої Слави, і тому вона не повинна робити того, що безчестить Бога і дає людям неправильне розуміння Його сутності, чи того, що висуває на перше місце людину, а не Бога.

Церква — це Божа родина.

«Тож тому, поки маємо час, усім робімо добро, а найбільш **одновірним!**» (До Галатів 6:10)

«Ви ж моліться отак: **Отче наш**, що єси на небесах! Нехай святиться Ім'я Твоє...» (Від Матвія 6:9).

У зв'язку з тим, що церква — це сім'я Бога, неможливо людині бути справжньою частиною громади, якщо вона не вірить у Всевишнього і не перебуває у взаєминах з Ним. Людина стає частиною церкви не тільки тому, що вона знайома з багатьма людьми: вона стає її складовою, входячи у взаємини з Богом, а потім присвячуючи себе взаєминам з Божими людьми.

► Що означає той факт, що Бог — наш Отець?

Христос в церкві

Ісус був засновником церкви: Він обіцяє їй кінцевий успіх.

«...І кажу Я тобі, що ти скеля, і на скелі оцій побудую Я Церкву Свою, і сили адові не переможуть її» (Від Матвія 16:18).

Христос обіцяв постійно бути з церквою.

«...І ото, Я перебуватиму з вами повсякденно аж до кінця віку! Амінь» (Від Матвія 28:20).

«Бо де двоє чи троє в Ім'я Моє зібрані, там Я серед них» (Від Матвія 18:20).

Христос — Глава церкви, а церква — Його тіло в світі. Особисті взаємини Ісуса з церквою куди глибші, ніж ми можемо уявити.

«І все впокорив Він під ноги Йому, і Його дав найвище за все за Голову Церкви, а вона Його тіло, повня Того, що все всім наповняє!» (До Ефесян 1:22,23).

«...Бо ми члени Тіла Його від тіла Його й від костей Його! (До Ефесян 5:30).

Член церкви є частиною тіла Христового, тому неможливо людині бути справжньою складовою церкви, якщо вона особисто не пізнала Христа як Спасителя і не визнала Його Господом.

«Особисте твердження «Моя церква» вказує на те, що Ісус, згідно з Євангелієм від Матвія, свідомо хотів сформувати общину молитви, проповіді та дисципліни. Він покликав Своїх учнів і навчив їх, пообіцявши прихід Духа Святого, Який буде направляти їх після Його вознесіння»
(Томас Оден, «Життя в Дусі»).

► Кого можна назвати членом тіла Христового?

Дух Святий в церкві

У книзі Дії Апостолів ми бачимо, наскільки потужно рання церква переживала присутність і силу Святого Духа, Який надихав, наділяв силою для проповіді (Дії Апостолів 2:11), закликав до особливого служіння (Дії Апостолів 13:2), направляв кожного віруючого в потрібне місце для служіння (Дії Апостолів 16:6-10), а також розв'язував доктринальні питання (Дії Апостолів 15:28).

Дух Святий — великий Управитель церкви у виконанні її всесвітньої місії.

Жодній людській організації несила виконати завдання такого масштабу, повністю покладаючись тільки на свої ресурси. Бог закликає і посилає місіонерів, і Він знає потреби кожної географічної місцевості.

У ранній церкві Дух Святий направляв поклоніння. Він говорив через різних людей — членів громади (Дії Апостолів 14:30-31), а також в певний момент міг змінити заплановану програму поклоніння.

Божий Дух наділяє духовними дарами, щоб члени церкви могли служити один одному (1 до Коринтян 12:4-7).

Життя громади — це життя в Дусі, саме тому вона відрізняється від будь-якої іншої людської організації. Члени церкви спілкуються один з одним, тому що у них є взаємини з Богом і духовне життя. Ненавернена людина не може бути частиною цього спілкування, навіть якщо церква їй подобається і у неї там є друзі.

Людина стає складовою громади, переживаючи чудо відродження Святим Духом. Оскільки це надприродний досвід, Дух Святий таким самим способом спрямовує і дає силу поширювати Євангеліє; результати проповіді Благої звістки неможливо пояснити природними причинами.

У перші дні ранньої церкви в Єрусалимі посвята і єдність були настільки потужними, що сучасним віруючим складно навіть уявити таке. Люди продавали маєтки та віддавали гроші, щоб була можливість жити разом. Коли Ананій та Сапфіра збрехали, вони були вбиті, тому що їх гріх ганьбив чудову роботу Духа Святого в церкві (Дії Апостолів 4:32-35, 5:1-4).

Єдність церкви досягається життям в Дусі.

Церква (група віруючих, а не будівля) названа «храмом Бога», бо Дух Божий живе в ній по-особливому (2 до Коринтян 6:16). Під серйозне засудження потрапляє кожна людина, яка шкодить духовному храму, в якому є християнська єдність (1 до Коринтян 3:16-17).

"Де Ісус Христос, там і католицька [вселенська] Церква".
- Ігнатій
(у листі до Смирни)

► Що б ви сказали людині, яка заявляє, що вона водиться Духом Святим, але при цьому сіє сварки та поділення?

Бог, Якого являє церква

Церква допомагає людям пам'ятати про Бога, фокусуватися на Ньому і переживати зміни, які творить Господь.

Церква створена Богом. Більш ніж будь-що на землі, церква — це те місце, де Божу волю свідомо виконують люди, які люблять Всевишнього, тому що вона являє світу те, який Господь насправді.

► Що люди повинні дізнатися про Бога, коли вони споглядають на церкву?

Дивлячись на церкву, люди повинні бачити, що Бог люблячий і милостивий, і Він піклується про людей, прощає їх, тримається істини, виконує обіцянки і ненавидить гріх, люблячи грішників.

► Яких помилок нам слід уникати, пам'ятаючи, що суть церкви — Бог?

Поклоніння

Церква існує для Бога, і тому поклоніння повинно бути сфокусоване на Ньому. Коли поклоніння зосереджене на лідерах або виконавцях, воно концентрується навколо людини, а це ідолопоклонство. Невідповідне поклоніння стає плотським, звеличує певних людей і закликає до задоволення людських бажань, а не Божого. Таке поклоніння ризикує перетворитися на демонічне, тому що люди поклоняються і підкоряють себе почуттям і духам, які не від Бога.

Одна всесвітня церква

► Запропонуйте комусь зі студентів прочитати До Ефесян 4:1-6 всьому класу. Про яку основну рису церкви говориться в цьому уривку?

Павло закликав віруючих до єдності, причиною якої є існування єдиної церкви. Всі справжні християни перебувають в одному тілі, так само як існує тільки один Бог і одне Євангеліє, а також одне християнство і одна церква, тому що є лише один Бог.

Той факт, що всесвітня церква тільки одна, підкреслюється в 1 до Коринтян 12:13, де Павло сказав, що всі язичники, які увірували, стають частиною одного тіла.

Символ віри — це твердження основоположних християнських вірувань. Ранній християнський символ віри — Апостольський — містить твердження: «Я вірю в католицьку церкву». Слово «католицька» в ньому не стосується Римсько-католицької церкви; воно означає «всесвітня» або «завершена». Символ віри стверджує, що є тільки одна церква, яку представляють християни по всій землі.

► Запропонуйте комусь зі студентів прочитати До Ефесян 2:20 всьому класу.

Церква будується на єдиному фундаменті: служінні та істині, явленій нам апостолами і пророками; вісті про відкуплення і життя, яке продовжується в Ісусі Христі; існує тільки одна основа і одна церква.

У Китаї є релігія «Східне світло». Її послідовники вірять, що робота Ісуса закінчена і Бог послав іншого месію в сучасний світ; це китайська жінка, яка проголошує нові доктрини.

► Яку відповідь ми можемо дати представникам релігії «Східне світло»?

Єдність вселенської церкви не означає, що це одна організація. Жодна спільнота навіть близько не зможе підійти до того, щоб виконати Божу мету для церкви по всьому світу. Під час Свого служіння Ісус сказав Своїм учням не очікувати, що всі християни будуть належати до однієї організації (Від Марка 9:38,39).

Римсько-католицька церква проголошує, що вона повна Божа церква; мормони і Свідки Єгови говорять про себе те саме.

► Що б ви сказали людині, яка заявляє, що її організація — єдина і завершена церква Бога на землі?

Підзвітність помісної церкви вселенській

Помісна церква не повинна брати на себе право незалежного розвитку християнських доктрин. Наставляючи віруючих в одному зі своїх послань, Павло сказав, що так прийнято «у всіх Божих церквах» (1 до Коринтян 11:16). Апостол, звертаючись до церкви, зауважив, що вона повинна приймати певних служителів, незважаючи на те, що вони були представниками інших церковних громад (2 до Коринтян 8:23-24): очевидно, він вказував на неприпустимість для церкви дотримуватися доктрин, які відрізняються від всіх інших церков.

Християни церкви в Коринфі, які були благословенні духовними дарами, почали думати про себе як про незалежну громаду, у якої немає потреби прислухатися до кого-небудь ще. Павло змінив їх розуміння та практичні дії, нагадуючи про те, що вони не є першоджерелом Божого Слова: воно прийшло від інших і не тільки для них (1 до Коринтян 14:36). І далі він підкреслив, що духовно чутливі люди в церкві побачать, що його настанови натхненні Богом.

Помісна церква повинна перебувати на самозабезпеченні і бути самокерованою, але також їй необхідні взаємини зі вселенською церквою для доктринальної стабільності, отримання навчальних ресурсів і розуміння всесвітньої місіонерської перспективи.

Сьогодні існує багато різних церков з різноманітними доктринами, і всі вони заявляють, що слідує Біблії. Підзвітність вселенській церкві не означає, що всім церквам слід бути схожими одна на одну, проте вони повинні дотримуватися доктрин, що були сформульовані на початку ери церкви Нового Заповіту. Церква повинна бути частиною якоїсь асоціації, що забезпечить їй підзвітність.

Для утримання доктринальної стабільності помісна церква повинна дотримуватися трьох складових:

1. Переконавання, що Біблія є абсолютним авторитетом;
2. Фундаментальних доктрин історичного християнства;
3. Спілкування в асоціації церков з вірним богослов'ям.

Зараз ми розглядаємо другий пункт (інформація про асоціацію церков міститься в матеріалі іншого уроку).

Помісна церква не повинна приймати принципи, які суперечать фундаментальним християнським доктринам церкви Нового Заповіту, записаних в ранніх символах віри. Апостольський, Нікейський та Халкідонський символи віри утверджують доктрини, які були обов'язковими для християнства в період його становлення. Вони містять доктрини про Трійцю, божественність Христа і Духа Святого. Якщо церква відкидає доктрини цих символів віри, вона не повинна називати себе християнською, бо в такому випадку перетворюється на іншу релігію.

Нікейський символ віри

Вірую в єдиного Бога Отця, Вседержителя, Творця неба і землі і всього видимого і невидимого.

І в єдиного Господа Ісуса Христа, Сина Божого, єдинородного, від Отця рожденного перед усіма віками. Світло від світла, Бога істинного від Бога істинного, рожденного, несотвореного, єдиносущного з Отцем, що через Нього все сталося. Він задля нас людей і нашого ради спасіння зійшов із небес, і воплотився з Духа Святого і Марії Діви, і став чоловіком. І був розп'ятий за нас за Понтія Пилата, і страждав, і був похований. І воскрес у третій день, згідно з Писанням. І вознісся на небо, і сидить праворуч Отця. І вдруге прийде судити живих і мертвих, а Його царству не буде кінця.

І в Духа Святого, Господа животворного, що від Отця (і Сина) ісходить; що з Отцем і Сином рівнопоклоняємий і рівнославимий, що говорив через пророків. В єдину, святу соборну й апостольську Церкву. Ісповідую одне хрищення на відпущення гріхів. Очікую воскресіння мертвих і життя майбутнього віку. Амінь.

А якщо людина не згодна з будь-яким твердженням Нікейського символу віри? Церква дотримувалася цих доктрин з моменту заснування, і якщо вона відкидає одну з них, то заявляє, що отримала розуміння істини, якої не було протягом 2000 років. Якщо церква чи людина не дотримуються доктрин Апостольського, Нікейського та Халкідонського символу віри, то її вченню довіряти не можна, так як доктрини символів віри підтримують Євангеліє; якщо ж людина відкидає вчення, в них записані, вона суперечить Євангелію.

► Що б ви сказали людині, яка заявляє, що вважає себе віруючою, але не згодна з будь-яким твердженням Нікейського символу віри?

Сім тверджень, наведених нижче, є основними пунктами цього уроку. Мета цього уроку — привести студента до їх розуміння.

Сім підсумкових тверджень

1. Помісна община — це група віруючих, які відділяють себе не те, щоб бути церквою в певному місці; це група посвячених Богу віруючих, які збираються в певному місці.
2. Церква являє світові природу Бога.
3. Життя від Духа — це життя і єдність церкви.
4. Членство в церкві базується на взаєминах з Богом і посвяченні групі віруючих.
5. Існує одна всесвітня церква, яка слідує єдиному християнству, тому що суть церкви — тільки Бог.
6. Жодна людська організація не може бути повною церквою Божою на землі.
7. Помісна церква повинна дотримуватися фундаментальних історичних доктрин вселенської церкви.

Урок 1. Завдання

1. До наступного заняття студентам необхідно написати коментарі по кожному з семи підсумкових тверджень (всього сім абзаців), пояснивши їх значення і важливість. Потрібно викласти свої думки таким чином, щоб роз'яснити тези тим, хто не знайомий з вивченою темою. Письмова робота повинна бути здана викладачеві.
2. На початку наступного заняття викладачеві необхідно запропонувати кільком студентів розповісти класу свої варіанти виконаних завдань за певними пунктами. Всі інші заняття (крім останнього) будуть містити додаткові завдання, окрім написання роботи по семи підсумковим твердженням; вони можуть бути у вигляді тесту, інтерв'ю, вивчення уривка або письмової роботи.

Урок 2

Християнська єдність

Передмова

► Хтось зі студентів може прочитати всьому класу ілюстрацію, наведену нижче.

Посеред одного міста протікала річка, загрожуючи йому затопленням. Городяни вирішили вжити заходів безпеки. Вони розділилися на команди, щоб наповнити мішки піском і викласти їх уздовж річки. Люди працювали з ентузіазмом, відносини в групах ставали все міцнішими. Незабаром у кожній команді з'явилася власна назва. Одні назвали себе рятувальниками міста, інші — піщаними будівельниками, треті — загороджувачами ріки. Приналежність до конкретної групи набула особливої значущості для кожного з них. Члени команд одягали однакові футболки, розповідали про те, що їх команда краща за інших і критикували роботу команд-суперників.

Коли загороджувачі ріки попросили у рятувальників міста тачку, ті її не позичили, пославшись на те, що, можливо, вона стане у нагоді їм пізніше. Коли у піщаних будівельників закінчилися мішки, вони очікували більше години, поки їм принесуть нові, не дивлячись на те, що у інших команд були зайві мішки. Команди забули, що

► Що спільного в діях церкви і команд з цієї історії?

Біблія особливо підкреслює цінність християнської єдності. Павло викриває коринфську церкву в ересі, ставлячи питання: «Чи ж Христос поділився?» (1 до Коринтян 1:13). Він вмовляв ефесян підтримувати єдність Духа, вказуючи на те, що «є одне тіло... один Господь, одна віра, одне хрещення» (До Ефесян 4:4-5). Ісус щиро молився, щоб віруючі були єдині і світ повірив, що Він прийшов від Отця (Від Івана 17:21).

З самого початку церква бачила себе єдиною. Апостольський символ віри містить наступне твердження: «Віруємо... в єдину, святу, соборну і апостольську Церкву; спілкування святих»; Нікейський: «Віруємо у єдину, святу, соборну і апостольську церкву». Слово «соборну» означає повну і вселенську. Термін «апостольський» означає, що церква була заснована апостолами і до сих пір слідує їх вченню.

Ранні символи віри відображали невід'ємні християнські доктрини. Церква не вважала людину християнином, якщо вона не приймала їх, оскільки її місія полягала у визначенні суті християнства, тому, якщо людина була переконана, що існують справжні церкви, які не є частиною вселенської, її вважали єретиком.

Деномінації

Церква на землі не була об'єднана в одну організацію протягом багатьох століть; замість цього існувало багато різних церковних груп. Група церков, об'єднаних в одну організацію, називається деномінацією.

У 451 році н.е. давньосхідне православ'я відокремилось від римського католицизму через доктринальні розбіжності. Сьогодні існують регіональні церковні організації в східному православ'ї: Коптська церква, Ефіопська, Еритрейська, Сирійська православна церква, Маланкарська і Арменіанська апостольська.

У 1054 році н.е. православ'я остаточно відокремилось від римського католицизму. Сьогодні існує п'ятнадцять різних регіональних церковних організацій, включаючи Російську православну церкву, Сербську православну церкву і Кіпрську церкву.

Крім цих великих груп, інші течії відокремлювались від Римської церкви протягом століть.

Протестантська реформація відбулася в XVI столітті. Багато церков відійшли від Римського католицизму, вважаючи, що церква більше не проповідує істинне Євангеліє. Доктрини були основною причиною поділу, хоча були і політичні розбіжності.

Багато деномінацій сформувалися після Реформації. Англійська церква була створена з різних церков всередині країни. Коли вони заснували громади в інших країнах, їх назвали Єпископальною церквою.

Пресвітеріанські церкви утворилися під впливом реформаторів: Джона Кальвіна в Швейцарії, Джона Нокса в Шотландії та інших. Сьогодні існує кілька пресвітеріанських деномінацій.

Лютеранська церква була заснована в Німеччині завдяки служінню Мартіна Лютера. Сьогодні лютеранські церкви існують в багатьох країнах.

Анабаптисти вірили, що Реформація в повному обсязі відновила біблійне Євангеліє і поклоніння не повинне використовувати небіблійні церемонії, а хрещення викладається для новонавернених, а не для немовлят.

П'ятидесятницькі церкви були організовані після відродження в Лос-Анджелесі в 1906 році. Сьогодні в світі існує велика різноманітність п'ятидесятницьких і харизматичних церков; у них достатньо різноманітні доктрини, причому деякі відкидають Трійцю.

Зараз тисячі деномінацій проголошують себе християнами. Також існують десятки тисяч незалежних церков, які не належать до будь-якої з організаційних структур.

Нові деномінації часто починаються з групи людей, які вірять, що важлива істина відкидається або нехтується церквою, до якої вони належать. Вони засновують новий напрямок, щоб слідувати правильним, на їх погляд, доктринам. Продовжуючи розвивати їх, вони все більше відрізняються від інших християнських течій; також у них з'являються інші традиції щодо форм поклоніння і деталей християнського життя.

Іноді деномінації починаються з євангелізації. Якщо в регіоні є багато новонавернених і немає деномінації, щоб подбати про них, то може сформуватися нова. Деномінація може почати своє існування з роботи місіонерської організації в

конкретній країні. Більшість християнських деномінацій не проголошують себе єдино вірними; якщо ж організація позиціонує себе як виключно правильну Божу церкву, їй не можна довіряти.

► Скільки різних деномінацій і церков ви знаєте?

Невіруючі не довіряють християнству через поділи і різноманіття: багато хто думає, що різні групи християн суперечать одна одній і що серед християн немає єдності ні в чому.

► Які дії можуть вказувати на те, що серед церков немає єдності?

У церков існує тенденція акцентувати увагу на тому, що відрізняє їх від інших громад, навіть якщо це не фундаментальні доктрини. Іноді люди занадто швидко звинувачують інші церкви в лицемірстві, компромісах або інших гріхах, не маючи належного розуміння. Деякі церкви стверджують, що общини, які відрізняються від них, не християнські, незважаючи на те, що вони вірять в фундаментальні християнські доктрини.

Складається таке враження, що у церков немає єдності в реалізації Великого доручення: вони змагаються як бізнес-компанії. Багато лідерів вважають працю і ресурси розтраченими марно, якщо вони допомагають служінню, яке не носить назви їх організації.

Напевно, всі християни погодяться, що єдність необхідна, але багато хто не знає, яку форму вона повинна прийняти. Спочатку ми поговоримо про єдність вселенської церкви, а потім помісної громади.

Єдність вселенської церкви — це не єдність організацій

Деякі люди думають, що церкви повинні об'єднатися в одну організацію, а існування багатьох окремих структур означає, що в християнстві відсутня єдність. Вони не бачать жодної різниці між суттю церкви та церковними течіями, тому єдність для них означає об'єднання організацій.

► Що б ви сказали людині, яка вважає, що всі церкви повинні об'єднатися в одну організацію?

Організації не можуть об'єднатися, не вирішивши, що їх доктринальні відмінності не мають значення. Для об'єднання необхідно погодитися в фундаментальних доктринах і вирішити, що багато з них не настільки важливі, щоб вносити поділення з тими, хто з ними не згоден.

Всі спроби побудовані на тому, що єдність — це єдність організацій. Ісус не вимагав, щоб всі Його послідовники були членами однієї організації під час Свого земного служіння, і це ми можемо бачити з наступної ситуації, описаної в Євангелії від Луки:

«А Іван відповів і сказав: Учителю, ми бачили одного чоловіка, що Ім'ям Твоїм демонів виганяв, і ми заборонили йому, бо він з нами не ходить. Ісус же йому відказав: Не забороняйте, бо хто не проти вас, той за вас!» (Від Луки 9:49,50)

Слова Христа показують, що людина може бути «не з нами» в тому сенсі, що не є частиною нашої організації, але все ж бути «за нас».

Через століття з часу земного служіння Ісуса знаходяться організації, які вважають себе єдиною істинною церквою, а всіх інших — окремими нехристиянськими організаціями. Христос не говорив про те, що група Його учнів була єдиною справжньою церквою, навіть коли фізично з ними був присутній.

Іноді люди використовують термін «*невидима церква*», який відображає той факт, що фізично не існує організації з повним списком всіх християн — її членів. Також в християнських організаціях можуть бути люди, які не є істинними християнами, тому ми не можемо вказати на якусь церкву і сказати, що вона вселенська.

Незважаючи на те, що всесвітня церква не є єдиною видимою організацією, єдність серед християн має бути відчутною. Ісус молився, щоб віруючі були єдині, і говорив, що результатом буде те, що світ повірить в Нього (Від Івана 17:21). Це означає, що християнська єдність має бути явною як для віруючих людей, так і для всього світу.

► Як ви вважаєте, чого Вам не вистачає, щоб перебувати з людиною, яка вам зустрівалася і яка називає себе християнином, в християнській єдності?

Основи християнської єдності

Групи віруючих вивчають Біблію і обговорюють, у що вони вірять, намагаючись переконатися, що їх розуміння вірне. Вони усвідомлюють, що не погоджуються з доктринами деяких інших представників християнських течій.

Єдність помісної церкви ґрунтується на біблійній доктрині, переживанні благодаті і житті Духа. Спільність християн поза помісною церквою базується на тих же підставах, але з меншою кількістю нюансів.

Єдність може бути виражена в такий спосіб: якщо людина свідчить, що вона спасена, і схоже, що у неї є духовне життя і вона вірить в основні християнські істини, християнське спілкування можливе і може тривати до того часу, поки є підстави думати, що людина живе у взаєминах з Богом та в послуху Біблії.

Християнська єдність не залежить від згоди з кожною доктринальною деталлю: неможливо всім церквам погоджуватися у всіх нюансах; навіть у Апостолів були розбіжності (До Галатів 2:11-14).

Існують деякі фундаментальні доктрини, які складають суть християнської віри. Якщо людина не розділяє їх, вона не може розуміти Євангеліє і вірити в нього.

Список доктрин, в які вірить конкретна громада, набагато довший, але більшість церков розуміє, що не всі християни будуть погоджуватися з кожною доктриною. Навіть якщо підстава для доктрини — Біблія, не всі будуть розуміти Писання однаково.

► Наведіть приклади фундаментальних доктрин. Які доктрини не є основоположними?

Деякі фундаментальні доктрини стосуються природи Бога, божественності Христа і Духа Святого, викуплення та спасіння вірою.

Деякі доктрини, які не є основоположними, стосуються форм поклоніння і деталей християнського життя. Важливо намагатися слідувати Біблії у всьому, що ми робимо, але ми повинні усвідомлювати, що не всі справжні християни будуть згодні з нами в усіх цих моментах.

Древнє розуміння ознак істинної церкви було визнане Римсько-католицькою церквою і реформаторами. Християни століттями вірили, що атрибути справжньої церкви — це єдність, святість, католицизм і апостольство. У цих термінів були різні визначення; ось деякі з них. *Єдність* означає, що церква включає в себе всіх істинних християн, не обов'язково внесених в формальний список; святість — що церква проти гріха і вірить у спасіння від нього; *католицизм* значить, що церква може прийняти форму, доречну в будь-якій культурі і при цьому дотримуватися фундаментальних істин; *апостольство* означає, що церква дотримується первісної віри, встановленої апостолами.

«Якщо твоє серце погоджується з моїм, як і моє з твоїм, то люби мене ніжною любов'ю як друга, котрий ближче, ніж брат; як брата у Христі, як сусіда, як громадянина Небесного Єрусалиму, як побратима, який б'ється в тій же битві, підкоряючись тому ж Капітану нашого спасіння. Люби мене як товариша в Царстві і терпінні Ісуса і як співспадкоємця Його слави»
(Джон Уеслі, «Дух єдності»).

Помилковість церковного суперництва

Іноді церкви розташовані відносно недалеко, і люди можуть обирати, яку громаду їм відвідувати, тому члени церкви можуть робити спроби показати місцевим жителям, що їх громада краща. Вони змагаються з іншими церквами, намагаючись представити свою общину в більш вигідному світлі, і думають, що церква буде успішною завдяки кількісним показникам зростання.

Суперництво між громадами ґрунтується на нерозумінні суті церкви. У такому ключі церква сприймається як бізнес, який повинен залучати клієнтів, або як шоу, яке потребує аудиторії. Це неправильне сприйняття.

Церква — це духовна родина. Члени хорошої сім'ї піклуються один про одного; вони трудяться разом, щоб забезпечити потреби один одного, а також спільно проводять час.

Церква — це сім'я віри, основу якої складають взаємини з Богом і людьми. Громада повинна зростати, а нові люди — залучатися Євангелієм та життям церкви як сім'ї. Общині слід фокусуватися на поширенні Євангелія і прояві життя в церкві, тоді вона зможе залучити правильних людей — тих, хто зацікавлений, щоб стати частиною сім'ї.

► Якщо церква змагається з іншими громадами в районі, як це може вплинути на неї?

Єдність помісної церкви

► Чому для досягнення єдності помісна церква потребує згоди у більшій кількості доктрин, ніж всесвітня?

Християнин може приймати свідчення інших християн, які не погоджуються з усіма його доктринами, доти, доки вони дотримуються фундаментальних християнських доктрин і слідує їм у своєму житті.

Однак, оскільки християнин повинен особисто практикувати те, у що вірить, він не може співпрацювати в служінні з усіма християнами. Наприклад, якщо пастор вірить, що в Писанні містяться вказівки хрестити нововернених, він не може бути пастором групи, яка вважає, що цього робити не потрібно.

Ще один приклад: якщо хтось думає, що дар мов не є доказом сповнення Духом, йому буде складно в служінні з людьми, які вважають, що людина, яка не говорить мовами, не має Духа Святого. Може виникнути проблема в спілкуванні, тому що його свідчення не будуть прийматись, а також в спільному служінні, тому що люди з цієї групи будуть намагатися закликати нововернених до говоріння мовами.

Якщо людина робить щось з того, що, за її думкою, не відповідає Писанню, вона повстає проти сумління і підпадає під Боже засудження, тому що за власним вибором здійснює те, що, на її думку, Слово Боже забороняє.

Християнин може думати, що віруючі, які дотримуються інших доктрин, справжні християни, але він повинен спілкуватися і нести служіння в групі тих, хто погоджується з ним в більшості доктрин. Це означає, що помісна церква повинна викласти і систематизувати церковні доктрини разом з фундаментальними доктринами вселенської церкви.

► Чому була б помилковою спроба досягти доктринальної згоди з кожною церквою?

Висновок

Християнину слід бути збалансованим у ставленні до інших віруючих. Не потрібно говорити, що вони несправжні християни тільки на підставі існування відмінностей в доктринальних деталях, які не є фундаментальними; однак у християнина повинно бути близьке спілкування з помісною церквою і тотожність доктрин, що дозволить спілкуватися і спільно нести служіння.

Сім підсумкових тверджень

1. Біблія підкреслює важливість християнської єдності.
2. Рання церква вірила в єдність церкви, і це була фундаментальна доктрина.
3. Церква не може досягти єдності, намагаючись об'єднати всіх християн в одну організацію.
4. Християнська єдність ґрунтується на біблійній доктрині, переживанні благодаті та житті під проводом Духа.
5. Християни по всьому світу погоджуються в фундаментальних доктринах християнства.
6. Християни з різних церков не будуть єдині щодо доктринальних деталей.
7. Помісна церква повинна погодитися в деталях доктринальних тверджень.

Урок 2. Завдання

1. До наступного заняття студентам необхідно написати коментарі по кожному з семи підсумкових тверджень (всього сім абзаців), пояснивши їх значення та важливість. Свої думки слід викладати таким чином, щоб роз'яснити тези тим, хто не знайомий з вивченою темою. Письмову роботу потрібно здати викладачеві.
2. Завдання: студент повинен провести бесіди з членами трьох різних церков і поставити питання щодо їх ставлення до інших громад, та щодо того, яка єдність, на їхню думку, існує між усіма християнами. Напишіть невеликий звіт по кожній з трьох бесід.
3. Нагадування: студенту необхідно запланувати викладання уроку якій-небудь групі поза класом тричі протягом курсу.

Урок 3

Помісна церква

Передмова

► Що таке помісна церква? Чим вона відрізняється від будь-якої іншої групи людей?

Визначення помісної церкви можна розділити на сім основних елементів, які будуть пояснені далі.

Визначення помісної церкви

Помісна церква — це група віруючих, яка функціонує як духовна сім'я і община віри, що поширює Євангеліє і пропонує спілкування церкви всім, хто покався; практикує хрещення і хліболамання; об'єднує в поклонінні, спілкуванні, евангелізації та учнівстві; функціонує як тіло Христове через дари Духа Святого; підкоряється Божому слову в єдності, що ґрунтується на біблійній доктрині, переживанні благодаті та житті під проводом Духа.

Нижче наведене пояснення цього визначення.

► Щодо будь-якої з частин визначення церкви викладач може поставити запитання: «Чому цей елемент необхідний? До яких результатів привела б його відсутність?»

«Віруючі не покликані жити окремо — виключно в особистих взаєминах з Богом — але перебувати в єдності, як один народ»
(Томас Оден, «Життя в Дусі»).

Помісна церква — це група віруючих, яка функціонує як духовна сім'я і община віри...

(церква — це група, сформована християнською вірою, взаємини в якій сильніші, ніж в будь-якій іншій спільноті);

...поширює Євангеліє і пропонує спілкування церкви всім, хто покався...

(церква не може виключити із спілкування на свій розсуд етнічні групи або представників певних верств населення і при цьому бути вірною Євангелію. Немає необхідності в тотальній однаковості з будь-якого принципу. Також церква не може відмовляти в прощенні визнаних гріхів, якщо вона вірна Євангелію);

...практикує хрещення і хліболамання...

(Ісус повелів церкві виконувати ці таїнства; хрещення є приєднанням до церкви через покаяння; хліболамання — благодать, яка явлена нам в Євангелії);

«Видима церква Христа — це община вірних людей, через яких проповідується чисте слово Бога, а таїнства виконуються належним чином відповідно до повелінь Христа...»
(Стаття про релігію методистської церкви).

співпрацюючи в поклонінні, спілкуванні, євангелізації та учнівстві...

(це основні цілі церкви; партнерство необхідне, щоб досягти їх);

...функціонує як тіло Христове через дари Духа Святого...

(духовні задачі церкви не можуть ґрунтуватися лише на людських здібностях);

...підкоряється Божому Слову...

(церква залежить від Писання, Євангелія, доктрин та авторитету; якщо община обирає непослух Біблії, то втрачає свій авторитет щодо навчання істинам Писання);

...в єдності, що ґрунтується на біблійній доктрині, переживанні благодаті та житті під проводом Духа...

(члени общини можуть бути посвячені один одному, тому що присутні ці три складові, без яких неможливе існування істинної церкви).

Боже інвестування в церкву

► Запропонуйте комусь зі студентів прочитати До Ефесян 3:1-10 всьому класу. Що говорив апостол Павло про своє служіння?

Павло сказав, що важливою частиною його служіння було пояснення суті церкви, і ми повинні розуміти, що це і сьогодні не менш актуально. Бог планував, що язичники, що увірували, приєднаються до церкви, і вона буде являти мудрість Бога світу.

Нам потрібно пам'ятати, що церква — це не будівля. У перших християн не було церковних споруд; це означає, що коли в Новому Заповіті згадується церква, мова йде про людей.

Послання до Ефесян пояснює, наскільки важлива церква в Божому плані.

«...І все впокорив Він під ноги Йому, і Його дав найвище за все за Голову Церкви, а вона Його тіло, повня Того, що все всім наповняє!» (До Ефесян 1:22,23).

Цей вірш говорить про те, що Ісус — глава церкви і що церква — це Його тіло; також в ньому зазначається, що церква має Божу повноту.

Уявіть собі річку, яка забезпечує водою величезне місто. Мільйони людей користуються водою, проте використовується її значно менше, ніж вмщає ріка; важко уявити, який об'єм води в ній (дивіться виноску ще з однією ілюстрацією¹).

Але як щодо Божої повноти? Якби Всевишній створив канал або контейнер для того, щоб виливати Свої благословення, благодать і силу всьому світу, яка ємність змогла

---

¹ Існує компанія «Карбоніт», яка створює архіви особистої інформації, що міститься в персональних комп'ютерах. Всі дані з вашого комп'ютера зберігаються на випадок, якщо щось станеться з ним. Уявіть, скільки місця для зберігання повинно бути у компанії, щоб вмістити інформацію з тисяч комп'ютерів!

б вмістити Божу повноту? Цей вірш вказує на те, що церква є цим контейнером: вона вміщує Божі благословення для світу.

І пам'ятайте, що церква, яка приймає Божі благословення, — це не будівля, а група людей, що перебувають в християнському спілкуванні.

Божий план для церкви існував від початку світу. Яка ж мета була у Бога?

Зверніться ще раз до Ефесян 3:9-11.

«...Та висвітлити, що то є зарядження таємниці, яка від віків захована в Бозі, Який створив усе, щоб тепер через Церкву була оголошена початкам та владам на небі найрізніша мудрість Божа, за відвічної постанови, яку Він учинив у Христі Ісусі, Господі нашім...» (До Ефесян 3:9-11).

Найрізніша — означає «всіх видів». У Бога є мудрість для кожної ситуації і кожного аспекту життя, і вона повинна бути явлена всесвіту, включаючи духовний світ, через те, що Бог робить в церкві. Людина отримує розуміння Бога за допомогою того, з чим вона стикається в ній. Коли людина бачить церкву, це повинно спонукати її до поклоніння Господу; вона повинна захоплюватися Божою мудрістю, яку бачить у діяльності церкви. Світ побачить все це не на недільних богослужіннях, а в щоденних діях церкви і в конкретних життєвих ситуаціях.

► У яких життєвих обставинах важлива Божа мудрість?

Чи містить «найрізніша» мудрість Божа фінансові, сімейні питання, проблеми безробіття, житла, поганої освіти, підліткової злочинності, покинутих дітей, здоров'я та інших аспектів людського життя? Звичайно. Як світ може побачити мудрість Божу? Вона повинна бути явлена церквою у міру того, як через неї приходить Боже вирішення питань в практичному житті общини віри.

► Доручіть комусь зі студентів прочитати До Ефесян 3:20-21 всьому класу.

Мета всього, що створив Бог, — прославляти Його. В церкві Всевишній особливо прославлений, тому що там Він являє Свою любов і відкуплення.

- Саме там він демонструє любов і відкуплення.
- Це те місце, де створені Ним і на Його образ творіння добровільно поклоняються і коряться Йому;
- це місце, де сім'я віри являє життя, благословення Богом, і де спасенні люди беруть участь у відкупленні інших через євангелізацію.
- Це місце, де спасенні люди беруть участь у спасінні інших через євангелізацію.

Бог буде вічно прославлений всюди через те, що церква робить зараз. Труд, який здійснюється вашою помісною церквою, встановить вічний пам'ятник Божій славі.

Достатність помісної церкви

Біблія говорить не тільки про одну вселенську церкву, але також і про помісні. Наприклад, апостол Іван писав семи церквам Азії (Об'явлення 1:4); апостол Павло згадував «всі церкви Божі» (1 до Коринтян 11:16).

Помісна община є частиною єдиної церкви, але все ж називається церквою. Багато з послань в Новому Заповіті адресовані церквам, що знаходяться в певних місцях.

► Що названо храмом Божим: всесвітня церква чи помісна?

В Посланні до Ефесян 2:20-21 апостол Павло підкреслював, що єдина церква, утверджена на апостольській основі, є храмом Бога. У 22 вірші він також зазначив, що ефеські віруючі були оселею Бога, а в 1 до Коринтян 3:16 говорив коринтянам, що вони храм Божий. Виходячи з цього, всесвітня церква є храмом Божим так само, як і помісна.

► Яку церкву — вселенську чи помісну — можна назвати тілом Христовим?

Павло говорив про єдину церкву як про тіло (До Ефесян 1:23), проте, коли апостол звертався до коринтської церкви, то сказав: «Ви тіло Христове» (1 до Коринтян 12:27). Він не мав на увазі, що коринтська церква була лише якоюсь частиною тіла, тому що це було повноцінне тіло Христа в тому місці, в якому вона знаходилась.

«Всі невід'ємні елементи церкви в зародку присутні в чотиристоронньому описанні церкви [Дії Апостолів 2:42]: апостольська доктрина, община, таїнства і спільне поклоніння» (Томас Оден, «Життя в Дусі»).

Бог бажає, щоб кожна община функціонувала як завершена церква в своєму регіоні і задіяла всі необхідні ресурси, щоб бути тілом Христовим для тієї місцевості.

Павло порівнював членів церкви з частинами тіла: оком, ногою, рукою; очевидно, що їм потрібно бути в одному місці одночасно, щоб функціонувати; апостол не говорив, що вони лише частина тіла, а інші розкидані по світу: коринтська церква була повноцінним і завершеним тілом Христа для тієї місцевості.

Павло писав до коринтян про виконання певних дій, «коли вся церква зібрана в одному місці». Безумовно, він говорив не про вселенську церкву, а про помісну. У помісної общини особлива влада (авторитет), коли вона функціонує як церква.

Бог наділяє помісну церкву необхідними для служіння дарами Духа; члени общини трудяться разом, використовуючи їх для задоволення потреб громади.

Оскільки помісна община є тілом Христовим, храмом Божим і общиною, цього достатньо, щоб бути церквою на своєму місці.

Достатність помісної церкви означає, що тіло Христа наділене всіма необхідними дарами і ресурсами для служіння саме в цьому конкретному місці. Помісна община може ефективно функціонувати як церква, навіть не розраховуючи на додаткові джерела підтримки. Лідери допомагають церкві розвинути бачення і цілі для служіння, а община спільно трудиться, щоб фінансово забезпечити себе і подбати про членів громади.

Необхідність церкви

Важко зберегти новонавернених, не залучивши їх до церковного життя. Неможливо якісно навчати і направляти віруючого у відсутності формування, яке відбувається в помісній церкві; нереально також готувати людину для служіння без досвіду, набутого в помісній церкві.

Євангеліє не набуває видимої форми, якщо немає церкви. Видима форма — це не будівля церкви, але діюча сім'я віри, що проявляє життя у взаєминах з Богом. Якщо немає церкви, світ не може побачити, що означає бути християнином; ми не можемо ефективно благовістити в тих районах, де немає церков.

Сім підсумкових тверджень

1. Навернена людина не може бути виключена з церкви через етнічну чи соціальну приналежність, а також через минулі гріхи.
2. Задачі церкви можуть бути досягнуті тільки роботою Духа Святого через общину.
3. Єдність церкви ґрунтується на біблійній доктрині, переживанні благодаті та житті під проводом Духа.
4. Божа мудрість явлена світу за допомогою того, що Бог робить в церкві.
5. Достатність помісної церкви означає, що тіло місцевої громади наділене всіма необхідними дарами та ресурсами для служіння в своїй місцевості.
6. Церква необхідна для збереження новонавернених, настанови віруючих і підготовки до служіння.
7. Неможливо успішно благовістити в тому районі, де немає церкви.

Урок 3. Завдання

1. До наступного заняття студентам необхідно написати коментарі по кожному з семи підсумкових тверджень (всього сім абзаців), пояснивши їх значення і важливість. Потрібно викладати свої думки так, щоб роз'яснити тези тим, хто не знайомий з вивченою темою. Письмова робота повинна бути здана викладачеві.
2. Письмове завдання: проаналізуйте уривок До Ефесян 5:25-32. Напишіть кілька речень про взаємини Христа і церкви.
3. Нагадування: студент повинен запланувати проведення трьох занять зі слухачами поза класом за матеріалами курсу.

Урок 4

Церковні асоціації

Передмова

У цьому уроці розглядаються стосунки між церквою та асоціацією, до якої вона належить. Якщо студенти відвідують церкви, які входять до складу асоціацій (деномінацій), викладачеві потрібно попросити у них копію вимог до членів асоціації, щоб ознайомитися з нею в класі.

Визначення церковних асоціацій

► Як називається церковна асоціація, до якої належить ваша церква?

Коли віруючі зустрічають християн з інших помісних церков, у них виникає питання, чому існують відмінності у віруваннях і практиках. Вони помічають, що між церквами існують доктринальні розбіжності; точно так же відзначається різноманітність у стилях поклоніння.

Член громади може шукати релігійної ідентичності, що виходить за рамки його церкви. Він бажає бачити свою общину частиною союзу церков, які вірять в ті ж доктрини, а також співпрацюють і спілкуються один з одним: йому хочеться розуміти, що його громада — не єдина в світі з такими віруваннями і практиками.

► Як називається церковна асоціація, до якої належить ваша церква?

Попросіть одного або декількох студентів поділитися своїм розумінням користі від спілкування між подібними церквами.

В одному з попередніх розділів зустрічалося таке твердження:

Для доктринальної стабільності в церкві повинні бути присутніми три аспекти:

1. Переконавання, що Біблія є абсолютним авторитетом;
2. Основою фундаментальних доктрин є вірування ранньої церкви;
3. Спілкування здійснюється між церквами з істинним богослов'ям.

На цьому занятті ми розглянемо третій аспект доктринальної стабільності.

Визначення: церковна асоціація — це група церков з центральним керівництвом, які поділяють спільні вірування, присвячені досягненню єдиних цілей і підтримують певну спільну форму спілкування (заходи, в яких беруть участь всі члени об'єднання, наприклад, конференції).

Слабкі і сильні види асоціацій

Асоціацію можна назвати слабкою або сильною на підставі сили елементів, які утримують її.

В слабких асоціаціях центральне керівництво не наділене значним авторитетом в помісній церкві; список спільних вірувань може бути базовим і дуже коротким, а спільні цілі — не вимагати активного залучення громад; зустрічі представників церков-учасників об'єднання для спілкування дуже рідкісними. У таких асоціаціях кожна громада є господарем своєї церковної власності і може в будь-який час вирішити вийти з об'єднання. Деякі церкви досить швидко залишають його, якщо відчувають, що їх потреби більше не задовольняються.

Члени слабкої асоціації зазвичай підкреслюють автономність помісної церкви. Вони не бажають, щоб асоціація керувала місцевою громадою, тому помалу обмежують її владу. Назвати асоціацію «слабкою» — це не означає сказати, що вона не виконує свого призначення; члени такої асоціації хочуть, щоб центральна влада була слабкою, а авторитет належав помісним церквам.

► Як називається церковна асоціація, до якої належить ваша церква? Як ви думаєте, які позитивні і негативні сторони слабких асоціацій?

У сильних асоціаціях провідні лідери наділені реальною владою у керівництві главами помісних церков; список спільних вірувань охоплює безліч аспектів. Очікується, що громади будуть жертвувати на спільні цілі і часто спілкуватися один з одним. Асоціації може належати церковна власність, в такому випадку церква не може вийти з об'єднання.

Члени сильних асоціацій схильні до того, щоб шукати вирішення проблем у центральних лідерів та підкреслюють посвячення асоціації на рівні посвяти помісної церкви.

Існують різні церковні асоціації. Об'єднання церков може мати всі ознаки сильної чи слабкої асоціації, але класифікуватися як більш слабка або сильна в залежності від наявності тих чи інших характеристик. Сильні асоціації часто називаються «деномінаціями».

«Церква наділена владою встановлювати практики та священнодійства, а також розв'язувати протиріччя у віруваннях, однак вона не має права надавати духовності тому, що суперечить написаному Божому Слову ...»
(Статті про релігію Англiканської церкви).

► Як Ви думаєте, які є позитивні і негативні сторони в «сильних» асоціаціях?

► Які церковні асоціації Ви знаєте? Як би Ви їх охарактеризували?

Відповідальність деномінації

Сильна асоціація може називатися деномінацією. Це не означає, що їй притаманні абсолютно всі характеристики сильної деномінації, але вона більше підходить під описання сильної, ніж слабкої.

Впливова, авторитетна деномінація існує, щоб служити помісним церквам і допомагати общинам виконувати завдання, які помісні церкви не в змозі добре реалізувати самостійно.

- 1. Приналежність до деномінації забезпечує відчуттям індивідуальності та відмінності від інших церков.** Члени помісної церкви знають, що вони відрізняються від інших общин в їхній місцевості; їх підбадьорює той факт, що вони є частиною групи церков, які поділяють спільні доктрини.
- 2. Вона утверджує доктрини.** Помісна церква не повинна відчувати себе вільно в тому, щоб змінювати і розвивати власні доктрини, ні до кого не прислухаючись. Деномінації потрібно дотримуватися історичних фундаментальних доктрин християнства, але також її більш детальні доктрини повинні бути біблійними.
- 3. Вона встановлює вимоги до пасторів та членів церкви.** Деномінація повинна встановлювати стандарти, дотримуючись яких пастори і члени церкви могли б являти приклад християнського життя. Основа для вимог — характеристики, описані в 1 до Тимофія 3 і До Тита 1, але вони повинні тлумачитися відповідно до кожної сучасної культури.
- 4. Вона забезпечує систему церковного адміністрування.** Деномінація повинна забезпечити помісну церкву системою призначення людей на посади для підтримки підзвітності.
- 5. Вона створює умови для навчання пасторів.** У більшості церков немає ресурсів і матеріалів, щоб навчати майбутніх пасторів; деномінація повинна розвинути доступну і спрямовану на практику тренінгову програму.
- 6. Вона допомагає знаходити пасторів для церкви.** Пастори без церков і церкви без пасторів можуть отримати допомогу від лідерів деномінації. Хороші лідери будуть поважати рішення вірних керівників помісних церков.
- 7. Вона забезпечує помісні церкви керівництвом в кризових ситуаціях.** Якщо в помісній церкві стався поділ з будь-яких питань або в общині немає надійних лідерів, на допомогу приходять керівники деномінації.
- 8. Вона координує і підтримує церкви та місії в насадженні нових церков.** У групи церков має бути спільне місіонерське бачення; вони об'єднують ресурси і підтримують людей в досягненні місіонерських цілей.
- 9. Вона забезпечує більш розгорнуте спілкування, ніж помісна церква.** Членів церкви заохочують до того, щоб проводити час з членами інших общин, що належать деномінації.

«Євангелізація світу — це зрозуміле завдання християнства, але для виконання цієї місії необхідна церква, тому що жодна інша організація не зможе досягти цього»
(Джон Мілле,
«Систематичне богослов'я»).

- 10. Вона виступає організатором загальних заходів і збирає церкви разом.** Деномінація повинна організовувати конвенції та конференції, які допомагають церквам спілкуватися і встановлювати спільні цілі.
- 11. Вона відправляє лідерів в церкви для порад і підбадьорення.** Хтось із лідерів асоціації повинен відвідувати церкви, як мінімум, раз на рік.
- 12. Вона готує поради щодо розвитку фінансового забезпечення служіння помісної церкви.** Асоціація повинна допомагати розвивати потенціал помісної церкви та скеровувати її до фінансової зрілості.

Якщо деномінація вірно служить озвученим цілям, вона може бути цінною допомогою церквам в досягненні їх задач. Більшість помісних церков не в змозі досягти їх поодиночі; лідери деномінації повинні пам'ятати, що вона існує, щоб служити помісним церквам.

- ▶ Після розгляду питання про можливості асоціації щодо допомоги церквам, що входять до неї, спробуймо розібратися в наступному питанні: які переваги є у слабкій церковній асоціації, якщо не брати до уваги її проблеми?
- ▶ Які плюси у сильній церковній асоціації, якщо не брати до уваги її слабкі сторони?

Посвячення помісної церкви деномінації

Цей перелік не буде однаковим для всіх, але він містить загальний опис того, що зазвичай деномінація вимагає від своїх церков.

Помісна церква присвячує себе на наступне:

1. приймати доктринальні твердження деномінації, вчити доктринам і не дозволяти суперечливим вченням поширюватися в церкві;
2. вчити і вимагати від членів церкви жити відповідним християнським життям;
3. брати участь в конвенціях та інших заходах і фінансово підтримувати деномінацію, наскільки це можливо;
4. надавати точний щорічний звіт про відвідуваність, кількість навернених, співробітників та про доходи;
5. підтримувати єдність з іншими громадами та лідерами деномінації; вирішувати конфлікти біблійними способами;
6. не приєднуватися ні до якої іншої організації, що вимагає такої ж посвяти.

Якщо в групі є студенти з церкви, що входить до асоціації, приділіть кілька хвилин, щоб розглянути вимоги асоціації до церков, які входять до її складу.

- ▶ Чи була ваша асоціація заснована міжнародною місіонерською організацією? Якщо так, то опишіть взаємини між церквами і місіонерською організацією.

Взаємовідносини між місією та її церковною асоціацією

Іноді церкви перебувають у взаємовідносинах з міжнародною місіонерською організацією: місія може організувати церкви, або вже існуючі церкви можуть співпрацювати з місією. Церкви, пов'язані з місією, формують асоціацію.

На початку місіонери-іноземці можуть жити в країні і бути лідерами асоціації; згодом лідерство в об'єднанні переходить до місцевих пасторів. Однією з цілей місії повинен бути розвиток місцевих лідерів, щоб іноземні місіонери не керували церковною асоціацією безпосередньо.

Коли з'являються місцеві лідери асоціації, виникають три структурні рівні: лідери місії, лідери асоціації та пастори помісних церков. Лідери асоціації працюють безпосередньо з лідерами помісних церков, а керівники місії працюють в основному з лідерами асоціації.

Деякі місії відзначаються впливовим центральним керівництвом, яке формує сильну асоціацію церков; інші ж надають певну допомогу слабкій асоціації, не встановлюючи свого авторитету.

Якщо взаємини між трьома рівнями не будуються відповідно до чіткого керівництва, виникає багато припущень та непорозумінь. Іноді представники церкви контактують з лідерами місії для вирішення своїх потреб замість того, щоб звернутися до лідерів асоціації, тому що вважають, що у місії більше ресурсів. Лідери місії іноді працюють безпосередньо з церквами, обходячи лідерство асоціації. Це заплутує лідерів асоціації, тому що в такому випадку їх роль не ясна.

У попередньому розділі ми перерахували види відповідальностей деномінації. В церковному об'єднанні, створеному місією, лідери асоціації та керівники місії виконують свої обов'язки, співпрацюючи один з одним. Згодом лідери асоціації повинні брати на себе все більше відповідальності. Показник ідеального становища зрілої асоціації — успішне функціонування без допомоги місії.

Сім підсумкових тверджень

1. Асоціація церков допомагає помісній громаді бути стабільною.
2. Асоціація може бути слабкою чи сильною в залежності від того, наскільки сильне центральне керівництво.
3. Члени «слабкої» асоціації підкреслюють автономність помісних церков.
4. Члени «сильної» асоціації роблять наголос на посвяченні асоціації разом з присвятою помісній церкві.
5. Церква не може належати одній деномінації і водночас бути частиною іншої асоціації, що вимагає сильної посвяти.
6. Деномінація існує, щоб допомагати церквам досягати їх цілей за допомогою співпраці.

7. Міжнародна місія повинна поступово передавати відповідальність лідерам асоціації.

Урок 4. Завдання

1. До наступного заняття студентам необхідно написати коментарі по кожному з семи підсумкових тверджень (всього сім абзаців), пояснивши їх значення і важливість. Потрібно викладати свої думки так, щоб роз'яснити тези тим, хто не знайомий з вивченою темою. Письмова робота повинна бути здана викладачеві.
2. Тест: на початку наступного уроку студентам потрібно буде написати з пам'яті, щонайменше, 10 видів відповідальностей деномінації і 5 ознак посвяти помісної церкви своєму об'єднанню.
3. Нагадування: студент повинен запланувати проведення трьох занять зі слухачами поза класом за матеріалами курсу.

Урок 5

Членство в церкві

Передмова

► Чи може людина бути християнином поза церквою?

У людей існує багато вагомих причин, щоб ходити до церкви. Можна відвідувати служіння, щоб навчитися чомусь, відчутти Божу присутність, а також прийняття і дружбу; отримати підбадьорення для правильних вчинків в життєвих баталіях; виправити своє ставлення і погляди; пережити зміни; поклонятися Богу з іншими, проявляти посвяту Господу, допомагати в служінні церкві, бути частиною і свідком того, що робить Бог.

«Перші віруючі любили церкву, тому що вони любили Ісуса»
(Ларі Сміт, «Я вірю: основи християнської віри»).

Якщо людина не ходить на служіння, і все, перераховане вище, — недостатньо вагомі причини для відвідування церкви, то це проблема. Присутність на служіннях не робить людину християнином; проте, якщо людина не ходить до церкви, швидше за все, вона не християнин.

► Чому важливо бути членом церкви? Хіба недостатньо просто відвідувати церкву і бути християнином?

Членство в церкві — це посвята Божому плану.

В одному з попередніх уроків ми побачили, що пріоритетом служіння Павла було пояснення ролі церкви. Апостол говорив про її важливість та про те, що вона є Божим способом втілення плану спасіння по всьому світу.

Покликанням апостола Павла було

висвітлити, що то є зарядження таємниці, яка від віків захована в Бозі, Який створив усе, щоб тепер через Церкву була оголошена початкам та владам на небі найрізніша мудрість Божа... (До Ефесян 3:9,10).

«Таємниця» — план Бога для вираження Його повноти та явлення Його мудрості в церкві. Хороший план приваблює людей, і вони цілком віддають себе йому. Група присвячених людей — це і є церква.

Божий план для церкви вимагає посвяти від людей. Церква — це спільнота тих, хто відгукнувся на Божий поклик і присвятив себе йому. Якщо людина не віддала себе церкві, вона не посвячена Божому плану.

► Які причини називають люди, якщо не хочуть бути посвяченими членству в церкві?

Справжній Божий дім

Бог живе всередині кожного віруючого, але також по-особливому і в церкві (групі посвячених віруючих).

Зверніть увагу на наступні вірші; вони говорять про те, де живе Бог: «...що на ньому вся будівля, улад побудована, росте в святий храм у Господі, що на ньому і ви разом будетеся Духом на оселю Божу» (До Ефесян 2:21,22).

Бог живе в церкві. Церква — це група віруючих: оселя, в якій живе Бог Духом Святим². Перебування Всевишнього в церкві має на меті цілі, які виходять за рамки того, що ми можемо зробити осібно. Якщо людина не бажає присвятити себе церкві, вона відмовляється від можливості бути частиною Божого плану.

Божа родина

Людина відновлює свою духовну особистість, коли вона викрита у гріху, а потім переживає Божу любов, благодать і прийняття. Коли вона кається і покладає свою віру на Христа, вона стає дитиною Бога; це найважливіша роль в житті людини.

Людина також духовно ототожнюється з членами Божої сім'ї (До Ефесян 2:19). Всі інші віруючі — її брати і сестри, і вона відчуває родинність з будь-яким справжнім християнином, який зустрічається на її шляху.

Церква існує і як всесвітня Божа родина, і як помісна община, яка функціонує як Божа сім'я в конкретній місцевості. Якщо у брата чи сестри виникає потреба, помісна духовна сім'я допомагає. Віруючий може очікувати допомоги, але так само він повинен бути присвяченим їй і готовим допомагати іншим. Неможливо було б розраховувати на допомогу від духовної родини, якби не було віруючих, що присвячують цьому свій час і ресурси.

Деякі люди просять про допомогу, але самі не готові допомагати іншим. Вони не розуміють, що значить бути присвяченим сім'ї.

Інші люди про себе дбають самостійно і очікують цього від решти; вони не розуміють своєї відповідальності щодо інших.

► Як би ви пояснили людині, що їй необхідно присвятити себе Божій родині?

Помилка індивідуалізму

Повірити Божій істині і коритися Господу — це ті рішення, які кожна людина повинна ухвалювати самостійно. Взаємини Бога з людиною починаються тоді, коли вона кається і покладає свою віру на Христа. Взаємовідносини віруючого з Ісусом не залежать від інших; в кожному християнині є Дух Святий, Який направляє його в розумінні Божого Слова.

² У 1 до Коринтян 6:19 тіло віруючого названо храмом Духа Святого; тому не буде помилкою вважати, що кожен окремо взятий християнин є місцем перебування Бога. В інших місцях цього ж послання про тіло помісної церкви говориться як про колективний храм Божий (3: 16-17).

Однак багато віруючих стали занадто незалежними. Їх особисте сприйняття служить кінцевим авторитетом; вони довіряють тільки власному тлумаченню Святого Письма і шукають таку ціль свого життя, яка звеличить їхні особисті обдарування замість того, щоб шукати реалізації цих дарів в тілі Христа. При ухваленні важливих рішень вони зважають на власну думку, особисті почуття та бажання, не керуючись мудрістю церкви.

Багато людей не можуть пояснити мету існування церкви. Вони бачать її цінність лише в забезпеченні певних потреб людей і не присвячують себе їй, як сім'ї. Вони не підкоряються ніякій духовній владі, а в разі виникнення проблеми негайно залишають громаду і шукають нову. Подібна проблема існує скрізь, але в деяких культурах схильність до незалежності проявляється більше, тому що там звеличується культ особистої свободи.

Багато церков вирішили, що люди духовно незалежні. У проповідях пастори дають вказівки, як людині ухвалювати самостійні рішення для досягнення найкращих результатів. У деяких громадах існує команда лідерів, що займається впровадженням церковних програм, а всі інші являють собою лише натовп глядачів; інші ж церкви — власність пастора, і він намагається маніпулювати людьми, щоб утримати їх та зібрати фінансову підтримку.

Новозавітна картина церкви: це помісна община, яка розподіляє обов'язки серед членів своєї громади. Неможливо церкві реалізувати свої задачі, якщо немає посвяченої громади людей, що співпрацюють один з одним. Більшість послань Нового Заповіту написані не окремим людям, а церквам, і їх потрібно тлумачити і приймати саме таким чином.

Деякі з цілей помісної церкви, записаних в Новому Заповіті

► Розглядаючи кожен аспект, подумайте, чому і яким чином громада впорається з цим завданням краще, ніж одна людина поза церквою.

1. Благовістя (Від Матвія 28:18-20).
2. Спільне поклоніння (1 до Коринтян 3:16).
3. Відданість доктрині (1 Тимофію 3:15, Юди 1:3).
4. Фінансова підтримка пастора (1 Тимофію 5:17-18).
5. Підтримка місіонерів (Дії Апостолів 13:2-4, До Римлян 15:24).
6. Допомога нужденним членам церкви (1 Тимофію 5:3).
7. Дисциплінування членів церкви, що впадають в гріх (1 до Коринтян 5:9-13).
8. Звершення хрещення і Вечері Господньої (До Матвія 28:19, 1 до Коринтян 11:23-26).
9. Навчання віруючих і скерування їх до зрілості (До Ефесян 4:12-13).

Більшість з перерахованих вище пунктів неможливо здійснити поодиночки: їх виконання залежить від співпраці групи віруючих з лідерською структурою.

Бог закликає кожного християнина присвятити себе помісній церкві і допомагати виконувати її місію в світі. Якщо член громади не зайнятий служінням, то він не виконує свою задачу як член тіла Христового.

У Бога є план дій для тіла помісної церкви; Господь дає все необхідне і від нас очікує посвячення.

«Обов'язок кожного християнина — не тільки відкрито сповідувати свою віру в Ісуса, а й увійти в спілкування з тілом Христовим, з віруючими свого району, і прийняти на себе відповідальність члена церкви»
(Вілей і Калбертсон,
«Вступ до християнського богослов'я»).

Порівняння церкви з тілом

► Доручить комусь зі студентів прочитати 1 до Коринтян 12:12-27 всьому класу.

Павло сказав, що члени церкви повинні працювати спільно як члени фізичного тіла. Одна частина тіла не може бути незалежною від інших, відповідно, не може досягти багато чого без інших.

Християнин повинен розуміти, що його здібності по-справжньому цінні тільки в тілі церкви. Так само, як око або вухо не приносять користі без тіла, малоімовірно, що людина виконає значиму Божу мету, якщо не буде присвяченим членом церкви.

Процес прийняття до членства в церкві

► Доручить комусь зі студентів прочитати Дії Апостолів 2:46-47 всьому класу.

Господь додавав людей до церкви щодня. За часів ранньої церкви приєднання до громади не було складним процесом. Свідectво навернення і віра були підставою для членства. Навіть без формального процесу прийняття до членства в церкві або ознайомлення зі списком правил для членів громади можна було легко побачити, хто належав церкві, а хто ні.

Нерідко церква починає свою діяльність у відсутності формального членства. Спочатку вона складається з команди служителів; потім місцеві жителі, які відгукнулися на Євангеліє, приєднуються і залучаються до служіння. Група часто зустрічається для обговорення життєвих питань, духовних аспектів, бачення майбутнього і практичних моментів життя церкви. Списку членів громади немає, але всі знають, хто присвячений церкві.

У міру зростання громади постають питання членства. Багато людей відвідують церкву і беруть участь в заходах, але хто з них дійсно належить громаді? Церква повинна бути свідченням для своєї місцевості. Але як вона може ним бути, якщо люди, що проживають навколо, не знатимуть тих, хто є частиною церкви? Ми вчимо общини допомагати людям, які належать тілу Христовому, але як їм знати, хто вони? Якщо людина відмовляється реагувати на зауваження та відкрито живе у гріху, як її можна відрізнити від групи віруючих і показати різницю між тими, хто посвячений святому і вірному життю, а хто ні?

У багатьох сучасних церков сформульований детальний список вимог до членів своєї громади, а також затверджені доктрини і правила для повсякденного життя;

можливий також випробувальний термін. Людям, які увірували, не дуже просто приєднатися до таких общин.

Новонаверненого необхідно приймати в спілкування церкви негайно. Йому потрібно бути частиною групи віруючих, посвячених один одному. Отримавши спасіння, він втрачає невіруючих друзів, і християнське спілкування йому просто необхідне.

Також новонавернений має потребу в учнівстві, яке він отримує в спілкуванні з віруючими; цінності людей, які поділяють свої життя з ним, будуть формувати його як християнина.

Як бути, коли новонавернений не може приєднатися до церкви через завищені вимоги, які він ще не в змозі зрозуміти? Якщо його не приймають до членів громади, він відчуває, що його не приймають в церкві. Йому потрібно членство хоч якогось рівня відразу ж; рання церква вирішувала ці питання не зволікаючи.

Загальне членство.

Якщо новонавернені християни швидко стають членами церкви, то в громаді будуть духовно незрілі люди. Новонавернені не розуміють важливості всіх доктрин церкви; до того ж вони ще не розвинули зрілий християнський стиль життя, тому їм не слід давати можливість брати участь у рішеннях громади. У зв'язку з тим, що серед членів церкви будуть незрілі християни, звичайні члени церкви не повинні брати участь у прийнятті життєво важливих рішень, наприклад, в якому напрямку рухатися церкві.

Серед членів общини повинні бути люди, які сформують управлінське тіло; воно повинно складатися зі зрілих християн, які практикують доктрини церкви в своєму житті. До членства в цій групі повинні бути більш високі вимоги, ніж до загального; приналежні до неї люди можуть служити вчителями і лідерами церкви. Управлінське тіло стежить, щоб церква залишалася вірною своїм доктринам та цілі.

Загальне членство передбачає прийняття справжніх новонавернених, що присвячують себе церкві. Вимоги до загального членства — знання основ християнства та посвячення конкретній церкві. Новонаверненого слід швидко приймати в члени громади, якщо в його житті сталося справжнє покаяння. Потім люди залучаються в спілкування і життя церкви, котрі їм конче необхідні невідкладно. Деякі церкви називають загальне членство спілкуванням.

- ▶ Чому новонаверненому потрібно негайне залучення до церковного життя?
- ▶ У світлі матеріалу даного розділу, що таке спілкування і хто може бути членом церкви?
- ▶ Що таке управлінське тіло і хто може бути його членом?

Спілкування і управлінське тіло — це система членства. Нижче представлений опис двох інших систем членства в громаді.

Членство в общині для зрілих християн.

Одна з сторін членства в общині полягає в тому, щоб членами громади була група християн, що дотримуються здорових доктрин, достатньо зрілих, щоб їм можна було довіряти голосування з церковних питань. Ця група обирає людей на керівні посади, включаючи пастора; рішення ухвалюються шляхом голосування з кожного питання чи через обрання групи представників, які виносять рішення. Оскільки членство означає контроль над управлінням, новонавернені приймаються в члени громади не відразу. Чим більше консервативна і обережна церква, тим довший список вимог та період від моменту навернення до членства. Встановлені церквою вимоги для членства — зріле християнство, до якого «не дотягує» новонавернена людина; вона може брати участь в житті церкви роками і не бути членом общини. Деякі новонавернені йдуть, тому що не можуть бути членами громади.

Членство в громаді.

У деяких общинах членами церкви вважаються ті, хто зазвичай відвідує недільні служіння. Окрема група людей може брати участь у голосуванні з церковних питань. В церкві можуть бути представлені інші форми структур влади, але всі, хто ходить на служіння, є членами громади. Церква може заявляти про відсутність списку людей, які належать до неї, однак навіть в громаді, яка декларує відсутність членства, є неписана система визначення членів громади, просто вона менш чітка.

В церквах з таким членством контроль може належати пастору, який служить у церкві багато років, або, можливо, громада управляється лідерами з впливових сімей, навіть якщо вони не обіймають офіційних посад.

Якщо у молодій церкві «розмите» членство і громада є остаточним авторитетом в ухваленні рішень, неможливо передбачити, якою вона буде через кілька років.

Якщо церква, що існує більш тривалий термін, стабільна, то, швидше за все, її контролює або сімейна група, або сильний пастор. Якщо людям складно пояснити правила, чому все відбувається саме так, вони просто довіряють тим, хто на чолі. Записаних інструкцій може не існувати або вони можуть ігноруватися. Коли приходить час замінити пастора або інших лідерів, в церкві можуть відбуватися великі зміни.

- ▶ Які слабкі і сильні сторони ви бачите в двох видах членства, описаних вище?
- ▶ Нижче подано приклад членства спілкування і управлінського тіла у церкві в Індіанapolisі, штат Індіана, США, а потім — приклад церковного заповіту, який використовується у Філіппінській Біблійній Методистській церкві. Студенти повинні прочитати ці два приклади і порівняти їх з членством в відомих їм церквах.

Приклад для обговорення

Спілкування в церкві Вікторі Чапел

В церкві Вікторі Чапел люди з округи запрошуються на більшість заходів, включаючи служіння поклоніння, домашні зустрічі та вивчення Біблії. Будь-хто може брати участь у поклонінні, ділитися потребами, молитися, приходити на обіди, обговорення і неформальне спілкування, проте Новий Заповіт вчить нас, що група людей, які складають помісну церкву, повинна бути визначена: має бути публічно відомо, хто є членом громади. Без такої чітко окресленої групи церква позбавлена можливості нести ясне свідectво світу, а також справжнє християнське спілкування, що ґрунтується на християнській єдності; неможливо практикувати біблійну дисципліну і разом нести відповідальність за церковне служіння, тому відповідальність за служіння в Вікторі Чапел лежить на групі всередині громади, званої спілкування.

Вимоги для члена групи спілкування

Ми усвідомлюємо, що є багато інших ознак духовного зростання, але наступний список дає основи, необхідні для єдності і справжнього спілкування.

(1) Духовне життя.

Виявляти докази навернення, духовної спраги і посвяти; жити в слухняності і перебувати у взаєминах з Богом.

(2) Біблійна мораль.

Утримуватися від сексуальної розбещеності, вживання наркотиків, тютюну та алкогольних напоїв.

(3) Посвята церкві.

Вірно відвідувати всі служіння церкви, крім випадків хвороби, іншого служіння або роботи, яку неможливо скасувати в неділю.

Відокремлювати десятину для церкви.

(4) Доктринальна єдність.

Ухвалення і розуміння тверджень віри церкви Вікторі Чапел необхідно. Пастор особисто проводить бесіду з кожним кандидатом.

(5) Практична етика.

Бути чесним у всіх взаєминах і вірним посвяченню. Обирати поведінку, яка відповідає принципам любові і вірності тим, хто перебуває в цьому спілкуванні.

Вимоги

Ми усвідомлюємо, що деякі нові члени громади покинуть нас, але нашим вибором була відсутність випробувального терміну, оскільки новонаверненим потрібне негайне залучення до життя церкви.

Управлінське тіло затверджує людину, запропоновану для спілкування, після того, як пастор поговорить з кандидатом.

Новонавернений, прийнятий в спілкування, буде хрещений, якщо це не було зроблено раніше.

Якщо віруючий в спілкуванні порушить вимоги, управлінське тіло або виключить його зі спілкування, або дозволить пройти випробувальний термін в підзвітності, після чого питання буде переглянуте.

Філіппінська Біблійна Методистська церква

«Прийнявши Ісуса Христа як Спасителя і Господа, вірячи в Його смерть, пролиття крові і воскресіння як дію, необхідну для мого спасіння, я приєднуюся до вселенського тіла Христового, у якого є багато членів так само, як у тіла людини. Через щирі молитви і провід Духа Святого я ухвалю рішення приєднатися до сім'ї Філіппінської Біблійної Методистської церкви, до її спілкування, віри і духовної дисципліни в міру того, як Бог буде зрощувати мене. Я роблю це, щоб присвятити себе Богу і іншим членам громади, і зобов'язуюсь виконувати наступне:

По-перше, захищати єдність церкви:

- діючи з любов'ю щодо інших членів громади (1 Пет. 1:22);
- відмовляючись пліткувати і злословити (До Еф. 4:29);
- підкоряючись лідерам (До Євр. 13:17);
- виявляючи співчуття до тих, хто відпав від Божої благодаті (До Гал. 6: 1-2).

По-друге, розділяти обов'язки моєї церкви:

- молячись за її зростання (1 Фес. 1: 1-2);
- запрошуючи людей, які не належать до церкви (Від Луки. 14:23);
- Тепло вітаючи відвідувачів (До Рим. 15: 7);
- Проповідуючи Ісуса Христа людям (Дії Апостолів 8:33-35).

По-третє, нести служіння в моїй церкві:

- відкривши духовні дари (1 Пет. 4:10);
- навчившись, перебувати з пасторами в служінні (До Еф. 4: 11-12);
- Розвиваючи серце слуги, служити святим, голодним, голим, хворим, вдовам та сиротам, ув'язненим, пропонуючи їм благодать, дану мені (Від Мат. 25:31-46; До Фил. 2:3-7).

По-четверте, являючи гарне свідчення моїй церкві:

- вірно відвідуючи зібрання (До Євр. 10:25);
- смиренно приймаючи Боже Слово через проповідь і перебуваючи в світлі (І від Ів. 1:9-10);
- дотримуючись життя в святості (До Євр. 12:14; До Фил. 1:27);
- сповідуючи помилки (Якова 5:16);
- беручи участь у Вечері Господній (І Кор. 11:23-26);
- регулярно жертвуючи фінанси (Лев. 27:30; 1 до Кор. 16: 2; 2 до Кор. 9:7).

Підписано _____ дата _____

Підпис члена церкви _____

Схвалено: _____ пастором помісної церкви

Сім підсумкових тверджень

1. Бог живе в групі віруючих по-особливому.
2. Церква — це Божа родина, в якій віруючі присвячують себе взаєминам, подібним сімейним.
3. Церковне членство — це спосіб посвячення себе виконанню Божого плану для церкви.
4. Члени громади повинні розділяти між собою церковні обов'язки.
5. Особисті здібності кожного члена громади максимально цінні, коли вони використовуються в житті церкви.
6. Новонавернених потрібно залучати до церковного життя відразу ж.
7. Зрілість не повинна бути вимогою до церковного членства.

Урок 5. Завдання

1. До наступного заняття студентам необхідно написати коментарі по кожному з семи підсумкових тверджень (всього сім абзаців), пояснивши їх значення та важливість. Потрібно викладати свої думки так, щоб роз'яснити тези тим, хто не знайомий з вивченою темою. Письмова робота повинна бути здана викладачеві.
2. Письмове завдання: підрахуйте в процентному співвідношенні, скільки людей є присвяченими членами вашої церкви (приблизно). Опишіть, як людина може стати членом вашої громади.
3. Нагадування: студент повинен запланувати проведення трьох занять зі слухачами поза класом за матеріалами курсу.

Урок 6

Спільне життя громади

Церква після П'ятидесятниці

► Доручить комусь зі студентів прочитати Дії Апостолів 2:42-47 всій групі. Які деталі в спілкуванні церкви після П'ятидесятниці ви помітили?

У книзі Дії Апостолів описане життя церкви після П'ятидесятниці. «Всі, хто увірували були разом, і все у них було спільне». Багато людей продавали майно, щоб підтримати спільне життя громади. Вони часто зустрічалися для поклоніння в храмі і спілкування по домівках.

За часів, коли робота Духа Святого досягала в них найвищого рівня, громадське життя церкви була найбільш сильним. Для ранніх віруючих бути частиною церкви означало набагато більше, ніж відвідування недільних служінь: вони щодня розділяли свої життя з іншими християнами.

«В Писанні і у віровченні, спілкування між християнами розглядаються як засіб благодаті»
Вайлі та Калберстон,
Вступ до Християнської теології.

Життя в сім'ї

Церква названа сім'єю (До Галатів 6:10; До Єфесян 3:15); віруючі — дітьми Божими (До Галатів 3:26; 1 від Івана 3:2), що називають один одного братами і сестрами (Якова 2:15; 1 до Коринтян 5:11).

Уявімо сім'ю, зрозумілу більшості представників людства. Спільнота родичів формувала клан, який був частиною племені. Розширена сім'я забезпечувала захист, доступ до справедливості, землю, роботу, шлюб, освіту, турботу в старості, підтримку сиріт і вдів. Уявіть собі світ, в якому все це було недоступно поза сімейними зв'язками.

У такій культурі всі слідували одним віруванням. Дітей ростили в сімейних традиціях, і релігія не була особистим вибором. Від багатьох, навернених в християнство, відвернулись сім'ї, і вони втратили всі переваги, які давала родина. Церква ставала їх новою сім'єю, тому вони називали один одного братами і сестрами. Люди в громаді допомагали один одному і залежали один від одного.

«Церква — це Божа родина, частиною якої ми являємося по крові та народженню, община спадщини і любові, до якої ми долучаємось за допомогою нового народження, рятуючись через кров Ісуса»
(Ларі Сміт, «Я вірю: основи християнської віри»).

Якби члени общини зустрічались тільки по неділях, вони б думали, що зібрання і є церквою; новозавітна церква збиралася по неділях, але була дієвою щодня.

► Чим відрізняється церква, в якій члени общини розділяють свої життя один з одним кожного дня?

Пастори повинні знати, що служити громаді посеред тижня так само важливо, як і вести служіння поклоніння в неділю. Необхідні всі види духовних дарів, а не тільки ті, які використовуються в церковному недільному служінні. Для кожної людини є служіння. Люди в общині зможуть усвідомити, що означає по-справжньому бути частиною духовної сім'ї.

Як сім'я віри, церква присвячує свої людські ресурси і знаходить Божі для задоволення різних потреб тих членів церкви, які перебувають в спілкуванні і являють світу Божу мудрість у кожному аспекті життя, а також запрошують неспасених до навернення та приєднання до сім'ї.

Аспекти розділеного з іншими життя

Якщо члени громади розділяють життя один одного, то їхнє спільне проведення часу буде включати наведені нижче аспекти.

- 1. Служіння планується і проводиться спільно.** У багатьох церквах лише невелика команда відповідає за планування і реалізацію труда в церкві; насправді ж, кожен член громади повинен мати можливість брати участь в життєдіяльності церкви, навіть новонавернений.
- 2. Потреби задовольняються спільно.** Якщо у людини є проблема, вона повинна шукати допомоги у друзів з церкви. Це не означає, що людині можна дозволити бути безвідповідальною, однак, якщо вона докладає зусиль у вирішенні свого питання, церковна сім'я повинна бути готовою допомогти.
- 3. Робота виконується спільно.** Міцні взаємини розвиваються, коли віруючі трудяться разом, допомагаючи комусь із громади. Вони можуть також працювати разом, забезпечуючи свої родини.
- 4. Вільний час проводиться спільно.** Члени громади повинні збиратися і проводити разом час дозвілля, отримуючи радість від спілкування, вживаючи спільно їжу, беручи участь в розважальних заходах.
- 5. Особливі моменти життя святкуються спільно.** Не у всіх культурах святкування знакових життєвих подій відбувається однаково. Це особливо важливі моменти, які відзначають люди: ювілеї, початок навчання в школі, закінчення школи, хрещення, день народження, весілля, народження дітей, похорон та ін. Церква також повинна святкувати особливі події разом.

Цікаво простежити мету десятини в Старому Заповіті.

Десятина використовувалася не тільки для того, щоб підтримати храм і служителів, але також, щоб допомагати вдовам, сиротам та приходням. Вона використовувалася для проведення особливих святкувань. Розподіл десятини показує нам, що ці аспекти життя актуальні і для церкви сьогодні.

Спілкування та фінанси

► Доручіть комусь зі студентів прочитати Якова 2:15-16 всьому класу. Що говорять ці вірші про християнське спілкування?

Іноді люди живуть так, неначе брак фінансів не стосується общини віруючих, але Писання говорить нам, що, будучи частиною сім'ї віри, ми повинні реагувати на потреби людей.

Спілкування означає розділяти з кимось своє життя, ділитися духовними переживаннями. Грецьке слово *Koinonia*, що використовується в Новому Заповіті, часто перекладається як «спілкування», і також це слово використовується в значенні «ділитися чимось». Іноді воно вживається, коли мова йде про розподіл фінансових ресурсів (2 до Коринтян 9:13, 8:4; До Римлян 15:26).

У першому столітті в єрусалимській християнській громаді не було нікого, хто терпів би нестачу хоч у чомусь (Дії Апостолів 4:34-35), тому що люди ділилися тим, що у них було.

У першому поколінні новозавітної церкви, коли церковному управлінні фінансами з'явилась дискримінація, в служінні почали зустрічатись перешкоди. Коли проблема була вирішена, кількість новонавернених почала збільшуватися (Дії Апостолів 6:1,7).

Християнський письменник Арістід приблизно в 125 році н.е. написав наступне:

«Вони ходять в покорі і доброті, і немає серед них брехні; вони люблять один одного. Вони не зневажають вдів і не ображають сиріт. Той, у кого є, дає тому, у кого немає. Якщо вони бачать мандрівника, то приймають його під свій дах, радіючи йому, як брату, бо вони називають себе братами не за тілом, але за Духом і в Бозі. Коли один з них залишає цей світ, кожен, хто знає про це, дає на його похорон відповідно до своїх можливостей. Якщо вони чують, що когось кинули до в'язниці або утискають за ім'я їх Месії, всі піклуються про його потреби, і, якщо можливо визволити його, звільняють. Якщо є серед них бідний чи нужденний, а у них немає достатньо, щоб поділитися, вони постять два або три дні і забезпечують цю людину необхідною їжею».

«[Покажіть бажання бути християнином]... роблячи добро особливо тим, хто є частиною родини віри... наймаючи їх на роботу, віддаючи їм перевагу, купуючи один у одного, допомагаючи в бізнесі; і ще набагато більше перерахованого, тому що світ буде любити своїх і тільки» (Джон Уеслі, «Правила суспільства та люди, названі методистами»).

Юліан Відступник, римський імператор (н.е., 361-363 рр.), що гнав церкву, сказав наступне про християн: «Безбожні галілеяни годують не тільки своїх бідних, але й наших»³.

Церква виконує тільки половину своїх обов'язків, якщо вона проповідує покаєння, але не запрошує того, хто розкаявся, в сім'ю віри, де він навчиться наповнювати

³ Християн називали «безбожними» чи «атеїстами», тому що вони вірили лише в одного невидимого Бога і не вірили в різних видимих ідолів.

своє життя. Наприклад, якщо церква говорить жінці, що та не може заробляти аморальним способом, то громада повинна показати їй, як вона знайде підтримку в родині віри.

У деяких частинах світу ми бачимо громади, які живуть в такій християнській єдності; в результаті такого спілкування не тільки видно турботу один про одного, а й прогрес у служінні.

Церкви бідних людей [в Болівії], які насаджуються серед нужденних, не могли покладатися на традиції, допомогу держави, вкладення багатих благодійників або на професійних служителів. Це були громади, члени яких повинні були об'єднувати зусилля, щоб церква могла жити, зростати, проповідувати віру і при цьому виживати. Все їхнє життя було сповнене християнської діяльності. Набагато складніше досягти повного залучення простих членів церкви та їх абсолютної участі в фінансовому забезпеченні християнської громади, коли церкви вже розвинені і утверджені. Серед церков бідних людей таке залучення було нормальним способом життя громади; інша форма життя і служіння була неможлива ⁴.

Приклад цих церков дещо нам показує. Ми можемо думати, що у громади повинно бути багато грошей, щоб вона могла брати на себе відповідальність за членів своєї общини, але не на цьому базується спільність в церкві бідних людей.

У будь-якому суспільстві люди вже пов'язані фінансово через суспільну економіку. Ми отримуємо плату за роботу, а потім купуємо те, що нам потрібно; в сім'ї ж існує інша економіка. Внесок кожного не вимірюється грошима: від усіх членів сім'ї очікується, що вони будуть допомагати тим, чим можуть, без суворої підзвітності. Допомога надається в контексті сімейних взаємин. Немає очікувань, що кожен член сім'ї буде робити одне й те саме або що робота буде однакового рівня складності нарівні з усіма, але всі повинні працювати, наскільки вистачає їх можливостей; якщо ж хтось відмовляється, то буде викритий і, можливо, не отримає допомогу, яка може йому знадобитись.

Економіка общини повинна бути більше схожа на економіку сім'ї, ніж суспільства. Для того, щоб це спрацювало, взаємини в церкві повинні бути глибшими, ніж відносини звичайної дружби. Це означає, що до того, хто був безвідповідальним в розпорядженні своїми особистими ресурсами або відмовлявся допомогти іншим, буде багато питань.

Община знаходить способи розвитку взаємин. Потрібно вміти пояснювати, що таке церква, людям, які ніколи не допомагають, а тільки просять про допомогу, а також навчати тих, у кого немає навичок співпраці з іншими; викривати тих, хто враховує лише свої бажання і не реагує на зауваження пастора.

► Наведіть приклади того, як члени церкви можуть допомагати один одному (в домашньому господарстві, піклуючись про дітей, в роботі, в кризових ситуаціях).

---

⁴ Самуїл Ескобар, «Місія міського служіння», Харві М. Конн та інші, – С. 105.

Практична інструкція

► Доручить комусь зі студентів прочитати 1 Тимофію 5:3-16 всьому класу.

Цей уривок містить практичні настанови, як потрібно підтримувати членів общини, що опинились в скруті. Питання, чи повинна церква піклуватися про потреби членів своєї громади, не повинне навіть порушуватись. У вірші 16 сказано, що ті, у кого є така можливість, повинні піклуватися про членів своєї сім'ї, щоб церква, в свою чергу, могла потурбуватися про людей, яким немає кому допомогти. Апостол має на увазі, що фінансове піклування про членів церкви, — це обов'язок церкви.

Очевидно, що, якщо б кожен член громади став фінансово залежним від неї, то допомогу не міг би отримати ніхто. Цей уривок дає вказівки церкві, щоб вона допомагала тим, хто дійсно цього потребує.

У вказаному місці Писання говориться конкретно про вдів, але принципи повинні бути застосовані не тільки до них. Ми знаємо, що церква відповідальна і за інших: в Якова 2:15-16 мовиться, що ми повинні реагувати на потребу брата або сестри; Якова 1:27 згадує про вдів та сиріт.

Три принципи фінансової допомоги церкви членам громади:

- 1. Першу чергу сім'я повинна брати на себе відповідальність за своїх родичів.** Члени сім'ї відповідальні за те, щоб надавати допомогу родичам, щоб церкві не доводилося утримувати їх (5:4,16). Якщо людина не допомагає своїй родині, вона невіруюча (5:8). Якщо пастор бачить в церкві кого-небудь в скрутному становищі, він повинен дізнатися, чи є у нього родичі, які можуть допомогти.
- 2. Вірний член церкви заслуговує на те, щоб йому допомогли.** Вдова заслуговує допомоги, якщо вона провадить життя як вірна християнка та допомагає іншим (5:10); той же принцип застосовується і до інших людей, які опинились в скруті і не здатні забезпечити себе.
- 3. Для себе і для інших член церкви повинен робити все, що в його силах.** Християнин повинен робити все від нього залежне, щоб бути благословенням для інших (5:10). Якщо у нього немає роботи, він може знайти інші способи допомоги людям. Церква не повинна забезпечувати людину, яка не хоче працювати (2 до Солунян 3:10).

► Доручить комусь зі студентів прочитати 2 до Солунян 3:6-12 всьому класу.

В цьому уривку мовиться про життя ранньої церкви. Тут Павло вирішує проблему людей, які залежать фінансово від церкви і не бажають працювати.

Що ми дізнаємося про церкву того часу? Вони дбали один про одного. Церква відчувала себе відповідальною за кожного і повинна була переконатися в тому, що ніхто з членів громади не голодує; вони були, як сім'я.

Саме з цієї причини деякі ледарювали і жили за рахунок інших. Павло писав про необхідність вимагати, щоб люди робили те, що вони можуть. Якщо хтось не бажає

виконувати посильну роботу, то не потрібно йому дозволяти харчуватися тим, що заробили інші.

Прекрасно, коли община, подібно родині, може задовольнити будь-які потреби. Для того, щоб так жити, церкві необхідно дотримуватися певних принципів. У громади повинні бути вимоги до тих, хто залежить від неї фінансово; без цього дуже скоро церква буде обтяжена ледачими людьми і не зможе задовольняти потреби тих, хто дійсно потребує допомоги.

Пасторам і дияконам потрібно направляти церкву, щоб вона функціонувала, як сім'я. Слід реагувати на потреби з любов'ю, але любити — це означає говорити правду. Якщо людина не виконує своїх обов'язків, хтось повинен поговорити з нею про це; якщо не допомагає іншим і не робить того, що вона може, щоб забезпечити себе, церква повинна припинити підтримувати її фінансово.

Ми чинимо мудро, коли ставимо питання, якщо хтось просить про допомогу. Чи готовий він допомагати іншим? Чи працює він, коли може? Чи розпоряджається грошима мудро? Чи бере на себе відповідальність за свою сім'ю?

Багато людей звертаються до християн, щоб попросити про допомогу. У церкви повинен бути спосіб проявити турботу, коли людина приходить вперше, навіть до того, як вона візьме якусь відповідальність на себе. Потім має бути продуманий заздалегідь спосіб розвитку стосунків: людина повинна знати, що їй зробити, щоб стати частиною спілкування церкви.

Сім підсумкових тверджень

1. Робота Духа Святого в церкві спонукає людей будувати близькі взаємини і розділяти своє життя з іншими.
2. Церква — це сім'я, в якій люди поділяють життя один одного щодня і працюють разом, щоб задовольнити кожну потребу.
3. Церква запрошує грішника, що кається, до сім'ї віри, де він вчитиметься підтримувати своє нове життя.
4. Якщо церква функціонує щодня, кожному віруючому в ній є місце для служіння.
5. Церковне спільне проведення часу включає в себе служіння, виконання потреб, роботу, відпочинок і святкування.
6. Християнське спілкування включає також і фінансову підтримку один одного.
7. Церква не зобов'язана допомагати людям, які не роблять усього, що від них залежить, щоб забезпечити себе і допомогти іншим.

Урок 6. Завдання

1. До наступного заняття студентам необхідно написати коментарі по кожному з семи підсумкових тверджень (всього сім абзаців), пояснивши їх значення і важливість. Потрібно викладати свої думки таким чином, щоб роз'яснити тези тим, хто не знайомий з вивченою темою. Письмова робота повинна бути здана викладачеві.
2. Письмове завдання. Якими способами люди у вашій церкві поділяють, а також беруть участь в житті один одного, крім служіння поклоніння?
3. Нагадування: студент повинен запланувати проведення трьох занять зі слухачами поза класом за матеріалами курсу.

Урок 7

Церква в світі

Церква в суспільстві

► Яким чином церква повинна бути залучена до суспільного життя?

Єремія писав юдеям в полоні, щоб вони підтримували стосунки з язичницьким суспільством, в якому знаходилися. Юдеї перебували там проти своєї волі; релігія була язичницькою; уряд пригнічував і знищував їх народ; вони очікували дня, коли зможуть бути вільними. Можливо, вони вважали, що не повинні бути залучені до життя суспільства, серед якого проживали.

Послухайте послання, яке Бог передав через пророків Своему народу:

«...І дбайте про спокій міста, куди Я вас вигнав, і моліться за нього до Господа, бо в спокої його буде і ваш спокій» (Єремії 29:7).

В англійській Біблії використовується слово *Shalom*, яке зазвичай перекладають як мир, і стосується воно не тільки миру, але і благословень, які його супроводжують — благословень Господніх. Божі поклонники в поганській країні будуть благословенні Богом, якщо спробують принести ці благословення людям з язичницького суспільства!

Корінь проблем світу — гріх. Суспільство в цілому, кожна людина зокрема та існуючі структури не поважають Боже Слово. Церква наділена більшою мудрістю, щоб говорити світу про його проблеми, тому що вона може пояснити Слово Господа і продемонструвати Божу мудрість; вона повинна не тільки говорити світу про гріхи, але пояснювати і показувати, яким має бути суспільство.

«Християнська церква — це община, в якій Дух Святий являє викуплення та наділяє дарами; це інструмент, за допомогою якого Бог здійснює Свій труд примирення у Христі. Церква покликана з миру, щоб святкувати прихід Бога на землю, а потім — повернутися в мир, щоб проголошувати Царство Бога, сконцентроване на приході Ісуса та очікуванні Його повернення (Томас Оден, «Життя в Дусі»).

Церква і люди навколо

► Назвіть ознаки успішної церкви.

Людина з мирським розумінням вважає, що успіх церкви залежить від кількості людей, які її відвідують, а також від розміру бюджету та вартості будівлі. Як християни, ми знаємо, що в Божих очах це зовсім не так, але нас все ще вражають такі речі. Ми зазвичай вважаємо пастора успішним, якщо у нього саме така церква.

Більш реальний показник успіху — кількість людей, які дійсно покаялися в результаті служіння церкви. Духовне зростання віруючих теж дуже важливе, але його важко виміряти.

Дуже важливий показник успіху церкви — це зміни, які вона приносить в своєму районі.

Розгляньте наступне твердження:

«Успіх помісної церкви повинен бути безпосередньо пов'язаний зі ступенем глибини змін в її найближчому оточенні. Всі інші фактори успіху другорядні»⁵.

► Що ви думаєте з приводу попереднього твердження?

Євангеліє по-особливому впливає на людей через новонавернених. Кожна людина, що покалася, починає жити відповідно до християнських принципів і таким чином впливає на багатьох. Ісус сказав, що Його послідовники — світло і сіль для цього світу.

Християнські принципи — основа не тільки свободи і справедливості, а й реформування суспільства. Якщо церква впливає на людей і вони починають слідувати християнським принципам, вони розповсюджуватимуть вплив на суспільство, утверджуючи свободу і справедливість.

Це стосується спільноти в околиці церкви: якщо люди в районі отримують спасіння, то повинні відбуватися зміни.

► Які зміни відбулися б у вашому районі, якби багато людей стали слідувати християнським принципам?

Що означало б для місцевості, в якій знаходиться община, потрапити під вплив служіння церкви? Зменшення кількості злочинів, випадків жорстокого поводження з дітьми, аморальної поведінки, жорстокості, расової дискримінації, нелегального бізнесу, експлуататорського бізнесу та вандалізму; більше людей змогли б купити собі житло. Бізнесмени вкладали б у розвиток своїх працівників більш охоче, а ті, в свою чергу, працювали б старанніше.

Духовний вплив церкви — це найважливіший пріоритет, і якщо цей вплив справжній, він буде проявлятися в видимих змінах в суспільстві.

Служіння бідним людям

► Про що говорить друга з найбільших заповідей Ісуса?

► Доручіть кому-небудь зі студентів прочитати Від Матвія 22:37-39 всьому класу.

В Євангелії від Луки записаний випадок, коли законник запитав Христа, як отримати життя вічне. Ісус поставив зустрічне запитання: «В законі що написано?» Відповідаючи, людина об'єднала дві найбільші заповіді: потрібно любити Бога всім своїм серцем і ближнього свого, як самого себе (Від Луки 10:27). Ісус відповів йому, що його правда, і сказав: «Роби це, і будеш жити». Людина, що йде за таким принципом любові, має життя вічне.

⁵ Джон Перкіс, процитовано Деніелом Хілом в статті «Церква в культурі, що розвивається», *Серце для громади*, 2003.

Потім той, хто запитував Христа, уточнив: «Хто мій ближній?» Він припустити не міг, що потрібно любити всіх, а лише хотів знайти невелику категорію людей, яких йому потрібно любити, щоб відчувати, що вимога виконана.

Ісус відповів на це запитання історією, ближнім в якій був мандрівник, що знаходився у скруті.

► Яку історію розповів Ісус як приклад любові до ближнього?

► Доручить кому-небудь зі студентів прочитати Луки 10:30-37 всьому класу.

Христос розповів історію про самарянина як ілюстрацію того, що значить любити ближнього, як самого себе. Це приклад відповіді на термінову практичну потребу. Наш ближній — це будь-яка людина на нашому шляху; любов змушує нас реагувати на потребу.

Ісус виклав Свою місію в Луки 4:18-19:

«На Мені Дух Господній, бо Мене Він помазав, щоб Добру Новину звіщати вбогим. Послав Він Мене проповідувати полоненим визволення, а незрячим прозріння, відпустити на волю помучених, щоб проповідувати рік Господнього змилювання» (Від Луки 4:18,19).

Це твердження дає вичерпну відповідь на запитання, навіщо прийшов Христос, тому що Він Сам сказав, на що був помазаний; це була Його мета, передбачена ще в Старому Заповіті.

Те, що робив Ісус, дає напрямок діяльності церкви, яка є «тілом Христовим» в світі. Перше, що Він сказав, — потрібно проповідувати вбогим; церква не виконує цю місію, якщо нехтує або виключає їх.

Опис Ісусом Свого земного служіння показує, що Він прийшов, щоб змінювати і земні обставини теж.

► Доручить кому-небудь зі студентів прочитати Михея 6:6-8 всьому класу. Які питання ставить пророк?

Пророк Михей бажав отримати відповідь на питання, чого насправді хоче Бог від Своїх поклонників. Він розмірковував над тим, чи достатньо тисячі баранів для жертви, або, можливо, потрібно принести в жертву первістка. Потім він пояснив, що суть не в жертві, яка повинна була бути достатньо цінною, щоб бути гідною Бога; Господь відкрив Свої вимоги.

Ми несемо відповідальність за те, щоб поводитися справедливо і допомагати іншим, щоб з ними також обходилися по справедливості.

Милість стосується не тільки використання влади на благо, а й виповнення потреб. Ісус сказав, що самарянин був прикладом любові, яку заповів Бог, тому що «вчинив йому [мандрівнику] милість».

Іноді церкви думають, що повинні концентруватися тільки на духовних потребах, вважаючи, що вони не відповідальні за вирішення проблеми бідності, проте тіло Христа на землі повинно бути моделлю любові за зразком доброго самарянина.

У Біблії згадується про бідних людей близько 400 разів, з чого ми бачимо, що проблема бідності важлива для Бога.

Ісус сказав, що Царство Боже належить убогим (Від Луки 6:20); апостол Яків — що Бог обрав бідних, щоб зробити їх багатими у вірі (Якова 2:5); Всевишній проявляє Свою силу, використовуючи бідних та слабких світу цього (1 до Коринтян 1: 7-29). У церкви є багато причин благовістити їм, і одна з них — Євангеліє поширюється швидше серед бідних.

Місто Содом стало загальною назвою через сексуальні збочення; але не тільки на це Господь звертає нашу увагу.

► Доручіть кому-небудь зі студентів прочитати Єзекіїля 16:49-50 всьому класу. Які гріхи згадуються в цих віршах?

Жителі Содому використовували багатство для свого задоволення і не шукали шляхів допомоги бідним («руки вбогого та бідного вона не зміцняла»), щоб змінити їх становище.

Поняття церковного приходу

Коли церква відповідає за певний район, ця місцевість називається церковним приходом. Історично так склалося, що великі церковні організації від кожної громади, котра до них належала, очікували служіння в певній географічній місцевості. Цей звичай стосувався Римсько-католицької церкви в багатьох частинах світу, Лютеранської церкви в Німеччині та Англiканської в Великобританії. У більшості протестантських церков немає парафій в цьому сенсі.

Уявімо, як би це було, якби кожна церква розглядала себе як єдино необхідну для свого району. Всі в приході знали б пастора і те, що він може молитися, давати поради і підбадьорювати незалежно від того, приходять люди до церкви чи ні. Якби він відвідував людей в районі, то його основною метою було б не переконувати людей приходити на церковні служіння, а служити громадою цим людям.

Церква несла б служіння, що відповідало б на потреби району. Це було б сімейне консультування, наставництво молоді, допомога у виборі професії з урахуванням характеру людини та інші важливі аспекти. Все це пов'язано з задачами церкви. Для зазначених вище сфер життя людей біблійна точка зору критично важлива, і церква повинна ділитися Божою мудрістю в цих областях. Легко вказувати на те, що неправильного в суспільстві, але церква повинна показати, яким певні явища мають бути насправді.

► Які потреби вашого району можна змінити за допомогою Божого Слова?

Старозавітні пророки розглядали землю і людей в контексті приналежності до Бога і закликали всіх дотримуватися завіту Господа. Вони проповідували про

благословення, що сходило на спільноту, коли вона дотримувалась Божого плану, і прокляття, які приходили як наслідок непослуху.

Пастор повинен сприймати свій район як приход, що належить Богу. Бог — Власник і Правитель, що пропонує благословити Своїх людей, якщо вони живуть згідно Його плану. Пастору необхідно постійно закликати людей жити під Божим керівництвом, пояснювати, що означає отримувати Божі благословення і підбадьорювати всіх увійти у взаємини із Всевишнім.

«Як тіло Ісуса, церква — це община, яка існує, щоб виконувати Його волю і представляти інтереси Божого Царства»
(Ларі Сміт, «Я вірю: *основи християнської віри*»).

Поняття приходу не означає, що всі жителі району повинні бути членами громади. Церква складається з тих, хто присвятив своє життя Богу, і такі люди впливають на загал.

Поняття приходу не означає, що район контролює громаду і встановлює її цінності. У церкві є доручення від Бога: вона слідує Його Слову і представляє інтереси Царства Божого перед суспільством.

Оскільки церква повинна бути світлом і сіллю, вона покликана змінювати свій район.

Пріоритет Євангелія

Багато служінь підтримують програми, які відповідають на матеріальні потреби. Вони надають допомогу настільки, наскільки їм дозволяють ресурси, і вважають, що це буде сприяти в тому, щоб їм подружитися з мешканцями і залучити їх до Євангелія. Метою в такому випадку є створення можливості поділитися Євангелієм; таким чином віруючі хочуть показати, що не байдужі до потреб оточуючих людей.

Вони слідують плану: програма — взаємини — Євангеліє. Часто програми допомоги діють не так, як вони задумувались. Благодійність, можливо, сприяє побудові взаємин між тими, хто надає допомогу, і тими, хто її отримує.

Іноді люди зацікавлені лише в тому, щоб їм допомогли, а до Євангелія вони не виявляють інтересу. Служителі, які беруть участь в проекті, можуть бути занадто зайняті, щоб ділитися Благою звісткою; ті хто отримують, беруть стільки, скільки можуть, і так довго, як можуть, а потім шукають допомоги у когось іншого.

Формулу слід змінити з точністю до навпаки: основний акцент церква повинна ставити на благовісті при першій же зустрічі.

► Що таке Євангеліє?

Коли церква несе Євангеліє світу, необхідно додавати до нього описання нового життя в общині. Спасіння — це не таке особисте рішення, яке залишить людину один на один з собою в дивному новому житті; грішники не приймуть Євангеліє, якщо не будуть залучені до общини віри, яка знайомить їх з Благою звісткою.

У служінні Ісуса і апостолів ми бачимо Євангеліє як «добру звістку» Царства Божого: це новина про те, що грішник може бути прощений і відновлений у взаєминах з Богом. Людина звільняється від сили гріха і стає новим творінням; вона приєднується

до сім'ї віри, де її духовні брати та сестри підбадьорюють її та допомагають в потребах.

Церква повинна бачити свою основну місію в поширенні Євангелія і постійно працювати над цим. Всі повинні знати, що спасіння душ — це суть функціонування Божої установи, тоді вона буде приваблювати правильних людей — тих, хто зацікавлений в Євангелії. Такі люди приєднуються до церкви, а це і є взаємини, створені Благою звісткою.

Церква повинна допомагати людям, які перебувають у взаєминах з громадою. Можливо, не всі вони спасенні, але вже залучені Євангелієм і перебувають в церковному спілкуванні.

Тому змінена формула наступна: Євангеліє — взаємини — допомога (не програма). Громада не повинна обмежуватися лише програмами допомоги; церква — це група людей, яка надає підтримку тим, хто перебуває у взаєминах з нею. Якщо громада організовуватиме програми, то люди приходитимуть на них і не залучатимуться до розвитку взаємин.

Сім підсумкових тверджень

1. Ефективна церква приносить зміни в своєму районі.
2. Ми повинні показувати любов до ближніх, реагуючи на їхні потреби.
3. Місія церкви — служіння бідним.
4. Церква повинна служити людям в своїй географічній місцевості.
5. Церква повинна пояснювати і показувати, яким має бути суспільство.
6. Служіння поширення Євангелія має бути основним пріоритетом церкви.
7. Церква повинна допомагати людям в контексті взаємин з ними.

Урок 7. Завдання

1. До наступного заняття студентам необхідно написати коментарі по кожному з семи тверджень, які підсумовують тему (всього сім абзаців), пояснивши їх значення та важливість. Потрібно викладати свої думки таким чином, щоб роз'яснити тези тим, хто не знайомий з вивченою темою. Письмова робота повинна бути здана викладачеві.
2. Завдання (інтерв'ю): поговоріть з кількома людьми, які не відвідують церкву; попросіть описати вплив громади на їхній район. Зробіть висновок з почутого.
3. Нагадування: студент повинен запланувати проведення трьох занять зі слухачами поза класом за матеріалами курсу.

Урок 8

Фінансова підтримка помісної церкви

Настанови Ісуса

- ▶ Запропонуйте комусь зі студентів прочитати Від Луки 10:1-9 всьому класу.

Учні були першими, хто проповідував Євангеліє в багатьох з тих поселень, куди вони були послані Ісусом.

- ▶ Що незвичайного було в настановах Христа, коли Він посилав учнів на служіння?

У Христа була влада і всі ресурси, якими Він міг забезпечити учнів: достатньо грошей, щоб купити все необхідне і задовольнити потреби інших людей; наділення силою множити хліб та рибу для себе і для людей, яким вони проповідували; вони могли б забезпечити їжею будь яке селище, в якому з'являлися.

Замість цього Він відправив їх без грошей і сказав, щоб вони залежали від допомоги людей. Учні послухалися вказівок Ісуса і в результаті ні в чому не мали потреби ⁶.

- ▶ Чому Христос обрав саме такий шлях?

Служіння учнів притягувало потрібних людей. Оскільки вони першими проповідували Євангеліє, тяжіли до нього ті люди, які були зацікавлені в Благій звістці. Оскільки в учнів були потреби, з'являлися ті, хто хотіли їм допомогти; в результаті у них були найкращі люди для старту церкви.

Що було б, якби учні пішли до міст та поселень з усім, що їм було потрібно, при цьому ще й роздаючи щось жителям? Вони залучили б не тих людей, які приходили б тільки за тим, щоб отримати щось. Після цього служіння могло б розвиватися тільки в тому випадку, якщо б роздачі тривали: воно не змогло б рости, якби не було чого роздавати. Ніхто не допомагав би без плати, і не було б групи людей для хорошого старту церкви.

Метод, який запропонував Ісус, збирав групу, яка могла стати початком церкви. Це були люди, зацікавлені в вісті Євангелія і готові допомагати; важливо, щоб церква починалася правильно.

Причини, чому помісна церква повинна фінансово забезпечуватися помісною громадою.

- ▶ Чому помісна община повинна забезпечувати церкву? До того, як ви розглянете список, наведений нижче, назвіть кілька власних варіантів відповіді.

---

⁶ Від Луки 22:35.

- 1. Ісус показав, що служіння в певному місці має починатися правильно.** Він послав учнів без грошей, щоб їхнє служіння привернуло групу зацікавлених в Євангелії людей, які б хотіли допомагати.
- 2. Бог дав вказівки новозавітній церкві.** Вони повинні були збирати фінансову підтримку для першої церкви в Єрусалимі (1 до Коринтян 16:1-3; 2 до Коринтян 8:1-7, 9:1-6), піклуватися про вдів та інших людей, які потребували допомоги общини (1 Тимофію 5:16; Якова 1:27, 2:15-16), а також підтримувати людей, котрі були повністю задіяні в служінні (До Галатів 6:6).
- 3. Бог оснащує кожну церкву, щоб вона була тілом Христовим на своєму місці** (1 до Коринтян 12:27). Це означає, що зріла церква може ухвалювати рішення і розвивати бачення для свого служіння. Цього не станеться, якщо церква буде залежати фінансово і потребуватиме вказівок від зовнішніх лідерів; помісна церковна підтримка необхідна для церковної зрілості.
- 4. Бог фінансово благословляє людей, що дають десятину;** фінанси людей, які не відкладають десятину, прокляті (Малахії 3 8-10).
- 5. Залежність від зовнішнього фінансування робить помісну церкву вразливою.** Національна та міжнародна економіка не стабільні. Якщо закордонні спонсори перестануть давати гроші, церква, що залежить від них, постраждає.
- 6. Пасторів повинні підтримувати люди, яким вони служать** (До Галатів 6:6). Помісна община знає, вірний пастор чи ні: наскільки він присвячений своєму служінню і скільки часу і сил вкладає. Пастор не повинен отримувати довгострокове забезпечення від людей, які знаходяться поза церквою.

► Які проблеми можуть виникнути, якщо церква залежить від закордонного фінансування?

Фінансові правила місії ґрунтуються на центральності помісної церкви.

Міжнародна місія чи деномінація повинні слідувати певним принципам допомоги церквам. Організаціям слід бути обережними і допомагати так, щоб зробити церкви сильнішими, а не залежнішими. Ось приклади правил, які можуть бути у деномінації.

- 1. Говорити про десятину як про основу християнського фінансування.** Якщо громада не дає десятину, Бог не благословить фінанси церкви. Якщо члени церкви не роблять зараз того, що можуть, у них вже неправильне розуміння щодо фінансування служінь. Допомога ззовні може ускладнити ситуацію замість того, щоб допомогти.
- 2. Не давайте кошти просто так; створюйте проекти, які принесуть постійний дохід.** Організація повинна витратити гроші на проекти, які допоможуть церкві ставати сильнішою фінансово, а не залежати від закордонних вливань. Якщо церковна асоціація виплачує щомісячні заробітні плати, то вона повинна думати про те, як допомогти церкві стати на шлях самозабезпечення.

3. Не починайте служінь, які не зможуть фінансуватися помісною церквою. Організації не повинні починати проекти, які будуть залежати від зовнішнього фінансування увесь час свого існування. Мета — організувати служіння або підприємства, які будуть належати помісній громаді і фінансуватися нею. Наприклад, школа може бути служінням помісної церкви.

Будь-які служіння, які не зможуть фінансуватися помісною громадою, повинні бути короткостроковими, які досягають мети швидко, не створюючи залежності (наприклад, конференції та семінари).

4. Посилювати лідерство помісної церкви, а не ігнорувати його. Коли лідери ззовні або лідери вищого рангу надають допомогу, оминаючи місцевих служителів, то це створює враження неефективності служителів. Замість того, щоб давати фінанси безпосередньо людям в церкві, організація повинна навчити церковних лідерів задовольняти потреби громади.

► Які приклади неправильної допомоги місії ви знаєте? З якими прикладами правильної допомоги ви стикалися?

Як уникнути створення індустрії допомоги

Церква не повинна відволікатися від своїх пріоритетів, створюючи «індустрію допомоги». Є люди і організації, які бажають допомогти, але у них немає прямих контактів з нужденними, тому створюються «організації допомоги». Це структури, які збирають ресурси від спонсорів та розподіляють їх. Іноді адміністрація таких організацій отримує зарплати із зібраних нею коштів. При такому стані речей трапляються випадки нечесності, а тоді і спонсори, і ті, кому надається підтримка, обмануті. Навіть якщо допомога потрапляє за призначенням, одна з проблем полягає в тому, що такі організації намагаються догодити спонсорам замість того, щоб спробувати зрозуміти реальні потреби людей.

Благодійні організації зазвичай обходять стороною помісні церкви, однак благодійність справляє кращий ефект, якщо розподіляється церквою — через лідерів, які знають обставини людей, і способом, який посилює важливість церкви.

Якщо організація задовольняє базові потреби бідних (такі, як їжа), не сприяючи зміні життєвої ситуації кожного, це викликає у них залежність. Володіючи достатніми ресурсами, вони можуть створити цілі громади залежних людей. Якщо вони будуть робити це досить довго, то виростять нові покоління споживачів.

Місія не повинна ставати частиною індустрії допомоги і забувати про свої пріоритети. Якщо чинити так, то, в результаті, це принесе шкоду і церкві, і нужденним людям.

► Які приклади індустрії допомоги ви бачили і якими були результати їх діяльності?

Божий план фінансування пасторів

► Запропонуйте комусь зі студентів прочитати Повторення Закону 18:1-5 всьому класу. Що цей уривок говорить нам про фінансову підтримку служіння?

Фінансове забезпечення служителів, які віддають весь свій час церкві, було планом Бога з того часу, як Він впровадив форму поклоніння в Старому Заповіті. Левити не отримували свого наділу, бо не повинні були займатися обробкою землі. Однак, коли Ізраїль ухилився від вірності в поклонінні, фінансування священників теж скорочувалося. Ознакою невірності Ізраїля було те, що служителям доводилося залишати храм і шукати собі роботу, щоб вижити (Неемії 13:10).

► Запропонуйте комусь зі студентів прочитати 1 до Коринтян 9:1-14 всьому класу. Що в цьому уривку мовиться щодо фінансової підтримки служіння?

Основну думку Павло висловив у вірші 14. Він сказав, що це Божий план, щоб проповідники Євангелія були фінансовані за допомогою свого служіння. У вірші 13 апостол підкреслив, що це схоже на систему Старого Заповіту.

У цьому уривку Павло використав кілька ілюстрацій: фермер забезпечується врожаєм, який він вирощує; пастух харчується молоком від стада; солдат не служить на своєму забезпеченні.

Апостол зазначає, що пастор всю свою увагу повинен зосередити на служінні. Найкращий спосіб для нього — залишити інші місця роботи (вірш 6); також апостол акцентує увагу на тому, що служіння має також забезпечувати дружину пастора і дітей (вірш 5).

► Запропонуйте комусь зі студентів прочитати 1 Тимофію 5:17-18 всьому класу. Що в цьому місці Писання говориться про фінансову підтримку служіння?

Апостол наголошує на тому, що старші пресвітери гідні особливої уваги; з вірша 18 ми дізнаємося, що фінансове забезпечення пасторів — це честь.

► Запропонуйте комусь зі студентів прочитати До Галатів 6:6 всьому класу.

Людина, яка отримує користь від служіння, повинна допомагати його фінансувати.

Стандартний процес заснування церкви

З першого століття і до цього дня більшість церков починалися з малих груп, які збиралися по домівках. Перші 200 років церковних будівель не існувало, але, незважаючи на це, християнство стрімко поширювалося. У деяких містах тисячі людей перебували в церковному спілкуванні, але вони зустрічалися в малих домашніх групах.

«Не звеличуймо тих бродяг, які тиняються довкола і не приєднуються ні до однієї з церков, тому що їхні ідеї ніде не приймаються; їм завжди чогось бракує»
(Філіп Меланхтон).

В той час як Павло подорожував і благовістив, його першочерговим завданням було насадження церков в кожному конкретному місці. Його метод включав в себе призначення пасторів (Дії Апостолів 14:23; До Тита 1:5). Лідером громади ставала людина, що там вже жила і була її частиною.

Пастор зазвичай починає своє служіння у відсутності фінансової підтримки. Він допомагає місіонерам або починає проповідувати Євангеліє, якщо їх немає, тому що

у нього є бажання допомогти. Він проявляє духовні дари та здібності в служінні і робить це не за плату, а керуючись духовним пориванням.

У міру того, як формується група віруючих, обов'язки пастора зростають, і їх виконання вимагає все більше часу. Група повинна усвідомити, що їм потрібно фінансово підтримувати пастора, щоб він міг присвячувати свій час служінню. Підтримка може бути спочатку не повною, але поступово збільшуватися.

► Що б ви сказали людині, яка виявляє бажання бути пастором, але відразу очікує фінансової підтримки?

Винятки

Павло пояснив, що Божий план полягає в тому, щоб пастори були фінансово забезпечені, проте в своєму служінні він іноді робив винятки. Подекуди він працював, щоб забезпечувати себе (1 до Солунян 2:9; 2 до Солунян 3:8).

Коли нова церква перебуває на самому початку свого шляху, вона може бути не здатною повністю забезпечувати свого пастора. Місіонер, вирушаючи до нової місцевості для проповіді Євангелія, можливо, не буде в повній мірі забезпечений, тому проповідником повинна бути людина, яка бажає слідувати Божому поклику проповідувати. Вона буде робити це навіть у тому випадку, якщо їй не будуть платити, тому що служіння виходить із серця.

Якщо пастор не хоче працювати, щоб забезпечувати себе і проповідувати без фінансової підтримки, у нього немає належної Божої любові. Деякі люди зроблять заради отримання грошей те, що не зроблять задля Бога. Якщо пастор думає, що він занадто велика персона, щоб працювати, він повинен згадати приклад Павла. Не було більш великого місіонера, ніж він, і апостол був готовий робити все необхідне, щоб звершити своє служіння.

Павло сказав, що він проповідував Євангеліє, тому що Бог покликав його. Він ніс Добру звістку, тому що інакше не догодив би Господу. У проповідника є особливий обов'язок, і він буде засуджений Богом, якщо не послухається (1 до Коринтян 9:16-17).

► Якою має бути мотивація пастора, щоб він ніс своє служіння?

Фінансова підзвітність

В помісній церкві важливо налагодити фінансову підзвітність. Апостол Павло був для нас у цьому прикладом. Коли він збирав гроші в одній общині, щоб передати іншій, у нього були свідки, які могли підтвердити, що нічого не робилося таємно (2 до Коринтян 8:20-21).

Багато людей не довіряють тим, хто управляє грошима, припускаючи, що ті, у кого є доступ до фінансів, крадуть. Вони впевнені також, що багато пасторів служать виключно за гроші. Для помісної церкви надзвичайно важливо налагодити систему фінансової підзвітності, яка доводила б, що їх пастору можна довіряти.

► Якими способами церква може показати, що пожертвування використовуються чесно?

Для правильної фінансової підзвітності збирати та обліковувати пожертви повинні декілька людей, а не одна; хтось, окрім пастора, повинен вести звітність про те, як витрачаються зібрані кошти.

Деякі лідери громад вчать, що вся десятина належить їм. Біблія не підтверджує це: десятина використовувалася для багатьох цілей (Повторення Закону 26:12).

Пастор повинен допомогти розподілити десятини і пожертви так, щоб була можливість подбати про служіння церкви. Громада буде готова давати більше, якщо побачить чесне використання фінансів.

Сім підсумкових тверджень

1. Служіння в новому місці має зробити благовістя пріоритетом, щоб залучити правильних людей.
2. Зріла церква не залежить від зовнішнього фінансування чи лідерства ззовні.
3. Організації повинні допомагати церквам таким чином, щоб не послабляли місцеве фінансування.
4. Структури, які надають допомогу, часто шкодять служінню церкви, викликаючи у людей залежність від зовнішніх фінансових вливань.
5. Церква повинна забезпечувати свого пастора, щоб він міг повністю присвятити себе служінню.
6. У церкві повинна бути система підзвітності, яка доводить чесність цієї общини.
7. Любов до Бога і бажання служити людям повинні бути основною рушійною силою діяльності пастора.

Урок 8. Завдання

1. До наступного заняття студентам необхідно написати коментарі по кожному з семи підсумкових тверджень (сім абзаців), пояснивши їх значення та важливість. Потрібно викладати свої думки таким чином, щоб роз'яснити тези тим, хто не знайомий з вивченою темою. Письмова робота повинна бути здана викладачеві.
2. Тест: студенти повинні бути готові написати з пам'яті щонайменше п'ять з шести причин, чому помісна община повинна перебувати на самофінансуванні, а також чотири фінансових правила місії.
3. Нагадування: учні повинні запланувати проведення трьох занять зі слухачами поза класом за матеріалами курсу.

Урок 9

Десятина

Передмова

Тема десятини викликає суперечливі думки в деяких церквах. Одні вважають, що ідея десятини не відповідає доктрині спасіння благодаттю і кажуть, що це схоже на плату за нього, інші просто не хочуть брати на себе відповідальність за фінансування церкви. Вони дають стільки, скільки вважають за потрібне, і тоді, коли вважають за потрібне.

► Які причини називають люди, щоб не приносити десятини?

Господь всього

Християнин розуміє, що весь всесвіт перебуває під орудою Всевишнього. Ми належимо Богу як нашому Творцю. Він створив нас, наділив здібностями і забезпечив всіма ресурсами, якими ми користуємося. Все було створено Ним, існує завдяки Його силі і для Його слави (До Колоссян 1:16-17).

Також ми належимо Богу завдяки відкупленню. Він заплатив ціну за наше спасіння, врятував від суду за наші гріхи, якого ми заслуговували. Ми зобов'язані Йому життям, тому що Ісус помер за нас (2 до Коринтян 5:14-15).

Також ми належимо Богу завдяки звільненню. Ми, грішники, були під владою сатани і гріха; спасіння звільняє нас з-під контролю зла (Дії Апостолів 26:18).

Оскільки ми належимо Богу, все, що ми маємо, також належить Йому.

► Наведіть приклад того, як ви розпоряджаєтеся тим, що належить Богу.

Особливі веління Бога

Іноді Бог демонструє Свою владу над усім, даючи особливі вказівки для використання того, що у нас є, і це показує, що у Господа є право давати директиви щодо будь-якої частини або всього нашого майна. Коли ми виконуємо вказівки Бога в сфері матеріального, ми показуємо, що готові коритися Йому у всьому.

Наприклад, коли Бог помістив Адама і Єву в Едемський сад, Він заборонив їм споживати плоди певного дерева. Також у них були спільні обов'язки, але послух одному конкретному велінню показував їх слухняність у всьому.

Божі конкретні вимоги дають нам шанс проявити слухняність. Якщо людина не виконує вказівки Всевишнього в якихось областях свого життя, цей непослух показує, що людина не кориться і в загальних повеліннях.

Жінка поскаржилася пастору, що вона не розуміє, чому Бог не благословляє її. Пастор запитав, чи кориться вона Богу. Вона відповіла: «Так, я намагаюся робити те, що правильно. Я не знаю за собою нічого, що я повинна була б зробити інакше».

Пастор нагадав їй, що вона не відвідувала церкву. Він сказав: «Ви можете не знати про деякі речі, які Бог від вас вимагає, але ви точно знаєте, чого він очікує від вас в неділю. Якщо ви не робите того, що догоджає Йому в цей день, то, напевно, ви не слухаєте Його і в інші дні».

В Біблії є кілька прикладів особливих велінь, які стосувалися різних аспектів людського життя. Бог був серйозний в Своїх наказах; Він нагороджував за слухняність і карав за непокору. Нагорода і покарання впливали не тільки на ту частину життя, якої стосувалася конкретна вимога: вибір людини впливав на все її життя.

Приклади особливих наказів

(1) Заборонене дерево в Едемському саду.

Бог сказав, щоб Адам і Єва не їли плодів певного дерева. Це була єдина заборона; ще було веління піклуватися про сад. До гріхопадіння вони отримували благословення і перебували в Божій присутності. Коли вони порушили заборону, то втратили доступ до Едему, зруйнували свої взаємини з Богом і відкрили шлях прокляттю, яке розповсюдилося на все людство (Буття 3:17-19).

(2) Сьомий день.

Обмеження, дані Богом для суботнього дня, зробили його особливо корисним для людини; субота була створена для блага. Непокоря Богу в цей день говорить про непослух людини і в інші дні. Непослух Божій заповіді приніс прокляття, яке вплинуло на всі інші аспекти життя людей (Ісаї 58:13).

(3) Єрихон.

Єрихон був першим містом, зруйнованим Ізраїлем після їх входу в обіцяний край. Бог зажадав, щоб все взяте з Єрихону було присвячено Йому. Щодо речей, взятих в інших містах, не було такого наказу. Результатом неслухняності стала поразка в битві, загибель 36 осіб, а також сім'ї, яка порушила заборону (Ісуса Навина 7:5).

(4) Саул і амалікітяни.

Бог велів царю Ізраїля Саулу знищити амалікітян — вбити всіх: і людей, і тварин; Саул же залишив в живих деяких з них. Він заявив, що виконав наказ Господній, хоча не був слухняний конкретному велінню. Бог відкинув Саула як царя (1 Самуїлова 15:3, 9, 20-23).

(5) Субота для землі.

Кожен сьомий рік землі потрібно було давати відпочинок. Люди не корилися Богу і не виконували цю вказівку. Якщо фермер не був слухняний Богу і не дотримувався суботи для землі в сьомий рік, цілком ймовірно, він не слухався Бога і в інші роки. Коли люди не підкорялися Господу, Всевишній дозволяв їм повністю втратити ділянку. Люди повинні були дотримуватися суботи для землі протягом сімдесяти років полону (2 Хронік 36:21).

(6) Перші плоди.

Ізраїльтяни повинні були віддавати Богу перші плоди своїх полів. Якщо вони корилися, Бог благословляв урожай (Притчі 3:9-10). Благословення поширювалася не тільки на віддану частину, але і на все зібране з полів. Якщо вони не виконували вимоги, не було благословення для їх землі. Якщо людина не виконує те, що вимагає Бог, в чомусь конкретному, вона не кориться Богу і в іншому.

(7) Десятина.

Бог велить відділяти десятую частину; якщо людина не робить цього, вона таким чином демонструє, що її фінанси не підпорядковані Богу; вона не використовує і решту 90% для Божої слави. Бог благословить майно тих, хто дає десятину (Малахії 3:10). Якщо людина не жертвує на підтримку служіння, все його майно буде прокляте (Огія 1:6).

Власник магазину вирушив в поїздку. Перед від'їздом він сказав своєму працівникові: «Піклуйся про магазин і обов'язково підмітай підлогу». Коли він повернувся, то побачив, що підлога не заметена. Працівник сказав йому: «Я дбав про магазин». Власник відповів: «Оскільки ти не виконав конкретної вказівки, яку я дав тобі, я знаю, що рештою роботи ти догоджав собі, а не мені».

► Як людина може показати, що вона кориться Богу?

Початкові цілі десятини

► Для чого використовувалася десятина?

Десятина забезпечувала священство Старого Заповіту (Числа 18:20-21). Левити та священики не отримували наділів землі (Повторення Закону 18:1-4); вони повинні були отримувати фінансову підтримку за своє служіння в храмі.

Десятина використовувалася для підтримки поклоніння в храмі і тих, хто відповідав за нього. Бог повелів, щоб левити зосередилися на служінні і не відволікалися на бізнес. Однією з ознак спаду поклоніння було те, що левити не отримували пожертвувань і змушені були залишати служіння і йти працювати в поля (Неемії 13:10).

Десятина також використовувалася для проведення свят спільного поклоніння громади, куди запрошувалися бідні люди (Повторення Закону 12:17-18, 14:22-29).

Десятина відділялася, щоб допомогти бідним, вдовам і приходькам (Повторення Закону 26:12).

► Чим відрізняється використання десятини сьогодні?

Люди могли просити Бога про благословення тільки тоді, коли вірно приносили десятину (Повторення Закону 26:12-15).

Забрати собі десятину — означає пограбувати Бога. Принесення десятини до «дому скарбниці» забезпечує рясні благословення (Малахії 3:8-10).

► Що б ви сказали людині, яка посилається на те, що вона занадто бідна, щоб давати десятину?

Актуальність десятини сьогодні

Деякі люди кажуть, що система десятини була актуальна тільки для Старого Заповіту.

► Чи можемо ми вважати, що система принесення десятини була вимогою не тільки для Старого Заповіту?

(1) Авраам.

Авраам приніс десятину Мелхиседеку задовго до того, як закон Мойсея був даний Ізраїлю. Це показує, що десятина була загальним принципом ще до Мойсея. Її принесення почалося аж ніяк не з старозавітного закону: це був принцип від початку (Буття 14:20; До Євреїв 7:4).

(2) Яків.

Яків обіцяв давати десятину Богу (Буття 28:20-22), хоча закону Мойсея ще не було; Яків знав, що це принцип жертви Богу.

(3) Ісус.

Ісус схвалив десятину і не сказав, що це було тільки для Старого Заповіту (Від Матвія 23:23).

(4) Павло.

Павло зазначав, що члени церкви повинні жертвувати «в перший день тижня» відповідно до свого достатку (1 до Коринтян 16:2), тому вони повинні були відділяти фінанси пропорційно тому, скільки отримували. Старозавітні вказівки щодо десяти відсотків показують нам, що Бог вважав це розумною пропорцією. Немає причин думати, що думка Всевишнього змінилася.

«Іноді ми чуємо, як хтось говорить з подивом: «Ця людина дає десятину!»
Яка ганьба. Я запитую: «Невже те, що серед юдеїв не вважалося чимось дивним або видатним, тепер стало великим здивуванням для християн?»
Якщо було небезпечно не давати десятину тоді, точно так же це небезпечно і сьогодні»
(Іван Златоуст, в проповідях до ефесян, написаних в 400 рр. н.е).

(5) Сьогодні.

Божий план щодо тих, хто повністю залучений до служіння, не змінився. Ці люди повинні забезпечуватись ним: «Проповідники Євангелія повинні годуватися від благовістя». Бог не планував, щоб служителі заробляли собі на життя і не мали можливості присвятити час служінню. В 1 до Коринтян 9:11-14 говориться, що людина, що приносить духовну користь, повинна фінансово забезпечуватися тими, кому вона служить. У 2 до Коринтян 12:13 повідомляється, що коринтяни зазвичай фінансували Павла, коли він служив їм.

Правила церкви

Десятину слід очікувати від тих, хто є присвяченим членом церкви. Церква не повинна вчити про десятину неспасених.

“Десятину потрібно відокремлювати, незалежно від того, яка в тебе професія”.
Августин

Людина, яка приходиться до церкви вперше, ні в якому разі не повинна відчувати, що церква від неї вимагає гроші.

Церква не повинна намагатися отримати десятину від людей, які прийшли в гості і не є присвяченими членами громади.

Церква повинна переконатися в тому, що люди не сприйматимуть десятину як підставу для спасіння: ніхто не повинен думати, що сплата десятини допоможе в отриманні спасіння.

Церква повинна служити громаді та району, не вимагаючи «плати».

Всі члени громади повинні знати, як використовуються церковні гроші. Необхідно чітко слідувати прозорому процесу розподілу фінансів, щоб ніхто не підозрював громаду в нечесності.

Десятинна належить не тільки пастору; вона повинна бути також джерелом фінансування служіння церкви, однак забезпечення пастора повинно бути пріоритетом.

Сім підсумкових тверджень

1. Богу належимо ми і все, що ми маємо.
2. Відділення десятини — це посвячення Богу і церкві.
3. Людина, яка не відділяє десятину, не кориться повністю Богу в сфері фінансів.
4. Десятинна — це не плата за спасіння.
5. Десятинна — це Божий план забезпечення служіння церкви.
6. Бог благословляє тих, хто дає десятину, і тих, хто жертвує фінанси.
7. Десятинна показує, що ми повністю покладаємося на Бога в фінансовому забезпеченні нашого життя.

Урок 9. Завдання

1. До наступного заняття студентам необхідно написати коментарі по кожному з семи тверджень, які підсумовують тему (всього сім абзаців), пояснивши їх значення і важливість. Потрібно викладати свої думки таким чином, щоб пояснення було адресовано тим, хто не знайомий з вивченою темою. Письмова робота повинна бути здана викладачеві.
2. Завдання (інтерв'ю): запитайте кількох членів своєї церкви, дають вони десятину чи ні, і чому. Запишіть висновок.
3. Нагадування: студент повинен запланувати проведення трьох занять зі слухачами поза класом за матеріалами курсу.

Урок 10

Хрещення

Походження обряду хрещення

- ▶ Запропонуйте комусь зі студентів прочитати Від Матвія 3:1-12 всьому класу.

У Новому Заповіті ми вперше бачимо опис обряду хрещення в служінні Івана Хрестителя. Однак Іван Хреститель не був його автором: фарисеї хрестили язичників, які наvertsалися в юдаїзм, і при цьому не хрестили юдеїв, тому що припускали, що всі іудеї і так належать до народу Божого. Іван Хреститель вкладав в обряд хрещення інший смисл, тому він хрестив юдеїв.

- ▶ Кого Іван не допускав до хрещення? Чому? Що це говорить нам про вимоги до даного таїнства?

Деякі фарисеї прийшли до Івана, щоб хреститися, але він не допустив їх, тому що вони не покаюлися.

Фарисеї думали, що їм нема в чому каятися, тому що вони юдеї. Іван хотів пояснити їм, що справжній народ Божий — це ті, хто люблять Бога і служать Йому; люди, які заявляють, що вони Божий народ тільки на підставі факту народження, подібні гілкам дерева, які не приносять плодів: Бог відкидає їх.

- ▶ Доручіть комусь зі студентів прочитати від Івана 3:22-23 і 4:1-2 всьому класу.

Ісус теж в Своєму служінні підкреслював важливість хрещення. Він не хрестив Сам, але доручав це Своїм учням, які хрестили ще більшу кількість людей, ніж Іван.

- ▶ Запропонуйте комусь зі студентів прочитати Від Матвія 28:18-20 всьому класу.

Наприкінці Свого земного служіння Ісус заповідав учням, щоб вони йшли по всьому світу і навчали всі народи, зрощуючи учнів. Господь заповідав їм також хрестити тих, хто увірував.

Ми знаємо, що повеління в Матвія 28:18-20 було адресоване не тільки першим учням: дана місія буде завершена через багато століть. Христос пообіцяв Своїм учням, що буде з ними «до кінця віку», і це показує, що веління торкається церкви всіх часів.

Ми бачимо в посланнях Нового Заповіту, що церква першого століття корилася цій заповіді буквально (Дії Апостолів 2:38, 8:38).

- ▶ Доручіть комусь зі студентів прочитати 1 до Коринтян 1:12-1 всьому класу. Чому Павло був радий тому, що сам особисто не хрестив багатьох людей в Коринті?

Хрещення означало приєднання до церкви. У коринтян був поділ через слідування за різними лідерами. Павло нагадував віруючим в Коринті, що хрещення означає, що вони стали послідовниками не певного лідера, а Христа. Він був радий, що

особисто хрестив небагатьох з них, тому що не хотів, щоб хтось подумав, що він прагне до того, щоб придбати власних послідовників; апостол акцентував увагу на тому, що його пріоритетом була проповідь Євангелія.

► Що з цього уривка ми можемо дізнатися про звичайну практику хрещення в ранній церкві?

З цього місця Писання дізнаємося, що рання церква хрестила тих, хто увірував, слідуючи велінню Ісуса. Хрещення було не тільки для ізраїльтян; це не було тимчасовим звичаєм: воно відбувалося всюди, де поширювалося Євангеліє.

З самого початку церква практикувала обряд хрещення як публічне свідчення того, що грішник покаювся і приєднався до спілкування віруючих.

Для більшості людей хрещення відбувається не в той момент, коли вони стають християнами. Грішник, що кається, отримує спасіння в момент, коли покладає свою віру на Христа. Після здобуття спасіння людина повинна коритися заповіді про хрещення, щоб продемонструвати своє нове життя в послуху Ісусові як Господу. Але є винятки, тому що деякі увірували в момент хрещення і тоді ж пережили навернення, однак, як правило, хрещення — це свідчення того, що вже відбулося.

«Християнське хрещення — це урочисте таїнство, яке підкреслює прийняття переваг відкуплення Ісуса Христа; воно також є обіцянкою повного послуху в святості і праведності» (Вілей і Калбертсон, «Вступ до християнського богослов'я»).

► Що б ви сказали людині, яка стверджує, що вона отримала спасіння в момент хрещення?

Помилки, яких слід уникати: думати, що хрещення є частиною навернення

Деякі люди, тлумачачи певні вірші Писання, кажуть, що хрещення являється частиною спасіння, маючи на увазі, що людина не спасена до тих пір, поки не хрещена. У Діях Апостолів 22:16 Ананій сказав Савлу: «Уставай й охрестися, і обмий гріхи свої, прикликавши Ймення Його!» Однак кожен християнин знає, що наші гріхи омиваються кров'ю Христа (1 від Івана 1:7). Обмивання водою може тільки символізувати те, що відбувається в духовному житті. Ананій говорив Савлу, що йому потрібно було фізично засвідчити духовну дію прийняття віри. Хрещення було свідченням того, що його гріхи омиті.

В Посланні до Євреїв 10:22 говориться, що віруючі повинні приступати до Бога, «окропивши серця від сумління лукавого та обмивши тіла чистою водою!» Можливо, вода символізує хрещення. Але навіть якщо це і так, в вірші не згадується, що хрещення спасає; в ньому йдеться про те, що нам слід це робити, але ми вже і так знаємо, що це є Божою заповіддю.

Ісус сказав Никодиму (Від Івана 3:5), що необхідно «народитися з води й Духа». Це висловлювання слідує за твердженням, що людині потрібно народитися згори, чого Никодим не міг зрозуміти. Христос пояснив, що людині потрібно народитися не тільки фізично, а й духовно, щоб увійти в Царство Небесне.

Хрещення як покора Христу

Хрещення не готує людину до отримання спасіння. Деякі вчать, що, якщо хрещення не приносить нам спасіння, то не потрібно й здійснювати цей обряд. Вони турбуються, що люди будуть пов'язувати свою віру з цим таїнством, а не з благодаттю викуплення, проте ми повинні бути слухняними кожній заповіді Христа і разом з тим не думати, що покора заповідям може забезпечити нам спасіння.

Хрещення як засіб отримання благодаті

Хрещення може бути назване засобом отримання благодаті. Це не означає, що сама дія рятує нас або автоматично посилає благодать. Якщо людина прийняла хрещення без віри, воно не матиме цінності; це засіб набуття благодаті, тому що він виражається в дії, яку Бог велить нам виконати, і якщо ми робимо це в послуху та з вірою, то й Дух Божий здійснює труд в наших серцях, щоб утвердити нас в християнському житті.

► Чому ми повинні хреститися?

Богословський символізм

► Доручить комусь зі студентів прочитати *До Римлян 6:3-11* всьому класу. Символом чого є хрещення згідно з цим уривком Писання?

Біблія говорить, що хрещення символізує смерть, поховання і воскресіння Христа. Коли віруючий приймає хрещення, він свідчить про свій зв'язок зі спокутою, забезпеченою Христом. Апостол навіть використовує вираз «хрещені в Христа Ісуса».

В спасінні ми отримуємо всі переваги, отримані через смерть Христа, але в якомусь сенсі ми також поділяємо цю смерть. Ісус помер через гріх, причому не Свій, а через гріхи усього світу, і ми, знаходячи спасіння, вмираємо для гріха, тому що каємося і залишаємо його.

Тема шостого розділу Послання до Римлян — перемога над гріхом. Це стосується не тільки прощення; абсолютно ясно, що віруючий повинен бути звільнений від контролю гріха (12-14 вірші) і не повинен продовжувати грішити (1 вірш).

Отримуючи спасіння, ми також беремо участь у воскресінні Ісуса. Як Він воскрес із мертвих, так і ми починаємо нове життя, вмираючи для гріха; ми починаємо жити, перемагаючи гріх.

Розбіжності з приводу способів хрещення

Питання про способи хрещення полягає в наступному: як віруючий повинен приймати хрещення: через занурення, обливання чи окроплення?

Більшість християн, які практикують хрещення віруючих, роблять це за допомогою занурення.

Є кілька причин, чому велика частина християн вірять, що занурення є єдино вірним способом хрещення.

1. Слово «хрестити» походить від грецького слова, яке означає «занурити» чи «заглиблювати».
2. Хрещення символізує смерть Христа, Його поховання і воскресіння, що найкраще ілюструється зануренням (До Римлян 6:3-5).
3. В Біблії згадані тільки ті випадки, коли люди заходили в воду для того, щоб хреститися (Від Марка 1:10, Дії Апостолів 8:38).
4. Рання церква практикувала занурення, крім тих випадків, коли це було неможливо через поганий стан здоров'я або нестачу води. «Дідахе», вчення Господа, дане всім народам через апостолів (написане приблизно в 70-і роки н.е.), говорить, що можна хрестити обливанням, якщо немає достатньої кількості води.

«Необхідна нам благодать не в воді, але в дії Духа Святого, яку символізує хрещення; не в хлібі і вині, але в спокуті, яку знаменують ці таїнства»
(Джон Мілей,
«Систематичне богослов'я»).

Саме тому багато християн вірять, що занурення є біблійною та історичною формою хрещення.

Деякі вважають, що й інша форма хрещення є біблійною. Старий Заповіт описує церемонії окроплення, які символізували спокутування. Новий Заповіт також посилається на окроплення кров'ю. Оскільки ця дія може символізувати спокутування, можливо, хрещення окропленням може означати те саме (біблійні вірші, що говорять про окроплення: Вихід 24:8; До Євреїв 9:19-20,10:22, 12:22-24; Числа 8: 6-7; Ісаї 52:15; Ездри 36:25; 1 Петра 1:2).

Оскільки Біблія ніде не вказує конкретно, яка форма хрещення потрібна, ми повинні терпимо ставитися до християн, які дотримуються погляду на це питання, що відрізняється від нашого.

Питання про відкладення хрещення

Іноді люди, які називають себе християнами, хочуть відстрочити хрещення. Вони кажуть, що повірили Євангелію і покаялися, але ще не хочуть приймати хрещення, і ця подія відкладається на роки, а іноді і до самої смерті.

Як правило, якщо людина не бажає приймати хрещення, вона думає про якесь посвячення, що очікується від неї, і тому відмовляється. Можливо, вона не хоче бути присвяченою церкві або існує гріх, який вона ще не залишила; може, не хоче публічно свідчити про свою приналежність до християнства.

Людина стає християнином до факту хрещення, якщо вона істинно покаялася: не ця заповідь робить її віруючою, проте, якщо вона не готова повністю покаятися в гріху і засвідчити про це, вона ще не є християнином.

► Що б ви сказали людині, яка стверджує, що вона є християнином, але не бажає приймати хрещення?

Розбіжності з приводу хрещення немовлят

Церква — це община віри, що живе в завіті з Богом. Коли грішник кається, він приєднується до церкви, і хрещення є публічним свідченням його навернення.

Але як щодо немовляти, народженого в християнській родині, яка належить церкві? Дитина є частиною громади віри, але вона занадто мала, щоб пережити навернення, тому прийнята Богом до моменту, поки не буде достатньо зрілою, щоб бути здатною зробити вибір.

Деякі церкви вірять, що дитину потрібно хрестити на знак того, що вона є частиною общини віри. Якщо хрещена дитина в свідомому віці прийме доктрини церкви, то проводитиметься обряд, що називається «підтвердженням». Існує також думка, що навернення не обов'язкове, якщо дитина народилася в церкві і прийняла те, чому була навчена (Римсько-католицька церква, Лютеранська церква, Англiканська церква). Інші церкви, що практикують хрещення немовлят, вірять, що навернення важливе. Наприклад, ранні методисти, якими керував Джон Веслі, вірили, що навернення необхідне, навіть якщо людина була хрещена в дитячому віці.

Існує категорія людей, які вірять, що обрізання в Старому Заповіті служило тій же меті: воно було символом завіту з Богом. Дитині не потрібно було чекати, поки вона стане достатньо дорослою, щоб зрозуміти значення завіту.

Рання церква, схоже, практикувала хрещення немовлят. Іполит писав про апостольські традиції в 212 році н.е.; він говорив, що дітей потрібно хрестити, і, якщо вони занадто малі, щоб говорити, їхні батьки можуть відповідати замість них. Оріген писав в 248 році н.е., що апостоли практикували хрещення немовлят. У записах Августина (400 рік н.е.) зустрічаємо відомості, що вся церква практикувала хрещення немовлят з часів апостолів і що він не чув ні від кого, щоб хрещення немовлят відкидалося будь-ким.

У книзі Дій Апостолів іноді хрестили цілі родини (11:14; 16:15, 33); ми можемо припустити, що вони хрестили і дітей.

Заперечення щодо хрещення немовлят.

1. У Новому Заповіті віруючі були хрещені після того, як засвідчували про свою віру. Це були люди, які покаялись у своїх гріхах і увірували в Євангеліє: ми ніде не знаходимо повеління хрестити немовлят.
2. Хрещення немовлят не може досягти початкової мети — свідчення, що віруючий помер для гріха і живе для Бога.
3. Історичним результатом хрещення немовлят в більшості випадків було створення громад невіруючих людей, які думали, що вони християни.

Деякі церкви практикують «посвячення» немовлят замість хрещення. Під час цієї церемонії батьки присвячують дитину Богу і обіцяють виховувати її в християнських

традиціях. У таких церквах дітей не хрестять доти, доки вони не стануть дорослими настільки, щоб зрозуміти сенс покаяння та основ віри.

Проповідуючи людям, які були хрещені в дитинстві, не обов'язково дискредитувати їх хрещення. Замість цього варто акцентувати увагу на тому, що людина не може знайти спасіння без покаяння і рятівної віри. Якщо людина не живе з Христом, хрещення не є приводом, щоб вважати її віруючою.

Питання часу

► Як довго церква повинна чекати, перш ніж хрестити новонаверненого?

У Новому Заповіті новонавернених хрестили відразу ж, а хрещення не було обрядом, який вимагає від віруючого зрілості або знань.

Деякі церкви наполягають, щоб новонавернені проходили навчання і набували якогось духовного досвіду до хрещення. Вони хочуть переконатися, що люди, які увірували, є хорошим прикладом християнського життя, а також побачити їх ходіння в Бозі, щоб менша кількість людей відпадала від віри після хрещення.

Хрещення є свідченням навернення людини, а не зрілості або знань, тому не повинно відкладатись. Чекати — значить мати на думці, що впевненості в істинності покаяння людини немає, а це сумніви, які здатні спровокувати ослаблення її віри.

Хрещення також є засобом набуття благодаті, тому що у міру того, як людина кориться Богу і демонструє це публічно, Всевишній дає їй утверджувальну благодать. Якщо ми змушуємо новонаверненого очікувати прийняття хрещення, то утримуємо допомогу, яка йому вкрай необхідна.

Якщо вам здається, що людина не розуміє Євангеліє і в її житті не проявляється преображення благодаттю, хрестити її не потрібно. Якщо ж вищеперераховане в житті людини присутнє, то хрестити її варто найближчим часом, щоб допомогти утвердитися у вірі.

Питання імені

► Що повинен говорити пастор, коли він здійснює обряд хрещення новонаверненого?

У Великому дорученні Ісус наказав Своїм учням хрестити «в ім'я Отця, Сина і Духа Святого» (Від Матвія 28:19).

Бути хрещеним «в ім'я» Трійці означало бути зануреним у владу Отця, Сина і Святого Духа. Ісус використовував термін «*ім'я*» в тому ж значенні, коли сказав, що прийшов не в Ймення Своє (Від Івана 5:43).

Деякі церкви вважають, що пастор при хрещенні повинен казати: «Я хрещу вас в ім'я Отця, Сина і Духа Святого»; інші — що достатньо сказати: «Я хрещу вас в ім'я Ісуса», — щоб хрестити в ім'я всіх трьох Особистостей Трійці.

У служінні церкви, описаному в Новому Заповіті, ми бачимо кілька прикладів повелінь для хрещення. Слова, які використовуються в них, відрізняються від тих, які використовував Ісус, кажучи про Велике доручення. У день П'ятидесятниці Петро, звертаючись до юдеїв, сказав: «Хреститися в ім'я Ісуса Христа» (Дії Апостолів 2:38). Павло хрестив ефеських віруючих в ім'я Ісуса (Дії Апостолів 19:5). Коли Петро звертався до віруючих в домі Корнилія, він сказав, що ті повинні «хреститися в ім'я Ісуса Христа» (Дії Апостолів 10:48). Павло мав на увазі, що коринтські віруючі хрестяться в ім'я Ісуса (1 до Коринтян 1:12-13).

Хрещення, описане в книзі Дії Апостолів, здійснювалося в ім'я Ісуса, чим відрізнялося і від Іванового хрещення, і від хрещення в інших релігіях.

Схоже, що церква, виконуючи Велике доручення, використовувала в хрещенні ім'я Ісуса. Ймовірно, пастор, який проводив церемонію в церкві першого століття, говорив: «Я хрещу вас в ім'я Ісуса». У перші роки церкви велике значення надавалося тому, щоб люди вірували в реальність Христа; якщо людина вірила в Ісуса, вона вважалася віруючою.

Однак, згідно з історичними відомостями, церква звеличувала і Трійцю при хрещенні. У першому поколінні віруючих були люди, які говорили, що вірять в Ісуса, але вони не вірили в правильні доктрини про Бога. «Дідахе», вчення Господа, дане всім народам через апостолів (написане приблизно в 70-і роки н.е.), говорить, що новонавернених при хрещенні потрібно занурювати тричі, стверджуючи віру в кожную Особу Трійці. Інші автори в 248 році н.е. відзначали, що згадка Отця, Сина і Духа Святого при хрещенні було звичайною практикою (Іполит, Оріген, Тертуліан та інші).

Проблемою сьогодні є і те, що багато релігійних груп відкидають Трійцю. Вони кажуть, що вірять в Ісуса, але не приймають той факт, що Він така ж Особистість, як Отець і Дух Святий. Вони хрестяться в Ім'я Ісуса, бо, згідно з їхніми уявленнями, «Ісус» є спільним іменем Отця, Сина і Духа Святого, підтверджуючи, що Всі Вони — Одна Особистість. Об'єднана П'ятидесятницька церква — одна з таких церков.

Сьогодні більшість церков, які вірять в Трійцю, хрестяться зі словами: «Я хрещу во ім'я Отця, Сина і Духа Святого». Таким чином вони підтверджують віру в Ісуса і Трійцю.

Способи хрещення

Зібрання: Новонавернені, які приймають хрещення, повинні разом вийти вперед, щоб їх побачили присутні. Перед цим можна провести кілька хвилин, прославляючи Бога гімнами.

Писання: Можна прочитати Від Матвія 28:18-20.

Промова: Пастор може сказати всім: «Ці люди знаходяться тут, щоб засвідчити своє покаяння і віру в Христа. Оскільки хрещення символізує смерть і воскресіння Ісуса, ці християни, приймаючи хрещення, свідчать, що вони померли для гріха і тепер живуть для Бога. Вони почали нове життя у послуху Всевишньому».

Молитва: Потім пастору необхідно помолитись за новонавернених. У молитві повинні бути наступні твердження: «Господь, ми дякуємо Тобі за Твою благодать і

за те, що Ти привів цих людей до спасіння і духовного життя. Ми дякуємо, що Ти звільняєш їх від влади гріха, і молимося, щоб сила Духа Святого наповнювала їх і давала перемогу кожного дня. Зроби їх свідками для оточуючих і благословенням для церкви».

Хрещення: Ті, хто приймають хрещення, повинні по одному заходити в воду. Перед зануренням пастору потрібно сказати: «Я хрещу вас в ім'я Отця, Сина і Святого Духа».

Гімн: Після обряду зібрання може заспівати гімн; також можна ще раз коротко помолитися.

Сім підсумкових тверджень

1. Учні Ісуса хрестили під час Його служіння.
2. Рання церква хрестила людей всюди, де поширювалося Євангеліє.
3. Хрещення символізує смерть, поховання і воскресіння Ісуса.
4. Хрещення є свідченням спасіння і початком нового життя у Христі.
5. Новонавернений повинен хреститися незабаром після покаяння.
6. Не варто думати, що будь-хто є християнином тільки тому, що був хрещений.
7. Церква повинна підтверджувати доктрину Трійці при хрещенні.

Урок 10. Завдання

1. До наступного заняття студентам необхідно написати коментарі по кожному з семи підсумкових тверджень, пояснивши їх значення та важливість. Потрібно викладати свої думки таким чином, щоб пояснення було адресоване тим, хто не знайомий з вивченою темою. Письмова робота повинна бути здана викладачеві.
2. Завдання (інтерв'ю): студент повинен поговорити з трьома віруючими, що прийняли хрещення, про те, що це означало для них, а потім написати короткий висновок.
3. Нагадування: студент повинен запланувати проведення трьох занять зі слухачами поза класом за матеріалами курсу.

Урок 11

Причастя

Передмова

Викладач або хто-небудь із студентів повинен коротко розповісти історію звільнення Ізраїлю з Єгипту. Дозвольте іншим брати участь та додавати деталі. Вихід 11-12 оповідає нам про першу Пасху.

Походження причастя

Пасха була юдейським святом, під час якого вони згадували ніч, коли ізраїльський народ залишив Єгипет. Суть святкування була не тільки у звільненні: це було торжество, присвячене Божій милості, адже Господь вбив єгиптян, але обійшов будинки ізраїльтян (Вихід 12:27).

Після звільнення з Єгипту Божий народ святкував Пасху щороку. Всевишній встановив особливі церемонії для цього дня, які включали особливу їжу і церемоніальне використання крові.

Дана подія була прототипом спасіння. Це не означає, що люди, звільнені в той день, отримали прощення гріхів і були відновлені у взаєминах з Богом, проте вони були звільнені від рабства, отримали милість від Бога, адже пролиття крові було частиною Божої вимоги. Ці деталі робили цю подію ілюстрацією спасіння, забезпеченого згодом Христом. Більшість ізраїльтян святкувало Пасху, до кінця не розуміючи її значення.

В останню Пасху, яку Ісус провів зі Своїми учнями, Він пояснив її суть. Христос встановив таїнство для церкви, сказавши: «Робіть це на спомин про Мене» (Луки 22:15-20). Церкви називають її по-різному: «Господня Вечеря», «Причастя», «Хліболамання», «Євхаристія» або «Меса».

Слова Павла показують нам, що церква повинна регулярно практикувати це таїнство до повернення Христа (1 до Коринтян 11:24-26). У церкві були і інші особливі часи святкування і спілкування, які не потрібно плутати з причастям. Наприклад, коли Біблія говорить, що ранні віруючі «ламали хліб по домах», ми повинні пам'ятати, що термін «ламання хліба» просто означає їжу (Дії Апостолів 2:46). Вони були в спілкуванні кожного дня, споживаючи разом їжу в різних домівках; також в церкві були і «вечері любові» (Юди 1:12).

Значення причастя

► Доручіть комусь зі студентів прочитати Від Івана 6:47-58 всьому класу.

Ісус шокував натовп, коли сказав, що Він є хліб, який сходить з неба, і що їм потрібно їсти Його плоть і пити Його кров.

► Що означали ці твердження Христа?

В Івана 6:51 Ісус сказав, що Він віддає Себе за життя світу. Господь говорив про жертву, яку Він приніс, щоб забезпечити викуплення, порівнюючи її з їжею і питтям. Точно так же, як людині потрібні їжа і питво для фізичного життя, їй необхідна жертва Христа, щоб мати життя вічне.

► Запропонуйте комусь зі студентів прочитати Від Луки 22:15-20 всьому класу.

Під час Своєї останньої пасхальної вечері з учнями Ісус сказав, що хліб — це Його тіло, а вино — Його кров. Він говорив, що покладь Своє життя заради їхнього спасіння.

До Євреїв 10:1-10 говорить нам, що жертви Старого Заповіту були символом викуплення, яке згодом було забезпечене Христом.

Хліб и вино

► Чому Ісус використовував хліб і вино для причастя?

Може бути названо кілька причин. В ті часи, втім, як і зараз, в багатьох куточках світу хліб був основною їжею. Він не тільки символізує їжу в загальному сенсі, але також і життя, тому що їжа — необхідна його умова. Вино після води було найпоширенішим напоєм тих часів; також воно символізувало святкування.⁷

Деякі церкви використовують вино для причастя, навіть якщо вони зовсім не вживають його в інших випадках; інші — виноградний сік, тому що не хочуть спонукати людей пити щось алкогольне. Виноградний сік називали вином за часів Нового Заповіту незалежно від того, на якій стадії бродіння він перебував.

Деякі церкви повністю змінили їжу і пиття для причастя. Ми повинні бути обережними, використовуючи інші продукти для хліболамання. Мормони використовують хліб і воду, але вони не вірять в християнську доктрину відкуплення; у Ісуса були причини для використання саме вина і хліба.

Можливо, в деяких частинах світу інші продукти є основною їжею і питвом. В цьому випадку церква може з молитвою розглянути інші варіанти.

Не буквальні тіло та кров

Римсько-католицька церква і Східно-православна церква вірять, що хліб і вино буквально стають тілом і кров'ю Христа. Є й інші церкви, які вважають, що Його тіло і кров буквально присутні в хлібі та вині. Більшість протестантських церков вірять, що хліб і вино символізують тіло і кров Христа без їх фізичної присутності.

Коли Христос давав причастя учням, Він сказав: «Це є тіло Моє ... це є кров Моя». Ісус все ще стояв перед ними фізично; Його тіло і кров ще не були принесені як жертва. З цього випливає, що Він мав на увазі, що це символи Його тіла і крові, а не

⁷ Image: "The Lord's Supper" taken by Allison Estabrook on Oct. 14, 2022, retrieved from <https://www.flickr.com/photos/sgc-library/52476662295/>, licensed under CC BY 4.0.

буквально Його кров і тіло. Хліб і вино, що використовуються в причасті, повинні сприйматися так само.

Спасіння приходить через одноразово принесену жертву Христа: Його смерть не відбувається регулярно. Оскільки причастя — це акт поклоніння і віри в смерть Ісуса, немає необхідності хлібу і вина бути буквально Його тілом та кров'ю.

Оскільки Римсько-католицька церква вірить, що управляє буквальною роздачею тіла і крові Христа, багато служителів вважають, що церква контролює отримання спасіння і що людина не може бути спасена, якщо священик відмовляє їй в причасті; мільйони людей думають, що людина отримує спасіння через участь у Вечері Господній.

Правильний погляд на хліболамання — це сприйняття його як акту поклоніння, який символізує смерть Христа за нас. У момент причастя Бог дає благодать у відповідь на віру того, хто бере участь в ньому. Причастя для спасених людей і їх спасіння не залежить від участі у Вечері.

► Чому було б помилкою припустити, що вино і хліб стають буквально кров'ю і тілом Ісуса Христа?

► Чому для отримання спасіння немає необхідності в припущенні, що хліб і вино, прийняті під час причастя, є тілом і кров'ю Христа в буквальному сенсі?

Засіб набуття благодаті

Причастя часто називають засобом отримання благодаті. Таким його задумав Бог, якщо воно приймається з вірою в викупну жертву Ісуса. Християнин повинен коритися Всевишньому у виконанні біблійних заповідей і не нехтувати цим засобом благодаті, що даний нам Самим Богом.

Якщо людина приймає причастя без віри в Христа, воно не дає їй благодать автоматично.

«Засоби благодаті — це божественні канали, через які вплив Духа Святого передається людським душам»
(Вілей і Калбертсон, «Вступ до християнського богослов'я»).

Якщо людина бере участь в хліболаманні, не благоговіючи перед його смыслом, вона притягує осуд на себе (1 до Коринтян 11:27-29).

Як і хрещення, причастя не основа спасіння в тому сенсі, що й покаяння і віра; це тільки акт послуху та прояв віри. Людина не перестає бути християнином, якщо у неї немає доступу до причастя.

► Чи потрібно християнину причащатися? Не відповідайте лише «так» чи «ні». Поясніть.

Правильна форма

Апостол Павло виправив коринтян, які приймали причастя неправильно. Вказівки, які він дав їм, цінні і для нас.

► Доручить комусь зі студентів прочитати 1 до Коринтян 11:20-34 всьому класу. Що коринтяни робили не так?

Коринтяни приносили їжу і причастя приймали, як вечерю. Кожна людина їла своє, не ділячись з іншими. Вони не чекали один одного, щоб почати разом. Одні люди їли дуже багато, а інші залишалися голодними. Деякі багато пили і напивалися.

► Які конкретні веління дав їм Павло?

У посланні апостол говорить, щоб коринтяни не перетворювали Хліболамання в вечерю. У церкв були спільні святкування і можливості для спілкування, але їх потрібно проводити в інший час; також апостол повелів, щоб вони чекали один одного і починали Вечерю Господню разом.

Павло підтвердив форму, яку встановив Ісус, як звичай для церкви. Христос подав хліб, вино, а потім пояснив їх значення. Важливо, щоб той, хто бере участь у Вечері, ставився до хліба та вина з благоговінням, пам'ятаючи про значення причастя.

Павло сказав, що людина повинна перевіряти себе, щоб не приймати хліболамання «негідно». Деякі люди трактують це так, що людина не повинна брати участь в Вечері Господній, поки не впевнена, що догоджає Богу в усіх деталях, але вірш вчить не цього: апостол говорив про форму прийняття причастя: людина засуджується, якщо приймає його недбало і без благоговіння.

Добре, коли громада молиться разом під час причастя. Можна просити людей молитися на різних етапах служіння, а також співати разом. Все повинно відбуватися тихо і впорядковано. Це не час для спонтанної гучної радості; цей час для роздумів про жертву Ісуса, Який віддав Себе за наше спасіння.

Хто може приймати причастя

► Хто може приймати причастя?

Ісус заповідав Своїм учням спільно брати участь у таїнстві причастя; з цього можна зробити висновок, що долучатися до Вечері Господньої можуть тільки християни. Людина, яка належить до іншої релігії, не повинна брати участь в хліболаманні: той, хто поклоняється іншим богам, поклоняється демонам; отже, він не може в той же час поклонятися Христу (1 до Коринтян 10:20-21).

Якщо хтось живе в явному гріху, він не повинен приймати причастя. Брати участь в хліболаманні — значить свідчити, що ми ототожнюємо себе зі смертю Христа; той, хто свідомо грішить, позбавлений такого свідоцтва.

Людина, що живе в явному гріху, такому як блуд, перелюб або пияцтво, не є християнином (1 до Коринтян 6:9-10). Біблія говорить нам, що ми не можемо мати спілкування з людиною, яка здійснює ці гріхи і продовжує називати себе християнином (1 до Коринтян 5:11), тому було б неправильно дозволити їй приймати причастя.

Якщо член громади згрішив і відкинув настанови церкви, його потрібно вважати неспасеним (Від Матвія 18:17), а також не допускати до участі у Вечері.

Причастя — прояв особливої єдності християн, що закладена в самому значенні цього слова. Апостол сказав, що, беручи участь у Вечері, ми демонструємо, що являємо собою одне особливе тіло (1 до Коринтян 10:16-17), тому, якщо людина є явним безвідповідальним грішником, вона не може бути частиною цієї єдності.

Пастор відповідальний за обряд причастя, але він не несе відповідальності за дослідження деталей життя кожного члена громади. Якщо людина сповідує, що вона є християнином, і не живе відкрито в гріху, пастор може приймати її свідчення.

Кожна по-справжньому спасенна людина отримує відкуплення, символом якого є причастя. І це не залежить від того, є вона членом цієї конкретної помісної церкви чи ні, тому членство в помісній церкві не повинно бути вимогою для причастя.

Істинний новонавернений може приймати і хрещення, і причастя: немає необхідності чекати хрещення, щоб брати участь в хліболаманні, якщо він дійсно готовий хреститися.

Якщо в громаді, крім християн, є багато неспасених людей, включаючи тих, хто живе в явних гріхах, не варто приймати причастя спільно: хліболамання має проходити в окремий час і тільки для тих, хто може брати в ньому участь.

► З яких причин явний грішник не повинен брати участь в причасті?

Як часто потрібно причащатися

► Як часто потрібно проводити причастя? Чому?

Деякі церкви проводять Вечерю Господню щотижня, інші — раз на місяць або навіть на рік. Є церкви, в яких хліболамання відбувається рідко, — час від часу без встановленого розкладу.

Біблія не говорить нам, як часто потрібно здійснювати причастя.

Деякі люди до отримання спасіння вірили, що вони рятуються обрядами. Коли вони знаходять спасіння і залишають таку форму релігії, їм може бути некомфортно під час проведення будь-яких релігійних таїнств; вони можуть вважати, що причастя потрібно проводити не часто.

Іноді церкви з неформальним стилем поклоніння не розуміють цінності встановлених Богом таїнств.

Деякі люди помилково покладають свою віру на обряди. Вони хочуть часто проводити причастя, бо це допомагає їм відчувати себе спасеними.

Важливо, щоб пастор час від часу пояснював значення Вечері Господньої; він повинен допомогти своїм парафіянам зрозуміти його сенс для отримання благословення у взаєминах з Богом.

Вибір людей для проведення причастя

► Хто має право роздавати причастя?

Біблія говорить нам, що кожен віруючий — священик (Об'явлення 1:6; 1 Петра 2:5, 9). Це означає, що ми можемо поклонятися Богу безпосередньо і допомагати іншим в цьому. На землі нам не потрібен посередник, щоб привести нас до Бога, тому що Ісус — наш Первосвященик, і Він відкрив нам доступ до Господа (1 Тимофію 2:5; До Євреїв 4:14-16); через Нього ми повинні невинно приносити жертву хвали (До Євреїв 13:15).

Оскільки кожен віруючий є священиком, ми можемо зробити логічний висновок, що будь-хто може проводити причастя, особливо в ситуації, коли відсутній пастор, однак існують причини, чому зазвичай хліболамання повинно проводитися під керівництвом лідера громади.

Біблія прямо не говорить, що причастя повинен проводити тільки пастор, однак Павло дав особливі вказівки для роздачі хліба і вина в порядку і повазі. Вказівки були призначені групі віруючих, і лідер повинен був керувати нею. Люди в церкві природно покладаються на те, що пастор простежить, щоб роздача причастя пройшла правильно, і він повинен брати на себе таку відповідальність.

► Ще раз подивіться на застереження, дані нам в 1 до Коринтян 11:27-34.

Павло сказав, що ці веління важливі, щоб вшанувати Тіло і Кров Христа. Якщо людина підійде до цього безвідповідально, вона буде винна. Засудження в вигляді хвороби і смерті вже були на багатьох з коринтян. Павло підкреслював, що, якби вони уважно досліджували себе, то були б звільнені від Божого суду. Апостол пообіцяв забезпечити їх подальшими вказівками пізніше.

Важливо правильно приймати причастя не тільки для того, щоб уникнути покарання за неправильну участь, але також щоб отримати користь, заплановану Богом.

Розумно припустити, що Павло очікував від лідерів церкви слідування цим повелінням. Члени церкви будуть зацікавлені в тому, щоб їх пастори допомагали проводити причастя правильно, розуміючи його важливість.

Пастор несе особливу відповідальність, тому що людям, які живуть в очевидному гріху або приналежним до іншої релігії, не потрібно дозволяти брати участь у Вечері Господній.

Тому зазвичай причастя повинен проводити пастор або хто-небудь під його керівництвом; він може попросити допомоги в роздачі хліба і вина, а також призначити когось провести причастя під час своєї відсутності.

Порядок проведення причастя

Зібрання. Повинен бути встановлений порядок проведення Вечері Господньої у групі віруючих. Якщо хліболамання відбувається на загальному служінні, лідери повинні знати, як вони будуть роздавати причастя людям.

Писання. Перед роздачею причастя потрібно прочитати уривок з Писання. Можна прокоментувати кілька прочитаних місць, але дуже коротко. Приклади уривків, які можна використовувати для причастя: Від Матвія 26:26-30; Від Марка 15:22-28; Від

Луки 22:14-20; Від Івана 10:11-18; Від Івана 19:1-6; Від Івана 19:16-19; Від Івана 20:26-29; 1 до Коринтян 11:23-26; До Євреїв 10:11-17; До Євреїв 9:24-28; До Євреїв 4:12-16; Об'явлення 1:12-18; Ісаї 53:1-5 або Ісаї 53 6-12.

Молитва. Хтось повинен вести в молитві, яка може включати в себе наступні твердження: «Господь, ми дякуємо Тобі за спасіння, яке Ти забезпечив нам жертвою Ісуса. Дякую Тобі за благодать, надану нам без плати. Поділяючи це причастя, ми свідчимо, що покладаємося на Тебе в духовному житті і виявляємо єдність серед віруючих. Ми молимося про благодать, щоб жити, як бажаєш Ти, кожного дня».

Роздача хліба. Хліб можуть роздавати пастор та люди, ним призначені. Вони можуть говорити: «Цей хліб символізує тіло Христа, віддане за наше спасіння». Під час причастя всі повинні дотримуватися благоговійної тиші. У деяких церквах пастор просить всіх чекати один одного і приймати причастя разом; в інших люди приймають хліб окремо, коли беруть його.

Молитва. Пастор або служитель, ним призначений, може коротко подякувати Богові в молитві за Його благодать.

Роздача вина. Пастор може супроводжувати причастя словами: «Це вино символізує кров Ісуса, пролиту за наше спасіння». Деякі церкви роздають індивідуальні стаканчики, інші передають одну чашу. В окремих церквах люди вмочують свій шматочок хліба в вино. Дуже важливо, щоб все проходило в порядку і побожній атмосфері.

Молитва. Пастор або служитель, ним призначений, може вести в молитві поклоніння.

Гімн. Громада може заспівати гімн разом.

Сім підсумкових тверджень

1. Ідея причастя витікає з юдейської традиції святкування Пасхи.
2. Пасха ілюструвала відкуплення, забезпечене нам Христом.
3. Хліб і вино — символи тіла і крові Ісуса.
4. Прийняття причастя не спасає людину.
5. Участь у хліболаманні супроводжується особливою благодаттю, якщо людина приймає його з вірою у викуплення Христа.
6. Люди, які живуть в явному гріху, а також послідовники інших релігій не повинні брати участь в причасті.
7. Пастор відповідальний за те, щоб Вечеря Господня була організована правильно.

Урок 11. Завдання

1. До наступного заняття студентам необхідно написати коментарі по кожному з семи підсумкових тверджень (всього сім абзаців), пояснивши їх значення і важливість. Потрібно викладати свої думки таким чином, щоб пояснення було адресоване тим, хто не знайомий з вивченою темою. Письмова робота повинна бути здана викладачеві.
2. Студент повинен взяти інтерв'ю у трьох віруючих про те, що причастя означає для них, і написати короткі висновки.
3. Нагадування: студенту необхідно запланувати проведення трьох занять зі слухачами поза класом за матеріалами курсу.

Урок 12

Церковна дисципліна

Визначення помісної церкви

Перш ніж ми поговоримо про церковну дисципліну, повторимо визначення помісної церкви, яке вже згадувалося в цьому курсі.

Помісна церква — це група віруючих, яка функціонує як духовна сім'я та община віри, проповідує Євангеліє і пропонує спілкування церкви всім, хто покався; практикує хрещення і хліболамання; об'єднує в поклонінні, спілкуванні, євангелізації та учнівстві; виконує труд тіла Христового через дари Духа Святого; підкоряється Божому Слову в єдності, що ґрунтується на біблійній доктрині, переживанні благодаті і життя Духа.

Тепер перейдімо до розгляду питання, що таке церковна дисципліна.

Визначення церковної дисципліни

Церковна дисципліна — це єдина цілеспрямована реакція на гріх члена церкви, направлена на досягнення чотирьох цілей: вберегти єдність церкви, відстояти істину, захистити громаду від неправильного впливу, а також повернути члена церкви, який грішить, до спасіння та спілкування.

Далі в цьому уроці ми розглянемо біблійне підтвердження цього визначення.

► Зверніться до визначень церкви та церковної дисципліни. Розглядаючи суть церкви, поясніть, чому дисциплінування необхідне.

Необхідність церковної дисципліни

Що відбувається, коли член церкви повертається до гріха, але все ще бере участь в житті церкви? Що робити, якщо член церкви не вірить в фундаментальні доктрини громади і вчить невірним принципам? Як реагувати, якщо член церкви вчинив неправильно щодо когось і не визнає цього?

Ісус в Об'явленні викриває деякі церкви, тому що вони не практикували церковну дисципліну. У церкві в Пергамі були лжевчителі, яких потрібно було усунути (Об'явлення 2:14-16); у Тіятирах була жінка, яку Ісус називав Єзавеллю; вона штовхала людей в блуд і поклоніння ідолам, тому Господь викрив церкву (Об'явлення 2:20).

Біблія говорить нам, що не може бути спілкування у світла з темрявою: у тих, хто служить Христу, з тими, хто служить іншим богам (2 до Коринтян 6:16-17).

У цьому розділі ми розглянемо причини, чому церковна дисципліна просто необхідна, а далі розглянемо місця Писання, які підтверджують це, але спочатку підведемо підсумки, щоб полегшити подальше сприйняття.

1. **Церковна дисципліна необхідна, тому що община повинна бути єдина.** Єдність церкви ґрунтується на біблійній доктрині і житті Духа. Визначення церкви показує, наскільки важливо перебувати в духовному спілкуванні, що базується на взаєминах з Богом і переживанні благодаті. Якщо у людини немає духовного життя, вона не може бути в християнському спілкуванні. Якщо член церкви відмовляється приймати істину або визнавати свою неправоту, у нього більше немає єдності з церквою.
2. **Церковна дисципліна необхідна, тому що вкрай важливо обстоювати істину.** Дозволити члену церкви продовжувати грішити — значить не сприяти істині. Церква не може відстоювати істину перед світом, якщо член її громади живе в її переступі.
3. **Церковна дисципліна необхідна, щоб захистити людей в общині від неправильного впливу.** Якщо член громади живе в явному гріху, але при цьому його поважають як частину церкви, у інших буде спокуса чинити так само.
4. **Церковна дисципліна необхідна, щоб того з членів церкви, хто згрішив, повернути до праведного життя.** Якщо не викрити того, хто живе в гріху, менш імовірно, що він покається. Докір йому може не сподобатися, але ймовірність того, що він в результаті усвідомить свою провину та відвернеться від гріха, значно вища.

«Управління церквою Христа дуже відрізняється від світського керівництва: воно ґрунтується на смиренні і братній любові, виходить від Христа — великого Глави церкви, кероване принципами і Духом»
(Адам Кларк, «Християнське богослов'я»).

Покарання не є суттю церковної дисципліни, а також відповідальністю церкви: тільки Бог може карати за гріх. Дії громади повинні бути спрямовані на виправлення, а не на покарання.

► Що сталося б, якби церква не запроваджувала дисциплінування тих, хто відкрито грішить?

Веління Ісуса щодо церковної дисципліни

► Запропонуйте комусь зі студентів прочитати Від Матвія 18:15-20 всьому класу.

Ісус дав вказівки, як діяти у разі виникнення конфлікту між віруючими. Якщо християнин вважає, що хтось вчинив неправильно супроти нього, він повинен особисто поговорити з цією людиною. Більшість проблем вирішується на цьому етапі. Найчастіше конфлікт відбувається через непорозуміння, і, якщо двоє віруючих готові бути чесними і смиренними, вони вирішують проблему між собою.

Взаємини між християнами дуже цінні. Якщо людина вважає, що хтось вчинив неправильно щодо неї, стосунки псуються, тому необхідно піти до цієї людини, щоб показати їй в покорі і доброті, що відносини важливі для неї. Можна сказати щось на зразок: «Брат, я ціную тебе. Ти благословення для церкви. Ти важливий для мене, але я стурбована, тому що відчуваю, що ти вчинив неправильно. Я кажу тобі це

тільки тому, що хочу, щоб наші взаємини були правильними». Поясніть ситуацію, але будьте обережні, щоб не звинувачувати і не бути грубими. Будьте готові вислухати, зрозуміти і пробачити.

Згідно з повелінням Ісуса, якщо хтось дійсно вчинив неправильно і не визнає цього, людина повинна поговорити з ним у присутності одного або двох віруючих, яких поважають. Знову потрібно підкреслити, що його люблять і що взаємини важливі.

Якщо людина після цього все ще відмовляється визнавати, що вона неправа, про це потрібно повідомити лідерам церкви, і вони, своєю чергою, повинні поговорити з нею. Якщо вона все одно відмовляється слухати, церква повинна вважати її невіруючою.

Вважати людину невіруючою не означає поводитися з нею грубо; це значить, що більше вона не є активним членом громади або лідером і не може приймати причастя, бо вважається язичником (вірш 17). Церква вказує їй, що вважає її невіруючою і молиться за її покаєння.

Після цих настанов Ісус навчав про прощення (Від Матвія 18:21-35). Якщо людина визнає свою неправоту і покається, ми повинні бути готові пробачити її.

► Як би ви розмовляли з людиною, яка неправильно відреагувала на вашу спробу відновити взаємини з нею?

Настанови Павла щодо церковної дисципліни

► Запропонуйте комусь зі студентів прочитати 1 до Коринтян 5 всьому класу. Про яку ситуацію розповідає Павло в цьому розділі?

Апостол Павло дав веління церкві щодо дотримання дисципліни в конкретному випадку, який стався в коринтській церкві: член церкви перебував в аморальних взаєминах.

Павло сказав, що церковна дисципліна поширюється не на людей поза церквою, але на членів общини (11-12).

Церква повинна бути єдиною в рішеннях і діях; потрібно було видалити цю людину зі свого спілкування.

Якщо людина «зветься братом» і чинить гріхи зі списку з 11 вірша, християни повинні відмовитися від спілкування з нею. Мета подібних дій церкви — усвідомлення людиною того, що вона не є віруючою, а також, щоб світ знав, що ця людина не є частиною громади. Того, хто грішить, необхідно усунути від будь-якого служіння в церкві; він не може приймати причастя, бо це більш близьке спілкування, ніж спільна вечеря.

Павло переслідував дві мети, пропонуючи це. Перша — духовна чистота церкви (6-7): неможливо общині бути єдиною, якщо її члени живуть у гріху.

Друга мета — повернути грішника до спасіння («щоб дух спасся»). Якщо церква буде продовжувати приймати його як члена громади, поки він живе в гріху, він буде

думати, що все в порядку, і те, що він покається, мало ймовірно; більше шансів, що це відбудеться, якщо до нього буде застосована церковна дисципліна.

Павло закликає до дії, яку називає «віддати такого сатані». Був ще один випадок, коли апостол зробив це супроти лжевчителів (1 Тимофію 1:20). Грішник повинен зрозуміти, що він більше не живе під Божим благословенням і захистом і знаходиться поза церквою, служачи сатані; життя в гріху зруйнує його, якщо він не покається.

► Доручіть комусь зі студентів прочитати Титу 3:10-11 всьому класу.

Якщо людина вчить ересі, церква повинна двічі спробувати виправити її, після чого з нею не слід спілкуватися. Біблія говорить нам, що така людина вже зрадила свою совість.

Ересі — це не дрібні відмінності в доктринах, а помилкові доктрини, які суперечать фундаментальним основам Євангелія.

Ми не повинні поспішати звинувачувати когось в ересі. Людина може помилятися в деяких доктринах, але бути щирим послідовником Христа.

► Зверніться до 2 Солунян 3:6, 14-15. Поясніть веління, дані в цих віршах.

Дисциплінування пастора

Пасторів критикують, і часто вони потрапляють в ситуації, коли можуть бути звинувачені помилково. Важливо, щоб лідер церкви завоював довіру членів своєї громади і завжди був хорошим прикладом.

У Біблії говориться, що ми повинні приймати звинувачення на пастора тільки при двох або трьох свідках (1 Тимофію 5:19). Лідери асоціації або деномінації відповідальні за підзвітність пасторів: вони повинні брати участь у перевірці або звільненні лідерів громад, а також можуть допомогти утримати церкву в єдності під час сумнівів в церковному служінні.

► Чому нам потрібно дуже серйозно ставитися до гріха пастора?

Процес відновлення

Ми повинні пам'ятати, що одна з цілей церковної дисципліни — допомогти члену громади покаятися в гріхах і відновити спілкування. Не потрібно перевіряти, чи достатньо покараний той, хто згрішив: коли людина визнає гріх і кається в ньому, у церкви повинна бути процедура відновлення.

Якщо людина визнає свою неправоту і виправляється, вона може продовжувати свою участь в служіннях церкви. Серйозніші гріхи перераховані в 1 Коринтян 6:9-10. Цей список включає сексуальні гріхи, злодійство і пияцтво. Людина, винна в них, повинна бути позбавлена членства в церкві і знята з усіх лідерських посад.

Процес відновлення починається в момент, коли людина кається в провині. У разі серйозних гріхів людина не може бути миттєво поновлена на лідерській посаді або в членстві: для повного відновлення потрібен час.

(1) Перший крок до відновлення — це зізнання.

Член церкви повинен визнати свою неправоту перед тими, кому заподіяв шкоди, перед тими, хто брав участь в неправильних діях, а також перед своїм духовним лідером.

(2) Другий крок — відокремлення.

Неправильні взаємини, а також ті, які негативно впливають, повинні припинитися. Все, що використовувалося для гріха, має бути відкрито: людині потрібно показати, що вона залишила все, що може дати їй можливість повернутися в гріх.

(3) Третій крок — підзвітність.

Для неї потрібен час. Людина повинна регулярно звітувати перед своїм духовним лідером, ким може бути пастор або член ради дияконів. Вона повинна повідомляти про перемогу над спокусою, а також показати, що обережна і робить все, щоб не згрішити знову.

Підзвітність повинна здійснюватися більше через особисте спілкування з духовним наставником, який часто взаємодіятиме з людиною, можливо, щодня протягом якогось часу. Наставник повинен бути однієї статі з тим, хто згрішив.

Період підзвітності повинен тривати, принаймні, кілька місяців. У разі моральних гріхів, які залучають інших людей, особливо, якщо гріх тривав якийсь час, підзвітність повинна бути ще більш тривалою. У цей час людина не може бути лідером або вчителем. Їй слід дозволити приймати причастя, якщо є підстави вважати, що її покаяння істинне.

Час потрібен не тому, що є сумніви в істинності каяття; якщо людина покалася, то вона пробачена і спасенна; це потрібно, щоб людина відновилася від наслідків гріха, налагодила духовну дисципліну та продемонструвала відповідне християнське життя.

Біблія говорить, що людина не повинна бути лідером, якщо вона не зарекомендувала себе і не має хорошої репутації у людей поза церквою (1 Тимофію 3:7,10). Якщо людина покалася в гріхах і прийняла Ісуса Христа як свого Спасителя, то світ повинен побачити її християнське життя протягом якогось часу перед тим, як вона стане лідером; в іншому випадку це буде виглядати, ніби церква призначає грішників на лідерські посади. Той самий принцип застосуємо і до людини, яка поновлена після падіння.

(4) Четвертий крок — утвердження.

Це повне відновлення. Тепер довіру церкви до людини реабілітовано, і вона може обіймати будь-яку посаду, яку довірить їй церква. Для служіння на більш високих лідерських позиціях, особливо пасторській, може знадобитися більше часу.

► Як працює підзвітність і яка її мета?

Вимоги до членства в церкві

У більшості громад є список затверджених доктрин, крім фундаментальних християнських; ці деталі відрізняють дану церкву від інших. Общини з доктринами, які відрізняються від інших, позначені назвами, наприклад, є методисти, пресвітеріани, лютерани, баптисти та інші. Відмінності, як правило, не є ересі, і людину не варто називати грішником через них.

Згода в доктринальних деталях необхідна, щоб співпрацювати в служінні, тому церква може вимагати від членів своєї общини дотримання її доктрин. Церква вимагає цього не як обов'язкову умову, щоб бути християнином; така необхідність обумовлена потребою нести спільне служіння.

Якщо людина не поділяє доктрини конкретної церкви, їй можуть відмовити у членстві абсолютно законно. Якщо член церкви вносить поділ, суперечачи доктринам общини, він може бути позбавлений членства.

«Святе Писання містить все необхідне для спасіння, тому те, що взяте не з нього і не може бути ним доведене, не повинно висуватися як вимога, щоб бути віруючим»
(Стаття про релігію
Англіканської церкви).

Якщо член церкви виключений через відмінності в доктринах, які не є фундаментальними, це не те саме, що церковне дисциплінування через ересі або очевидний гріх. Церква не повинна заявляти, що людина не християнин тільки на тій підставі, що вона не виконує вимог, які пред'являються до членів громади.

Якщо в церкві існують вимоги до членства, які містять правила щодо одягу, розваг або інших видів поведінки, людина може бути виключена за відмову їх дотримання. Це не те саме, що виключення за очевидний гріх, тому не потрібно стверджувати, що ця людина невіруюча. Можливо, вона відкидає істину і не є християнином, але не слід вважати її невіруючою тільки тому, що вона не хоче підкоритися вимогам, які висувуються громадою до членів церкви.

► З якими прикладами вимог до членів церкви, яких дотримуються одні громади та не дотримуються інші, ви знайомі?

Лідерство в служінні поклоніння і участь в ньому

Служіння поклоніння зазвичай повинні бути відкриті для всіх, і на них необхідно запрошувати людей.

Церква може не дозволити увійти в зібрання людині з неадекватною поведінкою, наприклад, п'яному; також громада може заборонити відвідування служіння людині, яка явно одягнена нескромно і нешанобливо, проте надзвичайно важливо, щоб не були відкинуті люди через бідний одяг або незнання, як правильно вести себе в церкві. Це трагедія, коли люди відчувають, що не можуть піти до церкви тому, що у них немає відповідного одягу.

Якщо людина порушує правила поведінки під час поклоніння, пастор або людина, ним призначена, повинна поговорити з нею. Якщо людина відмовляється співпрацювати, її не потрібно допускати на служіння.

Іноді церква дозволяє грати на музичному інструменті або вести спів тій людині, життя якої не є хорошим прикладом. Кожен, хто грає або співає в церкві, являється її представником. Якщо він живе в гріху, люди думають, що громада приймає його як християнина, не зважаючи на цей факт.

► Які вимоги повинні бути у церкви до людей, що ведуть поклоніння?

Помилки, яких слід уникати

Існує три помилки, яких потрібно уникати при вирішенні проблем в общині.

(1) Непослідовність.

Деякі гріхи здаються серйознішими, ніж інші; іноді це відбувається через відмінності в культурному сприйнятті. Церква може строго карати за одні гріхи і бути терпимою до інших. Бог закликає общину стояти за істину, а не за цінності культури. Також існує непослідовність в дисциплінуванні різних людей. Якщо людина з впливової родини, лідери можуть бути більш обережними у своєму ставленні до неї, але Біблія попереджає нас про небезпеку особливого ставлення до людей через їхній статус (Якова 2:1-9).

(2) Нетерпеливість.

Іноді люди в церкві думають, що проблема не вирішується досить тривалий час, тому вони починають говорити про це з різними людьми, навіть поза церквою, скаржачись, що лідери не вирішують ситуацію, що склалася. Це створює нові проблеми в церкві і шкодить її впливу на навколишній світ.

(3) Нестача любові.

Деякі люди дуже люблять знаходити недоліки у інших. Вони швидко повідомляють про неправильні дії когось; судять строго, не намагаючись зрозуміти. Вони не журяться про гріхи членів церкви, але раді, коли знаходять вади і повідомляють про них; вони не жалкують про шкоду, якої було завдано доброму імені церкви.

Пастори і вчителі не повинні пліткувати; їм також слід вчити людей ненавидіти плітки і відмовлятися слухати їх.

Якщо людина любить Бога, церкву, своїх братів і сестер у Христі, вона повинна дивитися на гріх, як на трагедію, і сподіватися, що почуте нею — неправда. Якщо ж недобрі вісті підтверджуються, вона повинна бажати відновлення грішника, а також допомогти запобігти шкоди, завданої церкві; вона не буде поширювати новину більше того, як вимагає ситуація.

Сім підсумкових тверджень

1. Застосування церковної дисципліни спрямоване на досягнення чотиристоронньої мети — зберегти єдність церкви, відстояти істину, захистити громаду від неправильного впливу і повернути грішника до спасіння і спілкування.
2. Церква повинна вважати члена церкви, що згрішив і не покався, невіруючим.
3. Мета церковної дисципліни — не покарання, але виправлення та відновлення.
4. Церква не повинна вважати грішником кожного, хто не згоден з її доктринами і вимогами, що пред'являються до членів громади.
5. Кроки до відновлення наступні — сповідання, відділення, підзвітність та утвердження.
6. Процес реінтеграції вимагає часу, тому що член церкви повинен відновитися від наслідків гріха, встановити сильні духовні дисципліни і продемонструвати життя, відповідне християнському.
7. Церква повинна уникати непослідовності, нетерпеливості та нестачі любові.

Урок 12. Завдання

1. До наступного заняття студентам необхідно написати коментарі по кожному з семи підсумкових, пояснивши їх значення і важливість. Потрібно викладати свої думки таким чином, щоб роз'яснити тези тим, хто не знайомий з вивченою темою. Письмова робота повинна бути здана викладачеві.
2. Місця з Писання, представлені нижче, необхідно розподілити між студентами. Кожному учню потрібно написати роздум про те, до яких дій спонукає кожен вірш.
  - 1 Тимофію 5:13
  - До Тита 2:3
  - До Галатів 5:15, 26
  - До Галатів 6:1
  - До Колосян 3:8-9,
  - До Колосян 3:12-15
  - До Филип'ян 4:8
  - До Ефесян 4:29-32

Урок 13

Характер християнського лідера

Складність лідерства у християнстві

Місце Писання, яке ми будемо розглядати на цьому уроці, конкретно може бути застосоване до пасторів, дияконів та інших лідерів церкви. Кожна людина, яка проводить уроки, малу групу або церковне поклоніння, — лідер. Служителі цієї категорії мають бути схвалені церквою, тому важливо, щоб вони були хорошим прикладом християнського характеру.

Характер лідера важливіший за його природні здібності, адже Бог наділяє християнського лідера обдаруваннями, які потрібні для служіння.

► Запропонуйте комусь зі студентів прочитати 1 Тимофію 3:1-7 всьому класу.

Немає нічого неправильного в тому, щоб людина хотіла бути пастором, якщо у неї правильні мотиви; якщо ж вона прагне честі, влади або заробітку, у неї немає серця пастора, адже він повинен бажати служити людям.

У нас є два уривки з Писання, які говорять про якості пасторів і дияконів. Вони були написані апостолом Павлом в Посланнях до Тимофія та Тита. Тимофій керував церквою в Ефесі, Тит — церквами на Криті. Вони призначали пасторів в помісних громадах.

Уявіть, що означало стати пастором в першому поколінні церкви! У них не було ні академічної освіти, ні книг з підготовки до служіння, ні можливості здобувати уроки з досвіду інших пасторів; не було навіть можливості простежити історію церкви через її недавню появу; більшість книг Нового Заповіту на той момент ще не були написані.

Павло розповів Тимофію, як здобути повагу членів своєї громади. Він просив його бути прикладом у слові, поведінці, любові, дусі, вірі й чистоті (1 Тимофію 4:12). Пастора не поважатимуть, якщо він буде вимагати поваги від людей.

► Як пастору заслужити повагу?

Апостол приділив увагу в посланнях до Тимофія та Тита якостям пастора, більшість з яких стосуються християнського характеру і зрілості, а не особливих здібностей, тому кожен християнин повинен розвивати ці риси.

Якості пастора

(1) Бездоганний.

Пастор повинен поводитися правильно. Це необхідно, щоб церква могла довіряти йому і він був хорошим свідченням для громади. Лідер церкви не може вимагати від інших правильної поведінки, якщо сам далекий від ідеалу; він повинен бути послідовним у вірності християнським принципам.

(2) Муж однієї дружини.

У багатьох частинах світу полігамія була звичайним явищем. Бог задумав, щоб у чоловіка була одна дружина. Вимогою для пасторів було показувати в цьому приклад.

(3) Серйозний.

Пастор повинен бути серйозним в своєму служінні, а не імпульсивною людиною, що приймає рішення занадто швидко; йому повинна бути притаманна здатність спокійно обмірковувати важливі питання і не дозволяти своєму розуму відволікати його від служіння особистим турботам, розвагам або спокусам.

(4) Гідна поведінка.

Пастор повинен правильно і пристойно себе вести, а також навчитися проявляти повагу і шану до звичаїв тієї місцевості, де він служить.

(5) Гостинний.

Пастор — це людина, через яку Бог відповідає на потреби інших людей; він повинен бути готовий ділитися, а також бути дружелюбним, перебуваючи в стані готовності допомогти навіть тим, кого він зустрів вперше.

(6) Здібний навчати.

Пастор повинен доносити істину так, щоб люди могли її зрозуміти, а також брати на себе відповідальність читати і вчитися.

(7) Не п'яниця.

Лідер церкви не повинен дозволяти собі потрапляти під вплив вина і вести себе відповідним чином, як людина під впливом алкоголю. Принцип застосується до всього, що має подібний ефект.

«Проповідь Євангелія з пасторської турботою, спрямованою на служіння, є божественним засобом для навернення грішників і духовного повчання віруючих. Логічно, що Бог буде обирати Своїх агентів і закликати їх до Свого служіння»
(Джон Мілей,
«Християнське богослов'я»).

(8) Не заводіяка

Пастор не повинен домагатися свого погрозами або застосуванням сили. Йдеться про використання фізичної сили, а також про готовність відповісти кривдникові (див. також 2 Тимофію 2:24-25).

► Як правильно проявити праведний гнів?

(9) Не срібллюбєць.

Люди в світі змінюють значення слів, переслідуючи свою вигоду. Представники певних професій — юристи, продавці або політики — схильні до того, щоб підмінювати істину на угоду людям. Пастори теж спокушуються цим, тому що істина — Боже Слово — не всім до вподоби. Лідер церкви повинен бути вірний істині незалежно від того, вигідно це йому фінансово чи ні.

Пастор повинен бажати, щоб церква була фінансово забезпеченою, і не бути орієнтованим тільки на отримання вигоди для себе. Справжній лідер скеровує церкву до того, щоб вона функціонувала, як сім'я, що піклується про членів своєї громади, і не думає, що він може отримати від неї.

(10) «Щоб добре рядив власним домом...»

Пастор повинен проявляти свої лідерські якості і вдома, будучи здатним контролювати своїх дітей. Якщо він не справляється зі своєю сім'єю, то не впорається і з церквою. Це не стосується дорослих дітей, що вийшли з-під його опіки, тому що більше він не відповідальний за них.

(11) Не новонавернений.

Якщо людині довірити авторитетну посаду занадто швидко, вона може почати гордитися. Пиха — гріх, який став причиною падіння диявола; підвищення повинно бути поступовим відповідно до досвіду, який здобуває людина.

► Якої шкоди може бути завдано, якщо людина призначена на посаду надто швидко і не справляється зі своїми обов'язками?

(12) Щоб мав він і добре засвідчення від чужинців.

Перш призначення на посаду пастора у претендента повинна бути хороша репутація серед людей поза церквою. Про нього повинні відгукуватися як про чесну людину, яка вірна в усьому, що б вона не робила. Якщо з його репутацією були проблеми до навернення, йому потрібен час, щоб виправити її.

► Запропонуйте кому-небудь зі студентів прочитати До Тита 1:5-11 всьому класу.

Більшість якостей пастора вказані в посланнях до Тита та 1 Тимофію.

► Які додаткові характеристики пастора записані в уривку з Послання до Тита?

В уривку підкреслюється здатність пастора реагувати на лжевчення. Лідер церкви повинен бути добре навчений істинній доктрині, щоб бути здатним пояснювати її переконливо. Мета — переконати тих, хто помиляються, але ще більш важливо — захистити сім'ї громади від єресей.

«Всемогутній Бог, наш Небесний Батько,
Який наділив вас доброю волею, щоб
робити все це, дав вам також і сили для
виконання цих задач, щоб Він міг
закінчити в вас те добре, що почав, для
того, щоб ви були досконалі і непорочні
в останній день через Ісуса Христа,
Господа нашого. Амінь»
(«Присвята єпископів»,
«Книга простої молитви»).

Якості дияконів

► Запропонуйте комусь зі студентів прочитати Дії Апостолів 6:1-6 всьому класу. Яка проблема описана в цьому уривку?

Перші диякони були призначені незабаром після П'ятидесятниці. Вони були потрібні через необхідність виконання великої кількості роботи в управлінні церквою. Апостолам потрібно було фокусуватися на молитві і проповіді, тому були призначені

семеро чоловіків, деякі з яких пізніше були залучені ще до більш глобального служіння.

Диякон допомагає пастору; він може бути проповідником, але не обов'язково.

► За якими якостями повинні бути обрані перші диякони?

Якостями, необхідними при обранні перших дияконів, були чесність, сповнення Духом Святим і мудрість. Диякони управляли фінансами церкви, тому чесність була обов'язковою умовою, а також вони вирішували багато складних питань, тому мудрість була необхідною складовою. Їхня праця духовно впливала на церкву, тому потрібно було, щоб вони були сповнені Духом Святим, шукали Його керівництва, помазання і чистоти.

Апостол Павло перерахував деякі характеристики, необхідні дияконам.

► Доручіть комусь зі студентів прочитати 1 Тимофію 3:8-13 всьому класу.

(1) Поважний.

Людину повинні поважати сім'я, друзі і громада, перш ніж вона стане дияконом.

(2) Щирий.

Диякон повинен бути надійною людиною в усьому, що говорить. Він буде стикатись з критикою людей в церкві і почує багато думок про проблеми громади; він повинен бути чесний в тому, що говорить.

(3) Не п'яниця.

У диякона не повинно бути проблем з алкоголем; його поведінка повинна вирізнятися поважністю та послідовністю.

(4) Не жадібний.

Помічник пастора відповідатиме за розпорядження коштами в общині, а також за турботу про нужденних людей, тому він не повинен бути тим, хто шукає своєї вигоди від служіння.

(5) Той, хто дотримується здорової доктрини і має чисту совість.

Коли людина впадає в гріх, вона зазвичай починає вірити в неправильні доктрини; якщо вона живе в духовній перемозі, ймовірність того, що вона вірить істинним доктринам, більша.

(6) Досвідчений.

Перед тим як людина отримає посаду диякона, у неї повинна бути можливість допомагати в служінні і показати мудрість та надійність. Досвідчені лідери нададуть людині можливість проявити себе в служінні, перед тим як поставити її на відповідальну посаду.

► Яким чином людина може допомагати в служінні церкви, не обіймаючи авторитетних посад?

(7) Він повинен мати вірну дружину.

Служінню диякона завдається шкода, якщо його дружина пліткує і не демонструє добрий приклад християнки.

(8) Добре рядити власним домом.

Так само, як і пастор, диякон повинен добре управляти власним домом.

Пріоритет посвяченої групи

Церква — це група віруючих, які присвятили себе Богу і один одному, щоб виконати цілі і місію помісної церкви. Труд і ресурси для служіння виходять з цієї групи; без неї церква не може існувати.

Незнайомец, що заходить до магазину, важливий, тому що він потенційний клієнт. Так само і в церкві: відвідувач важливий, тому що він потенційний член посвяченої групи. Найбільш важлива людина для бізнесу той, хто є постійним клієнтом; в церкві найважливіша людина та, яка присвятила себе їй.

Тому співробітники церкви повинні служити посвяченій групі. У кожного пастора і вчителя повинна бути мета — служити членам такої групи і залучати до неї більше людей. Група зростає в чисельності, коли люди отримують спасіння і присвячують себе церкві або коли вже спасенні люди усвідомлюють, що їм потрібно присвятити себе на служіння. Співробітники повинні вивчити потреби групи і забезпечити учнівство, духовне керівництво, підготовку до служіння і способи спілкування; потрібно спрямовувати групу на спільну працю, щоб задовольнити потреби всіх людей, що до неї належать.

Як сім'я віри, церква присвячує свої людські ресурси і знаходить Божі для задоволення будь-яких потреб тих членів церкви, які перебувають в спілкуванні і являють світу Божу мудрість у кожному аспекті життя, а також запрошують неспасених до навернення і приєднання до сім'ї віри.

► Як би виглядала церква, якби пріоритетом її лідерів був розвиток групи віруючих, присвячених один одному?

Духовний пріоритет церкви

Хоча фінанси необхідні церкві (для підтримки пастора, турботи про громаду та інших служінь), головний фокус її діяльності — евангелізація та учнівство. Пастор повинен бути духовним лідером, а це означає, що його не потрібно обтяжувати справами. Ідеально, якщо у членів церкви є робота, і зі своїх доходів вони можуть давати десятину. Якщо в церкві є бізнес, то відповідати за нього повинен надійний диякон. Перші диякони були призначені, щоб апостоли могли присвятити себе молитві та служінню Слова (Дії Апостолів 6:2-4).

Якості пастора, який вдало керує общиною

► Студентам слід обговорити важливість кожного пункту, починаючи з питання: «Чому ця риса важлива?»

1. Він повинен бути вірний тільки церкві і не присвячувати себе іншим організаціям.
2. Він готовий створити команду служителів і використовувати здібності інших людей.
3. Він веде свою громаду до того, щоб вона була, як одна сім'я, і піклується про всі її потреби.
4. Він служить церкві з любові до Бога і людей, а не через особисту вигоду.
5. Його духовними пріоритетами повинні бути поклоніння, євангелізація, духовне зростання і сконцентрованість на служінні.
6. Паства довіряє йому і впевнена в ньому.
7. Він готовий вивести церкву на рівень постійно діючої, але при цьому не розглядати її як власність.
8. Він скеровує церкву до зрілості, навчаючи членів громади відділяти десятину і спілкуватися, задовольняючи потреби один одного.
9. Він повністю чесний у всьому, включаючи використання грошей.
10. Він демонструє здатність керувати грошима та співробітниками.

Риси характеру лідера служіння

В арсеналі людини, обраної, щоб керувати церковним служінням, повинні бути певні якості. Лідерам церкви необхідно постійно працювати, розвиваючи їх в членах громади, щоб в подальшому вони змогли допомогти виконувати обов'язки в общині і стати частиною лідерської команди.

► Студентам потрібно обговорити важливість кожного пункту, починаючи з питання: «Чому ця риса важлива?»

1. Він вірний помісній церкві в відвідуванні, десятині та участі в служінні; його поважають як християнина.
2. Він вже вкладає свої зусилля і прагнення в помісну церкву.
3. Він абсолютно чесний і дотримується принципів християнської етики.
4. Він вже проявляє ініціативу і правильно вмотивований, щоб робити все, що від нього залежить, по максимуму.
5. Він самодисциплінований, самовмотивований і постійно зростає в посвяченні.

6. Демонструє організаторські та лідерські здібності, а не просто працює під чийось керівництвом.
7. Він наділений повноваженнями, необхідними для виконання своєї ролі в проекті.

Сім підсумкових тверджень

1. Характер лідера важливіший за його природні здібності.
2. Людина повинна проявляти християнські якості задовго до того, як стане лідером.
3. Людина, що займає певну позицію в церкві, повинна бути прикладом християнського характеру.
4. Фінансова складова необхідна церкві для підтримки пастора, помісних служінь і турботи про громаду.
5. Церква повинна фокусуватися на євангелізації та учнівстві.
6. Лідери церкви повинні свою увагу направляти на розвиток групи людей, присвячених церкві.
7. Церква повинна діяти на постійній основі і бути надбанням громади.

Урок 13. Завдання

1. До наступного заняття студентам необхідно написати коментарі по кожному з семи підсумкових тверджень (всього сім абзаців), пояснивши їх значення і важливість. Потрібно викладати свої думки таким чином, щоб роз'яснити тези тим, хто не знайомий з вивченою темою. Письмова робота повинна бути здана викладачеві.
2. Кожен студент повинен дослідити Єзекіїля 34:1-10 і написати декілька речень, підсумувавши суть цього уривка. Письмове завдання необхідно також здати викладачеві.
3. Нагадування: студент повинен запланувати проведення трьох занять зі слухачами поза класом за матеріалами курсу.

Урок 14

Духовні дари

Визначення духовного дару

Духовний дар — це здатність, дана Духом Святим кожному віруючому для використання в служінні церкви; це робота Духа через християнина, однак віруючий вибирає, як він використовує цей дар, отже, він може використовувати його неправильно. Духовний дар — це не те саме, що природні здібності, однак дари можуть переплітатися з задатками, і відрізнити їх буває нелегко.

Перелік духовних дарів

Духовні дари і позиції в служінні згадуються в декількох місцях Нового Заповіту. Списки схожі, але не ідентичні; Біблія не дає систематизованого переліку, що включає всі духовні дари.

► Запропонуйте комусь зі студентів прочитати До Ефесян 4:7-12 всьому класу.

Вірші 7-8 повідомляють нам, що Божа благодать дана кожній людині у формі духовних дарів. Очевидно, що тут апостол згадує не про благодать спасіння, тому що у вірші 11 він перераховує кілька позицій в служінні, даних Богом.

Бог закликає людей до особливого служіння і наділяє їх необхідними духовними дарами. Павло згадав декотрі з них замість того, щоб перераховувати духовні дари, як він це зробив у 1 до Коринтян.

Були згадані такі посади: апостол, пророк, євангеліст, пастор і вчитель. Очевидно, що список не повний.

Апостол

Апостоли — це особливо обрані люди для заснування і насадження церков після вознесіння Ісуса. Вони були відомі чудесами, які супроводжували їхнє служіння (2 до Коринтян 12:12), а також всі вони знали Ісуса особисто (1 Коринтян 9:1; Дії Апостолів 1:21-22).

У Книзі Об'явлення говориться, що дванадцять підвалин міста символізують дванадцять апостолів, і це означає, що вони були унікальними людьми в історії церкви (Об'явлення 21:14). Є вірші, з яких можна зробити висновок, що апостолів тільки дванадцять (Від Матвія 10:2, Дії Апостолів 1:26). З Юди 1:17 можна зробити висновок, що апостоли були в минулому і сьогодні їх немає.

Пророк

Деякі люди вважають, що пророцтва — це передбачення майбутніх подій, але Новий Заповіт вказує на те, що це проповіді. У Старому Заповіті пророцтво часто включало

в себе передбачення, тому що це було єдиним способом для пророка довести, що його звістка від Бога. У старозавітні часи більша частина Біблії ще не була написана.

Пророк — це людина, яка отримує звістку від Бога, і вона може містити чи не містити передбачення; підґрунтям його вісті зазвичай є Біблія.

Євангеліст

Слово «євангеліст» походить від слова «Євангеліє». Євангеліст — це людина, що поширює Благу звістку або на особистому рівні, або на рівні громади. Кожен християнин повинен ділитися Євангелієм, але дехто особливо обдарований для цієї праці. Пастор повинен робити євангелізацію частиною свого служіння (2 Тимофію 4:5).

Пастор

Пастор — це не просто проповідник, а людина, яка забезпечує піклуванням певну групу людей.

Вчитель

В церкві вчитель — це той, хто пояснює духовні і біблійні істини іншим людям. Кожен пастор повинен бути вчителем (1 Тимофію 3:2; До Тита 1:9), але інші люди, які не є пасторами, теж можуть бути обдарованими вчителями.

► Запропонуйте комусь зі студентів прочитати До Римлян 12:6-8 всьому класу.

У цьому місці Писання апостол говорить, що людина повинна зосереджувати свої зусилля на служінні відповідно до дару, даного йому Богом, а не розпоршуватися на різні служіння.

Для певних видів служіння дані особливі настанови. Наприклад, лідер повинен бути невтомним: не служити тільки тоді, коли він цього хоче, але завжди виконувати свої обов'язки. Той, хто подає, повинен робити це в простоті і так, щоб не привертати увагу до себе; хто «милосердствує» і допомагає в невідкладних потребах, повинен робити це з привітністю та радістю, а не з примусу.

► Запропонуйте комусь зі студентів прочитати 1 до Коринтян 12:28 всьому класу.

Павло, очевидно, не мав наміру називати всі дари або служіння в цьому вірші; наприклад, він не назвав пасторів, хоча згадав їх у списку в Посланні до Ефесян.

Ми вже говорили про апостолів, пророків і вчителів.

Деякі люди покликані до служіння чудотворення і зцілення. У кожного віруючого є привілей молитися про чудеса, і Бог відповідає на віру, але у деяких людей є дар розрізнення Божої волі і особливої віри в чудеса.

Частина людей наділена даром допомоги. Вони помічають потреби швидше, а також не втрачають можливостей допомогти комусь особисто в потребах або в труді церкви. У таких людей помітні різні практичні навички.

Деяким дані особливі здібності до лідерства та управління. Багато людей думають, що лідери — найважливіші люди, проте лідерство було б марним без інших дарів в церкві.

Дар мов згаданий останнім. Можливо, апостол хотів виправити тих, хто вважав його найважливішим з усіх дарів.

Принципи, які дав Петро

Апостол Петро коротко виклав найважливіші принципи щодо духовних дарів.

► Запропонуйте комусь зі студентів прочитати 1 Петра 4:10-11 всьому класу.

Ми зустрічаємося щонайменше з шістьма важливими пунктами щодо духовних дарів в цих віршах.

1. Бог наділив віруючих духовними дарами, тому вони зобов'язані використовувати їх для Бога, а не з особистою метою: ми підзвітні Всевишньому у використанні духовних дарів.
2. Дари повинні реалізуватися на користь інших; вони дані не для особистого звеличення чи вигоди.
3. Благодать Божа різноманітна («всіляка»): існує багато різновидів дарів.
4. Те, про що проповідує людина, має відповідати Біблії.
5. Людина повинна покладатися в служінні на силу Бога.
6. Мета кожного служіння — прославити Бога.

Принципи, які виклав Павло

Бог благословив коринтську церкву безліччю духовних дарів. У них були якісь непорозуміння, тому апостол Павло роз'яснив їм вчення про дари в 1 до Коринтян 12-14.

У залишку цього уроку пояснюються принципи використання духовних дарів, описані в 1 до Коринтян 12-14.

Ці глави Писання вчать нас багатьом принципам використання духовних дарів; деякі з них представлені нижче для вивчення.

► Запропонуйте комусь зі студентів прочитати 1 до Коринтян 12:1-3 всьому класу.

(1) Принцип доктринальної перевірки: духовний досвід повинен оцінюватися істиною, яку ми пізнаємо.

Віруючі у Коринті раніше були ідолопоклонниками. Ідоли мовчать, але духи ні. Послідовники багатьох язичницьких релігій відкривають себе для впливу духів. Вони вважають, що будь-який духовний досвід — це добре, і шукають трансю розуму або емоційної нестями. Вони раді бути під контролем духа або вести себе дико і непристойно.

Апостол попередив, що жодна людина, яка говорить від Духа Святого, не скаже нічого поганого про Ісуса. Якщо злий дух контролює поклоніння, він буде спонукати людей говорити те, що неславить Бога; Дух Святий не буде вести поклоніння так, щоб це зневажало Бога.

Ми не повинні вважати дію духа чимось винятковим тільки тому, що це надприродний досвід. Перевірка тут повинна рівнятися на 1 Івана 4:1-3: якщо дух говорить щось, що суперечить Божому Слову, це не повинно прийматися.

► Представники яких релігій дозволяють злим духам заволодівати ними?

► Запропонуйте комусь зі студентів прочитати 1 до Коринтян 12:4-1 всьому класу.

(2) Принцип різноманітності дарів: Дух Святий здійснює Свій труд в кожному християнинові, але по-різному.

Кожен віруючий отримує духовні дари, але це не означає, що у всіх буде якийсь один певний дар.

Члени церкви повинні використовувати дари для користі тіла Христа: Бог наділяє ними не для власної вигоди.

«Не кожен, хто говорить Духом, — пророк, але тільки той, хто йде Господнім шляхом. Таким чином неправдиві пророки і справжні пророки повинні відрізнитися» («Дідахе», I століття н.е.).

► Запропонуйте комусь зі студентів прочитати 1 до Коринтян 12:12-26 всьому класу.

(3) Принцип тіла: кожен член тіла важливий і потребує інших.

Апостол порівняв членів церкви з органами фізичного тіла. У них різні функції і призначення, але ніхто не повинен думати, що він зобов'язаний бути таким же, як хтось інший в тілі. Наприклад, вухо не повинно думати, що воно повинно бути, як око, щоб бути частиною тіла; суть в тому, що немає одного обов'язкового дару, необхідного людині для присутності в тілі.

Ніхто не повинен думати, що, маючи дари, він не потребує інших членів тіла: тіло не може правильно функціонувати без якогось одного члена.

Деякі дари більш помітні, ніж інші. Люди думають, що певні дари є ознакою духовного статусу. Бог вирішує, як роздавати дари, і немає ніякого особливого становища, присвоєного через наявність якогось певного дару.

► Що б ви сказали людині, яка думає, що проповідник завжди більш духовний, ніж прибиральниця в церкві?

► Доручіть комусь зі студентів прочитати 1 до Коринтян 12:27-31 всьому класу.

(4) Принцип розподілу: Бог дає кожному члену церкви все необхідне, щоб нести певне служіння.

В 1 до Коринтян 12 27-31 підводиться підсумок змісту всієї глави.

Бог закликає людей до різних служінь. Служіння — це не те, що людина може використовувати, щоб звеличити себе; його призначення — збудування церкви.

Повідомте групі, що ви будете читати питання з 1 до Коринтян 12:29-30. У міру того, як ви читаєте, вони повинні відповідати. Наприклад, коли ви читаєте: «Чи ж усі апостоли?» — вони повинні відповідати: «Ні».

Оскільки служіння різні, то і дари також. Павло поставив серію запитань, які мають на увазі відповідь «ні»; він просто стверджує, що немає дару, який очікується від кожного віруючого.

► Доручить комусь зі студентів прочитати 1 до Коринтян 13 всьому класу.

(5) Принцип любові: любов — незмінний остаточної пріоритет, а духовні дари непостійні.

Перші три вірші показують, що брак любові не може бути компенсований великим природним талантом, духовними дарами або особистою жертвою.

Для перевірки себе спробуйте вставити своє ім'я в опис характеристик любові у віршах 1 до Коринтян 13:4-7 і перевірте відповідність якості вашої любові.

1 Коринтян 13:11 — це не заклик до зрілості. Апостол порівняв наше земне життя з дитинством, а небеса — з дорослим життям. Прийде час — і нам не потрібно буде те, чого ми потребуємо зараз. Пророцтва і дар мов необхідні, тому що наше знання неповне. У вічності в цих дарах відпаде необхідність, і вони будуть відкладені в сторону, як «дитяче». Навіть віра і надія одного дня стануть марними, тому що все здійсниться, але любов все одно буде вищою цінністю.

Розділ 14 в 1 до Коринтян особливо підкреслює один принцип — спілкування. Там також є і інші істини, але цю апостол проілюстрував і пояснив багаторазово.

(6) Принцип спілкування: успіх служіння залежить від передачі істини зрозумілим способом.

► Запропонуйте комусь зі студентів прочитати 1 до Коринтян 14:1-5 всьому класу.

Проповідь важливіша за говоріння мовами.

Пророцтво — це не тільки передбачення майбутнього, але ще й проповідь. У Старому Заповіті пророцтво включало в себе передбачення, тому що це був єдиний спосіб довести, що звістка від Бога; у ті часи більшість книг Біблії ще не були написані.

Зараз проповідник може посилатися на Біблію, щоб показати, що джерело його проповіді — Всевишній, але все одно їй притаманний надприродний аспект, тому що Бог дає проповіднику особливе розуміння істини та її застосування до різних ситуацій.

Говоріння мовами не приносить користі, якщо люди не розуміють сенсу сказаного; коли людина говорить незрозумілою іншим людям мовою, то тільки Бог розуміє її.

Деякі люди слова «ніхто його не розуміє» сприймають в тому сенсі, що той, хто говорить, сам себе не розуміє, але це неправильне значення виразу. Якби німець

засвідчив у нас в церкві, ми б згодом сказали, що «ніхто його не зрозумів», але це не означало б, що він сам себе не розумів.

Якщо сказане не пояснюється, церква не збудовується.

► Що повинен робити пастор, якщо в його церкві хтось часто говорить на мові, якої ніхто не розуміє, і не перекладає сказане?

В 1 до Коринтян 14:5 Павло писав, що було б добре всім мати дар мов, але зверніть увагу на 1 до Коринтян 4:8 та на 1 до Коринтян 7:7. В 1 до Коринтян 4:8 Павло писав, що було б добре, якби вони правили, як царі, але він не очікував, що так буде насправді, тому що навіть апостоли проходили через страждання. В 1 до Коринтян 7:7 апостол говорить, що було б добре всім бути безшлюбними, як він, але також він сказав, що не всі покликані до цього, і ми знаємо, що шлюб — це Божий план для більшості людей. В 14:5 він просто стверджує, що було б добре всім мати дар мов, але це не означає, що так і буде. В 1 до Коринтян 12:29-30 апостол ясно показує, що немає єдиного дару, очікуваного від всіх.

► Запропонуйте комусь зі студентів прочитати 1 до Коринтян 14:6-19.

Промова марна, якщо вона незрозуміла

В 1 до Коринтян 14:6 апостол поставив запитання: «Яка від цього користь?» Якщо мова незрозуміла, немає від неї зиску. Навіть музичні інструменти повинні бути налаштовані в певній тональності, інакше не буде толку, а лише шум. Труби використовуються в армії, щоб подавати сигнали; якщо труба створюватиме шум, а не звіщатиме потрібний сигнал, ніхто не зрозуміє, атакувати ворога чи збирати намети. Важливість спілкування підкреслюється у всій цій главі.

Незрозумілі слова говоряться «на вітер» (9); Павло підкреслює, що в такому випадку вони марні.

Апостол зазначає, що, якщо люди не розуміють один одного, то здаються один одному чужинцями (11). Якщо людина продовжує говорити, в той час як інші не розуміють її, вона не намагається збудувати церкву, але хоче досягти якихось своїх цілей (12).

► З якої причини людина може говорити те, що ніхто не розуміє?

Павло зазначав, що, якщо людина говорить на мові, незрозумілій іншим, її особисте розуміння не приносить плоду (14). Апостол говорив не про те, що людина не розуміє себе, а про те, що її розуміння не приносить користі іншим.

Павло підкреслює, що краще служити в Дусі і з розумінням (15); перебування в Дусі не означає, що людину неможливо зрозуміти.

Він вважає найбільш вірогідним, що неосвічена людина не зможе зрозуміти, що було сказано (16), в той же час ми не повинні говорити «амінь» на те, чого ми не розуміємо.

Павло сказав, що він радий тому, що може говорити на багатьох мовах, однак зауважив, що п'ять слів зрозумілою мовою краще, ніж десять тисяч незрозумілих (18-19).

► Запропонуйте комусь зі студентів прочитати 1 до Коринтян 14:20-25 всьому класу.

Помазані Духом зрозумілі слова прославляють Бога.

Мета дару мов — поширення Євангелія (Марка 16:15-17).

Деякі люди вірять, що дар мов — це ознака сповнення Духом Святим, але вірш 22 стверджує, що дар мов не є критерієм цього, а також доказом для віруючих. Це означає, що він не доводить нічого людині, яка володіє ним, чи людям, які бачать це; він є знаком тільки для невіруючих, коли використовується для передачі Євангелія зрозумілою їм мовою.

Можливо, духовний дар буде у людини, яка згрішила і порушила взаємини з Богом, тому його наявність не доводить, що людина ходить правильно перед Богом і навіть того, що вона спасенна.

Якщо гість в церкві почує всіх, хто говорить іншими мовами, і не зрозуміє їх, він подумає, що вони зійшли з розуму, але, якщо невіруючий почує істину, яка викриє його серце, він усвідомить, що Бог присутній там.

► Доручіть кого-небудь зі студентів прочитати 1 до Коринтян 14:27-35 всьому класу.

(7) Принцип порядку: церква повинна дотримуватися порядку в поклонінні.

Апостол запитав: «Чому люди думають, що кожен повинен робити щось під час служіння?» Коринтяни вважали, що людина важлива, якщо вона проповідує або веде поклоніння, тому вони всі хотіли брати участь в цих служіннях.

Павло сказав, що, якщо людина говорить мовою, незнайомою іншим, необхідний переклад; немає потреби використовувати час служіння для того, що незрозуміло (27).

Людина, яка говорить іншою мовою, і при цьому у неї немає перекладача, не повинна говорити в церкві (28).

Не потрібно говорити кільком людям одночасно (31). Очевидно, що це траплялося через бажання багатьох брати участь в служінні, що призводило до того, що поклоніння було хаотичним.

Деякі з них, ймовірно, говорили, що не можуть підкорятися правилам, тому що, коли Дух торкається їх, вони не можуть контролювати себе (32). Павло каже, що Бог не стане причиною хаосу в церкві (33); Дух Святий не спонукає людину робити те, що суперечитиме біблійному вченню.

► Які правила допоможуть підтримувати порядок в поклонінні?

Очевидно, жінки в коринтській церкві створювали безлад. Можливо, вони ставили питання і сперечалися, тому Павло сказав, що вони повинні підкорятися авторитету

чоловіків і запитувати їх дома. У будь-якому випадку, жінки можуть нести служіння, але вони повинні дотримуватися порядку.

► Доручіть комусь зі студентів прочитати 1 до Коринтян 14:36-40 всьому класу. Що мав на увазі Павло, коли говорив про взаємини коринтян з іншими церквами?

(8) Принцип апостольства: кожна церква повинна відповідати початковим доктринам церкви.

Коринтські віруючі були благословенні духовними дарами. Можливо, вони почали думати, що їм не потрібні авторитети, тому Павло нагадав їм, що Євангеліє прийшло до них від інших, і їм потрібно підкорятися доктринам вселенської церкви. Якщо людина говорить, що знає щось більше і краще, ніж доктрини апостолів, це невігластво, і не варто вважати її мудрою або духовною.

Павло сказав, щоб вони не забороняли використовувати різні мови. Дар мов важливий, особливо в умовах багатомовності, але він повинен використовуватися відповідно до Слова Божого.

Церковне змагання в духовній силі

Існують церкви, які намагаються привернути увагу до себе проявом особливої духовної сили. Вони думають, що чудеса і духовні дари визначають, яка церква найкраща, свідчачи про численні чудеса зцілення, а деякі члени церкви заявляють, що часто отримують одкровення від Бога. Їх служіння поклоніння фокусуються на прояві духовних дарів більше, ніж на Біблії. Вони вважають, що у кожного віруючого має бути дар мов, і бажають проявляти цей дар на служіннях поклоніння. У таких церквах закликають людей проявляти ініціативу в поклонінні настільки, що служіння виходить з-під контролю, а їх лідери намагаються стати знаменитими, вихваляючись своєю духовною силою і критикуючи інші церкви.

У церквах, які змагаються між собою в силі духовних проявів, існують і проблеми. Багато з членів церкви, і навіть лідери, відкрито живуть в гріху. Вони не розуміють зрілої духовності, яка виявляється у вірі, що переносить складні життєві обставини. Багато хто з лідерів — молоді люди, які не живуть в перемозі над гріхом і не поважають старших вірних віруючих. Їх прояви дару мов не відповідають Біблії. Більшість з цих молодих людей не пережили чудес насправді, але сподіваються, що це станеться.

В церкві, істинно помазаній Духом Святим, повинна проявлятися віра і духовні дари відповідно до Біблії, а люди — рухатися до розвитку зрілої віри, яка переносить складнощі і дає сили для перемоги над гріхом, а не до прояву духовних дарів у вигляді шоу; духовні дари повинні використовуватися, щоб служити потребам громади.

► Назвіть кілька ознак церкви, яка намагається змагатися з іншими громадами в прояві духовної сили.

Сім підсумкових тверджень

1. Духовний дар — це здібність, яка дана віруючому Духом Святим для використання в служінні церкви.
2. Кожен віруючий отримує духовні дари; очікувань, що у всіх буде якийсь один певний духовний дар, немає.
3. Всі члени церкви повинні функціонувати разом як одне тіло; кожен дар потрібний і важливий.
4. Духовні дари супроводжуються закликом до служіння.
5. Слова не можуть бути цінністю, якщо вони незрозумілі.
6. Віруючий повинен використовувати свій дар тільки для прославлення Бога і збудування церкви.
7. Любов до Бога і людей — це те, що було найважливішим протягом всієї історії і залишається таким зараз.

Урок 14. Завдання

1. До наступного заняття студентам необхідно написати коментарі по кожному з семи підсумкових тверджень, пояснивши їх значення і важливість. Потрібно викладати свої думки таким чином, щоб пояснення було адресовано тим, хто не знайомий з вивченою темою. Письмова робота повинна бути здана викладачеві.
2. Тест: студент повинен бути готовий написати на пам'ять щонайменше сім з восьми принципів, названих апостолом Павлом, які стосуються духовних дарів.
3. Нагадування: студент повинен запланувати проведення трьох занять зі слухачами поза класом за матеріалами курсу.

Урок 15

Питання для визначення духовної зрілості

Передмова

У цьому уроці ви ознайомитеся зі списком питань, які допоможуть визначити зрілість церкви. Громаді пропонується відповісти на них, щоб зрозуміти, в якому напрямку розвиватися.

Студенти в цій групі можуть бути з різних церков, і, можливо, вони не беруть участі в ухваленні рішень, однак вони можуть використовувати питання, щоб оцінити рівень зрілості громади і встановити цілі для свого служіння.

Обговоріть значення кожного питання, наведеного нижче, використовуючи дані пояснення. Потім розгляньте, що може зробити церква, щоб розвинути потрібну їй характеристику.

Питання для визначення зрілості церкви

(1) Чи функціонують малі групи, що забезпечують духовне життя церкви?

В здоровій общині зазвичай діє служіння малих груп, на яких підтримується духовне життя. Це можуть бути домашні церкви, класи недільної школи або інші різновиди даного служіння. Групи можуть бути організованими або неформальними; зазвичай духовне відродження починається саме в них. Духовне життя церкви підтримується і відроджується не тільки на служіннях поклоніння; духовне зростання та підзвітність зазвичай здійснюються в малих групах. Лідери церкви повинні робити все, щоб розвивати цей вид служіння і реалізовувати його цілі; якщо сформована структура церкви не забезпечує підтримання та розвиток духовного життя, необхідні зміни.

(2) Кому належить церква?

Церква не зріла, якщо в ній немає групи посвячених віруючих, які беруть на себе відповідальність за служіння і фінансову підтримку церкви.

Якщо служіння функціонує як особиста справа пастора, церква ніколи не буде зрілою; якщо приміщення орендується, община повинна спільно брати на себе відповідальність за його оплату.

Служіння помісної церкви повинно бути організоване так, щоб воно продовжувало функціонувати після можливого відходу від пасторства людини, яка обіймає цю посаду.

(3) Як фінансується помісне служіння?

Найкраща фінансова ситуація для церкви — це фінансування за допомогою десятин членів церкви. Якщо громада отримує фінанси від зовнішньої організації, вона ще не

зріла і вразлива; якщо ж кошти виділяє пастор або декілька членів общини, а не вся громада, — церква ще не розвинулася в зрілу сім'ю віри.

Десятина — це Божий спосіб фінансування помісної церкви. Лідери повинні вчити про десятину і поступово забезпечувати самофінансування служіння. Церква не повинна залежати від зовнішньої підтримки; вона повинна використовуватися на проекти, які розширюють можливості церкви.

(4) Чи забезпечує церква зарплату пастора?

Біблією передбачається, що пастор повністю присвячує свій час служінню. Іноді це неможливо, якщо це нова церква, проте повинна бути поставлена мета розвитку підтримки, яка дозволить пастору сфокусуватися на служінні, не відволікаючись на забезпечення своїх фінансових потреб.

(5) Як організована система фінансової підзвітності?

Не один, а кілька людей повинні збирати і вести облік пожертвувань. Декілька людей, які шановані членами общини, повинні бути залучені до встановлення фінансових пріоритетів і правил церкви. Члени громади повинні бути в курсі того, як працює фінансова система церкви.

(6) Як проповідується Євангеліє людям ззовні?

Першочерговий обов'язок церкви — піклуватися про посвячених членів громади, однак є ще одна ключова мета — досягати людей, що живуть поблизу. В общині повинні проводитися заходи, спрямовані на те, щоб люди, які не відвідують церкву, бачили її роботу і чули Євангеліє. Деякі з них можуть відбуватися спонтанно, інші ж вимагають спеціальної підготовки. Для організації заходів потрібно навчати членів церкви, у яких виявлені здібності до цього.

«Серед всіх божественно встановлених способів досягнення місії християнства головний відданий проповіді Євангелія»
(Джон Мілей,
«Християнське богослов'я»).

(7) Як церква відповідає на потреби свого району?

Церква повинна знаходити спосіб відповідати на потреби свого району; пріоритетом завжди має бути прояв любові Бога та біблійних принципів.

(8) Чи є люди, яким церква не благовістить через їхню національність чи соціальний статус?

Чи відчують бідні люди, що їм раді в церкві незалежно від того, який на них одяг? Чи раді в церкві візиту дітей, батьки яких не приходять на служіння? Чи є етнічна група людей, яка припускає, що церква не для них?

(9) Як церква вітає гостей?

Церква повинна вчити членів своєї общини привітності до гостей. Основна мета вітання відвідувачів — дати їм відчути себе комфортно і переконатися, що їх

приймають. Кілька людей повинні спробувати познайомитися з гостями, запросити не тільки ще на одне служіння, але й на малу групу або домашню зустріч, де вони зможуть дізнатися більше і отримують можливість ставити питання.

(10) Які методи використовує церква, щоб залучити ново навернених до учнівства відразу ж після їх покаяння?

Коли людина отримує спасіння в церкві або десь інде, її потрібно запрошувати не тільки на служіння, але й відразу залучити до системи учнівства. Можна почати з особистих бесід з пастором, а потім продовжити в малій групі на зустрічах щотижня; церква повинна бути готова служити ново наверненим.

(11) Як церква описує духовну зрілість?

Як виглядають духовно зрілі люди? Громаду потрібно вчити характеристикам духовної зрілості. Вони не завжди супроводжуються лідерськими здібностями або талантами, але люди, у яких вони є, повинні бути не тільки шановані, а й бути прикладом для наслідування.

(12) Чи існує система цілеспрямованого духовного розвитку?

Важливе завдання церкви — допомогти духовному розвитку членів своєї громади (До Ефесян 4:11-13). Лідери церкви не повинні сподіватися, що духовний розвиток трапиться сам собою і потрібно просто проповідувати, залишаючи його особистій ініціативі прихожан. Пасторам потрібно впроваджувати концепцію заохочення людей до практики духовних дисциплін, і для всіх залучених повинна існувати система підзвітності, що реалізується, наприклад, за допомогою особистих бесід, зустрічей малих груп, уроків та ін.

(13) Чи існує структура членства, яка надає людям можливість присвятити себе церкві?

Люди, які бажають присвятити себе церкві, повинні конкретно знати, що ця присвята значить. Деякі церкви кажуть, що у них не передбачене членство в общині, але кожна громада тим чи іншим способом знає своїх парафіян, а також посвячених членів своєї громади.

«Ісус заснував церкву, особисто закликавши і зібравши апостолів навколо Себе, навчив їх і доручив служіння публічного проголошення істини та здійснення таїнств, ясно виражаючи Свій непорушний намір створити діючу громаду, якій буде доручено з владою хрестити, наставляти, вчити і святкувати Пасху, проголошуючи воскресіння Господа»
(Томас Оден, «Життя в Дусі»).

(14) Чи зрозуміло та чітко викладені вимоги до членства в церкві?

Всі повинні знати, що необхідно для того, щоб приєднатися до церкви; вимоги і процес приєднання до громади повинні бути викладені в письмовому вигляді.

(15) Наскільки швидко ново навернений може приєднатися до громади?

Ново навернений, який бажає присвятити себе церкві, повинен отримати можливість бути залученим до служіння відразу ж. Це не означає, що він повинен обійняти лідерську посаду, але йому важливо знати, що він є частиною церкви.

(16) Хто відповідальний за збереження цінностей і стандартів церкви?

Існує група присвячених членів громади, яка визначає суть церкви. Це може бути рада дияконів або група членів церкви, наділених правом голосу, яких можна назвати керівним тілом. Лідери повинні приділяти особливу увагу розвитку цієї групи, зміни в якій можуть визначити майбутнє церкви. Пастор повинен бути підвітний цій групі і інформувати їх про все. У нього і у лідерської команди повинні бути однакові пріоритети служіння.

(17) Чи слідує церква чіткому баченню?

Пастор, лідерська команда і група посвячених членів церкви повинні приділяти час обговоренню цілей громади, а також розвинути бачення церкви, яке вони зможуть підтримувати; община повинна знати бачення церкви.

(18) Чи знають члени громади доктрини церкви?

Церкві слід не тільки вести членів своєї громади в поклонінні та духовних переживаннях; кожна людина, що до неї належить, повинна бути в змозі відповісти на запитання про те, у що вона та її церква вірить. Члени общини повинні розуміти та вміти пояснити основні доктрини християнства і особливі доктрини своєї церкви.

(19) Чи розуміють члени громади, як пов'язані між собою церква та деномінація?

Церква повинна бути присвячена своїй деномінації. Спілкування в асоціації може допомогти підтримувати доктрини церкви; потрібно підбадьорювати членів общини до участі у спільних заходах.

(20) Як плануються і оцінюються служіння поклоніння?

Лідери повинні з молитвою планувати служіння поклоніння. Якщо Дух Святий веде служіння в несподіваному напрямку, це чудово, але зазвичай лідери повинні слідувати плану: необхідні зустрічі, на яких будуть опрацьовуватися деталі служінь.

Якщо в церкві належне поклоніння, громада залучена і зацікавлена. Община повинна намагатися приєднати до участі різних людей в різних частинах служіння, щоб ще більше християн були зацікавлені і бажали присвятити себе громаді.

(21) Наскільки хрещення і причастя відповідають біблійним принципам?

Кожен щиро навернений віруючий повинен бути або вже хрещений, або готуватися до хрещення. До причастя слід допускати всіх, у кого є свідчення спасіння; його необхідно проводити таким чином, щоб це допомагало тим, хто бере в ньому участь, поклонятися.

(22) Чи практикується біблійна церковна дисципліна?

Церква повинна протистояти гріху. Якщо член громади винуватий, його потрібно викрити. Мета цього — привести його до покаяння і здобуття перемоги над гріхом.

(23) Чи є команда лідерів, що бере участь в управлінні церквою?

Служіння не зможе рости, якщо не буде створена лідерська команда. Кожна людина може впливати на обмежену кількість людей і виконувати певне коло обов'язків, тому служіння церкви не повинно бути служінням однієї людини.

(24) Як відбувається навчання і приєднання членів церкви до лідерської команди?

Служіння не може зростати без розвитку лідерської команди. Потрібно дуже обережно обирати людей до неї, але церква повинна завжди трудитися над тим, щоб знаходити та розвивати людей, які зможуть взяти на себе відповідальність в майбутньому. Зростання служіння залежить від кількості учнів лідерів.

«Одне й те саме тіло, яке бореться проти влади, проти світоправителів темряви та очікує ще більше труднощів в майбутньому, вже перемогло в своїх чеснотах та єдності зі своїм начальством в небесному місті, і тепер з нетерпінням чекає повної радості Господньої, в якій всі вірні будуть прославляти Бога наприкінці часів»
(Папа Вільям,
«Компендіум християнського богослов'я»).

(25) Як церковне керівництво реагує на конфлікти та проблеми в церкві?

Невирішені протиріччя шкодять церкві. Громаду потрібно вчити, як вирішувати особисті конфлікти. Лідери церкви не повинні ігнорувати їх, а також бути готовими допомогти в примиренні.

(26) Чи підтримує церква місіонерів спільно з іншими церквами?

Якщо церква дійсно хоче поширювати Боже Царство, вона буде працювати не тільки над розширенням місцевого впливу. Коли громада жертвує на служіння, яке не принесе їй вигоди, вона показує, що робить це для слави Божої.

(27) Чи допомагає церква в утворенні нових церков?

Зріла церква повинна допомагати заснуванню нової церкви недалеко від того району, в якому розташована; нова громада зможе встановлювати взаємини з тими людьми, яких не досягла існуюча.

(28) Чи служить церква всім віковим групам та категоріям людей в громаді?

Потреби дітей, літніх людей, молоді, молодих сімей, чоловіків, неодружених людей та інших категорій прихожан повинні бути важливі для церкви; також громада повинна думати про потреби людей усіх рівнів духовної зрілості.

(29) Чи піклуються члени громади про задоволення потреб тих людей, що до неї належать?

Церква повинна піклуватися про задоволення фінансових потреб людей в громаді, більша частина яких повинна покриватися взаємодопомогою без залучення лідерів церкви. Якщо більшість членів церкви не відчувають відповідальності щодо допомоги іншим, зріла громада ще не сформована.

(30) Як церква стежить за тим, щоб фінансові потреби людей були задоволені?

У церкві повинні бути диякони, які відповідають за те, щоб потреби були виявлені (в Книзі Дії Апостолів церква призначила дияконів для цього служіння).

Звіт про завдання

Прізвище та ім'я студента _____

Урок	Сім тверджень	Інтерв'ю	Письмове завдання	Тест
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
Проведення трьох занять для слухачів поза групою з вивчення				

ЗАПИТ НА ОТРИМАННЯ СВДОЦТВА ВІД SHEPHERDS GLOBAL CLASSROOM

Заява на отримання свідоцтва від Shepherds Global Classroom може бути заповнена на нашому веб-сайті за адресою www.shepherdsglobal.org. Свідоцтва будуть цифровим чином передані від президента SGC інструкторам та фасилітаторам, які подають заявку від імені своїх учнів.